Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити

Эркин-Тоо

Шейшемби,
2025-жылдын
19-августу

№62 (3718)

www.erkin-too.kg

ТАБИЯТЫБЫЗДЫ ТАЗА САКТАЙЛЫ!

Президент Садыр Жапаров өзүнүн социалдык тармактагы баракчасына видео жүктөп, кыргызстандыктарды табиятты таза сактоого чакырды. "Бүгүн дем алыш күнү Ысык-Көлдүн жээгин жөө кыдырып келдим. Болгону бир километр жээкти видео тасмага тартып алдым. Өзүңүздөр көрүп тургандай, бир метр таза жер жок. Жээктин баары таштандыга толуп кеткен. Анысы аз келгенсип автомашиналар менен көлгө чейин кирип алышкан. Көлдүн жээгине 100 метрге чейин кирбеш керек деген эрежени билишпейт (автоунаалардын ээлерин уят кылбайын деп видеодон алып койдум). Ысык-Көл бизге бүгүн эле керектей колдонобуз. Тартипсиздер менен баарлашып көрүп 20-30, 40-50 жылдан кийин да урпактарыбызга таза табият керек деген нерсе бир дагы жаранныбыздын оюна келбей турганын билип, абдан өкүндүм. Жээктеги тартип бузган, таштанды таштаган, машина менен көлдүн ичине чейин кирип алган эс алуучулардын 100%ы өзүбүздүн жарандар экен. Урматтуу кыргызстандыктар, келгиле табиятыбызды таза сактайлы. Бизден кийинки муундарга да табият керек экенин унутпагыла. Бул кайрылуум бир эле Ысык-Көлдүн айланасына тиешелүү эмес, бүткүл өлкө боюнча эс алуучу жайларга, жайлоолордо жашаган жарандарыбызга, жергиликтүү элдерге, дегеле кыргызстандыктардын баарына тиешелүү" деп жазган Өлкө Башчысы кайрылуусунда.

ТӨРАГА "ТУЛПАР МОТОРС" ЗАВОДУНАН КАБАР АЛДЫ

Жогорку Кеңештин Төрагасы Нурланбек Тургунбек уулу "Тулпар моторс" унаа чогултуучу заводдун ишмердүүлүгү менен таанышты. Унааларды чогултуу этаптарын толук көрүп чыккан Төрага: "Кыргызда жылкынын мыктысын "тулпар" деп атайт. Андыктан "Тулпар моторс" заводу атына заты төп келген мыкты унааларды чыгарып, элибизге кызмат кылат деген ишеничтемин. Ал эми мамлекет мындай өндүрүштүк жайлардын ачылышына артыкчылык берип, ар тараптуу колдоого даяр" - деди. Буга дейре ширеңке өндүрбөгөн Кыргызстан 5 жыл ичинде унаа чыгарган кубаттуу мамлекетке айланганын белгилеген Нурланбек Тургунбек уулу "Ата мекендик өндүрүш алдыга жылмайынча, мамлекетибиздин өнүгүшү кыйын. Ошондуктан, кичине болобу, чоң болобу өзүбүздүн өндүрүштү колдоп, өнүктүрүшүбүз керек. Азыркы шартта жаңы жумуш орундарын түзүү башкы маселе. Жүздөй адамды иш менен камсыздаган бул ишкананын келечеги алдыда. Керектүү шарттарын түзүп берсек, өндүрүшүн көбөйтүп, экспортко чыгуусуна да мүмкүнчүлүк түзүлөт" - деп кошумчалады. Унааларды элге жеңилдетилген шартта сатуу боюнча да тийиштүү иштер алып барылышы керектигин айткан Төрага заводдун жетекчилигин аталган багытта мамлекеттик банктар менен тыгыз иш алып барууга чакырды. Баарлашуу маалында заводдун жетекчилиги алдыдагы пландары менен бөлүшүп, өндүрүштүк жайды кеңейтүү боюнча 5 жылдык план иштелип чыкканын маалымдады. Ага ылайык, кошумча жер аянты керектигин белгиледи. Төрага өзүн коштоп барган облус жетекчиси Канат Жумагазиевге жер маселеси боюнча иш алып барууну табыштады.

"Уңгу жолду улайлы" форуму Ак-Талаада

Мамлекеттик катчы Марат Иманкулов Президенттин "Улуттук дем – дүйнөлүк бийиктик уңгу жолу жөнүндө" Жарлыгын ишке ашыруунун алкагында Ак-Талаа районунда "Уңгу жолду улайлы" аталышындагы райондук форумга катышты. Форум "Ак-Талаа эл" коому тарабынан Президенттин Нарын облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлчүлүгү жана райондук администрация менен биргеликте уюштурулган. Иш-чарага 600гө жакын аксакалдар, аялдар жана жаштар кеңештеринин өкүлдөрү, мамлекеттик жана коомдук ишмерлер, облустагы райондордун акимдери катышып, учурдагы идеологиялык жагдай тууралуу ойлорун ортого салышты. Марат Иманкулов өзүнүн кайрылуусунда ааламдашуу, жасалма интеллект, түрдүү кызыкчылыктардын кагылышы сыяктуу чакырыктар күн санап өсүп жаткан шартта өлкө алдында аларга туруштук берүү, түптүү маданиятыбызды, салт-наркыбызды, улуттук баалуулуктарыбызды жоготуп албоо, аларды сактоо, өнүктүрүү, кийинки муунга татыктуу өткөрүп берүү сыяктуу көптөгөн милдеттер турганын баса белгиледи. Ал бул иште аксакалдардын, энелердин, айымдардын жана жаштардын орду өтө чоң экендигин ырастады. Форумдун жыйынтыгында катышуучулар ушул өңдүү улуттук жыйындарды туруктуу өткөрүп туруу сунуштарын билдиришип, резолюция кабыл алышты.

Эттин баасын көтөргөндөргө чара көрүлөбү?

Министрлер Кабинетинин Төрагасынын орун басары – Суу ресурстары, айыл чарба жана кайра иштетүү өнөр жайы министри Бакыт Төрөбаев ветеринария, мал чарбасын өнүктүрүү, жайыт жана тоют кызматы, райондук агрардык өнүктүрүү башкармалыктарына жер-жерлерде (район, шаарларда) мал этинин баасын тынымсыз көзөмөлдөп туруу, эгерде мамлекеттик көзөмөл киргизилгенден кийин эттин баасын негизсиз көтөргөн учурлар катталган болсо тийиштүү чараларды өз убагында көрүү боюнча конкреттүү тапшырмаларды берди. Өлкөдө 11-августтан тарта эттин баасына 90 күнгө мамлекеттик көзөмөл киргизилген. Мындай чечим баанын негизсиз кымбатташына жол бербөө жана калк үчүн продукциянын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу максатында кабыл алынган. Бакыт Төрөбаевдин дагы бир тапшырмасына ылайык Экономика жана коммерция министрлигине караштуу монополияга каршы жөнгө салуу кызматына эттин чекене баасын көзөмөлдөп туруу боюнча тапшырманы коюп, ага ылайык, этке болгон баа 700 сомдон төмөн болушу керек болчу.

Кара-Баткак мөңгүсүнө экспедиция жасалды

Министрлер Кабинетинин Төрагасынын орун басары Эдил Байсалов менен Бириккен Улуттар Уюмунун Кыргызстандагы туруктуу координатору Антье Граве Улуттук илимдер академиясынын Тянь-Шань бийик тоолуу физикалык-географиялык станциясына биргелешкен экспедицияга катышты. Экспедициянын максаты – эл аралык коомчулуктун көңүлүн мөңгүлөрдүн, өзгөчө Кара-Баткак мөңгүсүнүн кыскаруу тенденциясына буруу. Кара-Баткак мөңгүсү бүткүл Борбор Азия үчүн өтө маанилүү болгон таза суунун булагы болуп саналат. Экспедициянын жүрүшүндө катышуучулар кыргыз окумуштуулары тарабынан жүргүзүлгөн көп жылдык илимий байкоолордун жыйынтыктары менен таанышып, суу ресурстарын коргоо, Кыргызстандын бай биологиялык ар түрдүүлүгүн сактоо жана тездик менен күчөп жаткан чакырыктарга ыңгайлашуу боюнча чараларды күчөтүү маселелерин талкуулашты. Туруктуу өнүгүү жаатында кабыл алынган чечимдердин негизинде илимий ыкма жатышы керектигин белгилеген Эдил Байсалов "Кыргызстан – мөңгүлөр өлкөсү. Биз бул уникалдуу ресурсту коргоо милдеттүүбүз. Мөңгүлөрдүн эриши – бул улуттук коопсуздуктун, суу туруктуулугунун жана өлкөнүн келечектеги өнүгүүсүнүн маселеси" - деген пикирин билдирди.

"Эркин-Тоо" пресс

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
ЭРКИН-ТОО

ИШТЕГЕН ТИШТЕЙТ

МУГАЛИМДЕРДИН АЙЛЫГЫ КӨТӨРҮЛӨТ. БИРОК, КАТУУ ТАЛАП КОЮЛАТ

2026-жылы Кыргызстанда билим берүү кызматкерлеринин айлык акысы эки этап менен көтөрүлөт. Бул тууралуу Агартуу министри Догдургүл Кендирбаева билдирди. Анын айтымында, мугалимдердин коомдогу ролу өскөн сайын алардын эмгегин адекваттуу баалоо маселеси актуалдуу болууда. Тактап айтсак, мугалимдин айлык акысы анын ишинин натыйжалуулугуна, окуучулардын билим деңгээлине жараша эсептелет.

Бул маселе тууралуу түшүндүрмө берген министр Кендирбаева "Айлык акыны жогорулатуу 2026-жылдын апрель жана октябрь айларында эки этап менен ишке ашат. Финансылык эксперттер механизмдин деталдарын иштеп жатышат. Окутуунун сааттары кыскарбайт, бирок айлыктар иштин натыйжалуулугуна жараша көбөйөт. Окуучулардын билим сапаты канчалык жогору болсо, мугалимдердин айлыгы да ошончолук жогору болот", - деди.

Агартуу министрлиги айлык акынын жогорулашы боюнча так маалыматты 2026-жылдын январынан тарта бере баштайт. Алдын ала маалыматтар боюнча окуучулардын билим деңгээли алардын электрондук күндөлүктөн алган баалары аркылуу бааланат.

"Биз чейректердин жана окуу жылынын жыйынтыгы боюнча окуучулардын окуу көрсөткүчтөрүн көзөмөлдөйбүз. Бул үчүн окуучулардын электрондук күндөлүгү гана керек – ал жерден бардык керектүү маалыматтарды ала алабыз. Ошентип, ар бир баланын билим деңгээлин тез арада көзөмөлдөй алабыз", - деди Догдургүл Кендирбаева.

Бирок, билим берүү жаатындагы эксперттердин айтымында окуучунун билимин электрондук күндөлүк аркылуу баалоо системасы туура эмес кадамдарга алып барат. Анткени, бааны мугалим өзү коёт жана эмгек акыны жогору алуу үчүн бааларды көтөрмөлөп коюп салуу коркунучу жаралат. Бул жалпы билим берүү системасындагы көз боёмочулукка алып келет.

Жалпысынан алганда министрликтин бул идеясы колдоого алардык. Анткени, мугалимдердин сабаттуулугунан, дилгирлигинен, аракетинен, сабакты жеткиликтүү өтүүсүнөн окуучунун билими жогорулайт. Биздин өлкөдө болсо балдардын билим деңгээли салыштырмалуу жакшы көрсөткүчкө ээ эмес. Быйылкы ЖРТнын жыйынтыгы чыкканда республика боюнча кыргыз тилдүү мектептердин окуучуларынын көрсөткүчтөрү төмөн болгону айтылган. Тилекке каршы, “Алтын сертификат” алган 54 окуучунун 53ү тестти орус тилинде тапшырганы жогоруда айтылгандарды тастыктайт. Андан тышкары Көз карандысыз “Билимди баалоо жана окутуу усулдары борбору” жүргүзгөн “Окуучулардын билим жетишкендиктерин улуттук баалоо” (ОБЖУБ -НООДУ) долбоорунун акыркы сынактары кыргыз тилинде окуткан мектептерде окуган балдардын билим деңгээли төмөн экенин көрсөткөн. Долбоор боюнча эксперт Кеңешбек Сайназаров: “Балдарыбыз мектепте кандай билим алса, тест, сынактарда дал ошол алган билим деңгээлин көрсөтүп жатышат. Кыргыз тилинде окуткан мектептер балдардын элементардык билим сабатын - окуганын түшүнө алганын аныктоочу НООДУ долбоорунда да эң төмөн көрсөткүч көрсөтүшүдө. Кыргыз тилинде окуткан мектептердин балдарынын деңгээли айрым предметтер боюнча өзбек тилинде окуткан мектептердин балдарынын деңгээлинен да төмөн болду” деген.

Эске салсак, Кыргызстанда өлкөнүн ири шаарларын кошпогондо, аймактарда мектептердин дээрлик баары кыргыз тилинде билим берет. Андыктан, мугалимдердин ишинин натыйжалуулугуна карап, айлыгын көтөрүү маселеси туура, бирок анын механизмдерин жакшылап иштеп чыгуу зарылчылыгы бар.

Буга чейин мугалимдердин айлыгын масштабдуу жогорулатуу Президент Садыр Жапаровдун демилгеси менен 2022-жылдын январь айында болгон. Ошондо мугалимдердин айлыгы 50-80%га көтөрүлгөн, бул акыркы 10 жылдагы эң олуттуу жогорулоонун бири болчу.

Улуттук статистикалык комитеттин маалыматы боюнча Кыргызстанда 93 минден ашык мугалим эмгектенсе, анын 87 миңден ашыгы мамлекеттик мектептерде иштейт. Быйыл жыл башынан бери билим берүү кызматкерлеринин орточо эмгек акысы 25 миң 764 сомду түзгөн.

Жазгүл КЕНЖЕТАЕВА

БИЛИМИ КҮЧТҮҮ МИҢДИ ЖЫГАТ

БУУда ИШТЕГИСИ КЕЛГЕН ТИМУР МЫРЗА

Келечек жаштарга таандык дегендей, азыркы өсүп келе жаткан жаштарыбыздын арасынан мыктылары чет өлкөлөрдө билим алып жатышат. Мындай жаштарыбыз менен сыймыктанбай коё албайсың. Мына ошондой алдына чоң максат койгон жаштарыбыздын бири – Тимур Абдыкасымов. Ал быйыл Бишкектеги жеке менчик мектепти ийгиликтүү аяктап, Франциянын борбору Париж шаарындагы саясатты изилдөө институтунун студенти болду. Кошумчалай кетсек, Тимур быйылкы жылы Канада жана АКШдагы окуу жайларына сынак тапшырып, эки окуу жайына тең ийгиликтүү өткөн. Бирок, Тимур ошолордун ичинен Париждеги институтту тандап алгандыгынын себеби, бул институтту Франциянын азыркы Президенти Эммануэль Макрон жана мурдагы Франсуа Олланд, Жак Ширак жалпысынан ушул өлкөнүн 5 президенти, 11 премьер-министри ийгиликтүү аяктаган.

- Тимур, өзүң жөнүндө окурмандарга тааныштырып кетсең?

- Мен Тимур Абдыкасымов 18 жаштамын. Бишкек шаарындагы «Брайт» эл аралык жеке мектебин ийгиликтүү аяктадым. 7-8-класстан баштап ар кандай олимпиадаларга активдүү катышып келдим. Ошондой эле эл аралык “Флекс” программасына катышып жүрдүм. Ар кандай программаларды окуп олтуруп менде “Эмне үчүн мен чет өлкөдөн билим алсам болбойт” деген ой пайда болду. Ошентип өз алдымча изденип, көптөгөн программалар менен тааныштым. Мен мектепте окуп жүргөн кезимде эл аралык программаларга активдүү катышып, 4000 АКШ долларлык грант утуп алгам. Кесип тандоо мен үчүн кыйын болду. Алгач маркетолог болсом деп бул багыттагы ар кандай китептерди окуп чыктым. Жаш кезде өзгөрө берет эмессиңби. Ошентип чет тилдерди терең өздөштүрүп, чет өлкөдө билим алууга белсендим. Менин бул максатыма жетүүгө ата-энем каршы болгон жок. Бирөөлөр "бул кесип жакшы, тиги кесип жакшы" деп кеңеш беришти. Андан соң 9-10-класстарда окуп жүргөндө бизнесмен болгум келген. Бул кесипти терең изилдедим. Карасам, бул кесип да мага жакпай калды. Кийинчерээк дипломат болгум келди. Ошентип акыры бул кесипке багыт алып, дипломат болсом деп максат кылып койдум. Дипломат болуш үчүн эмнелерди билиш керек, кайсы окуу жайды окусам? - деп көп ойлондум. Чет өлкөлөрдөгү эң маанилүү деген жогорку окуу жайлар менен таанышып чыктым. Франциянын борбору Париж шаарындагы саясатты изилдөө институтунун тарыхын окуп чыксам, Франциянын он бир президентинин бешөөсү, он бир премьер-министрлери ушул институттун бүтүрүүчүлөрү экен. Анан ушул окуу жайга тапшырууну чечтим. Быйылкы жылы Париждеги аталган институтка тапшырып өттүм. Буга чейин Канадага, АКШдагы окуу жайларына өткөн болчумун. Бирок мен Францияны тандап алдым. Жакында Парижге барып окуумду улантам.

- Өткөн жылы Азербайжандын борборунда окуучулар арасында өткөрүлгөн сынактарга биздин өлкөбүздүн атынан барып катышып келипсиң...

- Ооба, Баку шаарында Орто Азия жана Афганистан өлкөлөрүнүн окуучулар арасында болгон олимпиадага Кыргызстандан жалгыз өзүм катыштым. Ушул олимпиада мага чоң таасир калтырды. Анткени, билимдүү болсоң көп нерсеге жетишет экенсиң. Азербайжандан алган таасирим мага чоң күч-кубат берди. Анткени, мага окшогон билимдүү жаштар менен пикир алышып, баарлаштым. Менин эмгегим Агартуу министрлиги тарабынан бааланып, мага сертификат берилди. Мен үчүн бул да жакшы ийгилик болду.

- Тимур, келечекте Франциядагы окууңду аяктасаң ким болуп иштегиң келет?

- Окуумду Франциядан кийин АКШда улантам, аны бүткөн соң БУУда иштегим келет. Ал үчүн көп окуш керек, эң негизгиси тил билүү башкы маанилүү маселе.

- Үй-бүлөң, ата-энең, бир туугандарың жөнүндө айтсаң?

- Атам 47, апам 41 жашта, үч бир тууганбыз, менден кийин эки иним бар.

- Анда эмесе Тимур өзүңө ден соолук, окууңда ийгилик болсун. Келечекте кыргызды дүйнөгө тааныткан мыкты дипломат болуп элиңе кызмат кыла бер!

- Рахмат.

Орункул САТЫКУЛОВ

УҢГУЖОЛ – УЛУТТУН ЖОЛУ

Тарыхчы БАЙАС Турал:

“Атадан кем уул – жол бузат, атага тең уул – жол түзөйт, атадан артык уул – жол улайт”

Руханий байлыгы терең, наркты бекем карманып келген кыргыз эли эгемендикке ээ болгон жылдардан бери уңгулуу жолунан адашып, улуттук баалуулуктарды унутуп, жандүйнө жакырланды. Мына ушундай калпыстыкты жоюп, улутубузду уңгусуна уютуу үчүн былтыр Президент Садыр Жапаров тарабынан "Улуттук дем – дүйнөлүк бийиктик" уңгужолу доктринасы кабыл алынган. Коомчулук тарабынан кызуу колдоого алынып келе жатат. Биз коомдук ишмер Байас Турал агабызды кепке тарттык.

- Байас Турал ага, уңгужол жөнүндө сөз баштардан алдын, жолдун өзү боюнча айтсаңыз. Эмнеге уңгу жол дедик? Жолго байланыштыруунун өзү туурабы?

- Жол жөн гана кыймыл же географиялык багыт эмес, ал адамдын жашоодогу орду, коомдогу салмагы, рухий багыты, таалайы, ырысы, түйшүгү, үмүтү, жалпылап айтканда тагдыры. Ар бир адам бул дүйнөгө келгенден баштап, өз жолун баштайт, ар бир эл тарыхый жолго түшөт, ар бир мурас муундан-муунга жол аркылуу өтөт. Жол – бул жашоонун өзү. Рамис акын айткандай, жол үстүндө болуу, ал тирүүлүктүн белгиси.

- Жол тууралуу дүйнөнүн башка элдеринде эмне деп айтылат? Илимдин кайсы бир тармактарында жолго кайрылып, анын маңызын чечмелеген багыттар же агымдар барбы?

- Жол философиясы дүйнө жүзүндөгү бардык байыркы цивилизациялардын, элдердин руханий маданияттарынын негизги түшүнүгүнө айланган. Байыркы Кытайда ал “Дао” деп аталса, Японияда “Ками-но мичи” (Синтоизм), Индиянын буддизм ишениминде “Марга”, ислам дүйнөсүндө “Тарикат”, Батышта жашаган элдердин ишенимдеринде “Way”, “Path”, “Via” сыяктуу түшүнүктөр менен берилген. Алардын баарында жол – жашоонун, тагдырдын, адептин жана агымдын жолдору катары айтылат. Кыргыз дүйнөтаанымында да жол – ыйык түшүнүк. Ал адеп-ахлак менен, ата-бабалардын салт-санаасы менен, жоокерчилик турмуш, улуттук тагдыр менен тыгыз байланышта. “Жолдон чыкпа”, “Жолуңду Теңир оңдосун”, “Жолуң ачылсын”, “Жолуң шыдыр, жолдошуң Кыдыр болсун”, “Ак жол” ж.б. деген баталар – бул жөн гана сөз эмес, руханий багыт, жашоонун өзөгүн түшүнүү философиясы.

Ушул жалпы философиялык негизден улам бүгүн кыргыз элинин алдына коюлуп жаткан “Уңгужол” концепциясы да жөнөкөй эле саясаттык ураан эмес. Ал улуттун өз жолу бар экенин тааныган, ошол жолду уңгулуу, тарыхый жана руханий контекстте түшүндүрүүгө болгон аракет. Бул кыргыз элинин тарыхый аң-сезимин ойготкон, руханий мурасын өз нугуна салып, келечекке жол баштаган идея. Биз бул маекте дүйнөлүк философиядагы “жол” түшүнүгүн (Даосизм, Синтоизм, Буддизм ж.б.) кыргыз түшүнүгү менен салыштырып, “Уңгужол” деген идеянын философиялык-онтологиялык негизин ачууга аракет кылсак туура болор деп ойлойм. Себеби, ар бир улут өз жолу менен гана жашай алат. Өз жолун таппаган улут дайым адашып жүрүү тагдырына туш болот. Ал эми адашкан эл эч качан өнүкпөйт.

- Менимче, ДАО – “жаратылыштын жолу” катары белгилүү. Сиз ушул тууралуу да айта кетсеңиз.

- Даосизм – байыркы кытай цивилизациясынын кыртышында өсүп чыгып, терең тамырлаган философиялык мектеп. Анын негиздөөчүсү Лао-Цзынын “Дао Дэ Цзин” деп аталган эмгегинде “Дао” түшүнүгү жаратылыштын, ааламдын жана табигий жашоонун мыйзамы катары берилет. Даону акыл менен толук түшүнүүгө мүмкүн эмес, ал жашоонун агымына кошулуу аркылуу туюнтулат. Даосизмдеги “жол” ал – табигый ырааттуулукка, аракетсиз аракетке (у-вэй), жаратылыш менен шайкеш жашоого үндөйт. Даого каршы күрөшпө, агым менен жаша — чыныгы акылмандык ушул чындыкты түшүнүүдө дейт кытай акылмандары. Алардын айткандарына караганда, Адам жолу – Асман жолу менен шайкеш болгондо гана Адам өмүрү бактылуу жана баалуу болот. Жогорку сөз, кыргыз элинин: “Күчкө эмес, акылга таян” деген макалы менен үндөшүп, уңгулуу философиялык жалпылыкты маалымдап турат.

- Синтоизмдин Дао же Кыргыз жолу менен жалпылыгы жана айырмачылыктары эмнеде?

- Синтоизм – жапондордун байыркы дүйнөтаанымы. “Ками-но мичи” – “каминин жолу” деп которулат. Ками – бул жаратылыштагы жана коомдогу рухий күчтөр. Адам ошол ками менен чынчылдыктын, тазалыктын жана салт-нарктын негизинде байланышта болот. Синтоизмдеги жол – ал тазалык (киёмэ), чынчылдык (макото), ата-бабалардын арбактарына терең урмат көрсөтүү жана жаратылыш менен болгон тыгыз байланыш аркылуу өтүүчү жол. Бул жол – жеке руханий жоопкерчилик менен коомдук адептин ортосундагы баланс. Кыргыздагы “жолдон чыкпа”, “ата жолун ула” деген нарк да ушул философия менен үндөш.

- Эми “Кыргыз жолу” тууралуу кеп кылсак. Кыргыз, “жол” философиясын кандай кабылдаган, аны кандай баалаган?

- Кыргыз эли үчүн “жол” түшүнүгү – жашоонун өзү. Жол – тагдыр, адеп, ата-бабанын баскан изи, улуттук салт, турмуш багыты, тарбиянын өзөгү. “Жолуңдан адашпа”, “Жол бузган журт бузган менен барабар” деген сыяктуу накыл сөздөрдө улуттун руханий мыйзамдары камтылган. Жол – кыргыз дүйнөтаанымында рухий багыт, саясий жоопкерчилик, тарыхый эстутум жана жашоонун философиясы. Илгертен келаткан жоокер элибиздин салты боюнча, “акылмандар жол баштаган, баатырлар кол баштаган”. Элибизде андан ары дагы сөз улап отуруп, “Баланын үч түрү бар, атадан кем уул, атага тең уул, атадан артык уул. Атадан кем уул – жол бузат, атага тең уул – жол түзөйт, атадан артык уул – жол улайт” деген. Демек, атанын жолун улаган уул – “артык уул”, бабалардын жолун улаган эл – улуу эл.

- Демек, сиздин оюңузча Уңгужол - улуттук аң-сезимдин жанданышы жана рухий багыттын аныкталышы экен да?

- “Уңгужол” түшүнүгү – улуттун өзүн өзү таанып билүүнүн, тамырын табуунун жана руханий жолун аныктоонун концепциясы. Бул түшүнүк даосизмдин, синтоисизмдин жана кыргыз элинин “түпкү жолу” менен үндөшөт. Уңгужол – тазалык, чынчылдык, ата-бабалык салт, нарк, жаратылыш менен гармонияда жашоо, ынтымак, биримдик, улуттук аң-сезим жана тархый эстутум аркылуу келечекти куруу аракети. Бул концепция философиялык деңгээлде негизделип, улуттун руханий өзөгүнө айланышы керек. Казак санжырасында: “Касым хандын каска жолу, Есим хандын эски жолу” деген айтым сөз бар. Кыска чечмелесек, Касым хан эскирген мыйзамдардын ордуна жаңы мыйзамдарды кабыл алган. Кээ бир салттарга реформа жасаган. Ал эми Эшим хан (теги кыргыз) унутулуп бараткан же колдонулбай калган эски мыйзамдарды калыбына келтирген. Мисалы, Ташкенттин желкесинде кыргыз-казак бийлерин, атактуу кол башчыларын жана кадырлуу аксакалдарын курултайга чакырып, эски салт менен өзүн ак кийизге салдырып, хан көтөрттүргөн. Мындан биз, ата-бабалардан калган салттуу укук жолунун кайра жанданышын көрөбүз.

- Сиз бир жолу “үч айрылыш жолго” туш келген орустун улуу баатыры Илья Муромец тууралуу да бир макалаларыңызда жазгандай болдуңуз эле, анда да жол тууралуу айтылат.

- Туура, аны унутуп кала жаздапмын. Ар бир улут, ар бир коом өзүнүн тагдыр жолунда бир нече ирет үч жолдун кесилишине келет. Бул учурда жол тандоо – жөн гана бараткан багытты аныктоо эмес, рухий, тарыхый жана моралдык чечимди кабыл алуу болуп калат. Бул идеяны биз эл аралык деңгээлде да учуратабыз. Маселен, орус эпосторунун башкы каарманы Илья Муромец бир жолу чоң жолдо келатып үч айрылыш жолго туш болот. Ал жердеги ташта мындай жазуу турат: “Оңго барсаң - атыңды жоготосуң. Солго барсаң - өзүң өлөсүң. Түз жолго түшсөң душман жолугат, аны жеңип, атак-даңкка ээ болосуң” деген. Бул жазуу жөн гана коркунуч эмес. Бул тандоо – тагдырдын сыноосу. Илья Муромец ойлонуп туруп, түз жолду тандайт, бул жол ага согушту, кан төгүүнү, чоң кыйынчылыкты, бирок ошол эле учурда даңк менен улуттук кызматты алып келет. Бул тандоо менен ал эл-журтту сактоо милдетин аркалаган улуу баатырдык тагдырды моюнга алат. Орус окумуштуусу Владимир Пропп бул эпизодду мифологиялык структуранын негизги бөлүгү катары чечмелеп, мындай деген: «Каарман реалдуу дүйнөдөн чыгып, өзүн курмандыкка чалуу аркылуу жаңы деңгээлге көтөрүлөт». Бул философия көптөгөн улуттардын эпосторунда кайталанат, анын ичинде кыргыздын "Манасында" да бар. Уңгужол – ушул үч жолдун ичинен түз жолду тандаган элдин жолу. Бул жол оңой жол эмес. Бул жол улут үчүн курмандык, согуш, оор азап, мээнет, бирок акырында өз алдынча жашоо, эркиндик жана рухий бийиктикке алып келген жол. Кыргыз элинин тарыхы да, дал ушундай түз жолду тандап келген элдин тарыхы. “Уңгу” – түп, жаралыш жана терең тамыр, ал эми “жол” – тандоо, багыт жана жүрүш. Ушул экөө биригип, адамды да, улутту да тандоого жараша тагдырга туш кылат. Уңгужол – ошол Илья Муромец баргандай кыйын жол, бирок даңктуу жол. Бул элди – улутка, журтту мекенге айланткан улуу сапар. Уңгужол – улуттун жолу, анын келечеги.

- Маегибизди жыйынтыктап жатып сурап кетейин, сиздин айткандарыңыздан улам жол – жашоонун өзөгү, уңгужол – улуттун рухун аныктоочу фактор деп түшүнсөк болобу?

- Ооба. Жол – дүйнөлүк философияда адамдын жашоосу, дүйнө таанымы, өнүгүү багыты катары түшүндүрүлөт. Дао, Синто жана Кыргыз жолу булар жаратылыш менен гармонияда жашоонун, руханий тазалыктын жана улуттук өзүн-өзү таануусунун үлгүсү. “Уңгужол” – жалпы дүйнөлүк философиянын кыргызча чечмелениши. Ал улуттун өзүнө кайтып, түпкү ата-бабаларынан калган жолду улоонун символу. Бул идея – идеология эмес, философиялык рефлексия. Саясий ураан эмес, тарыхый аң-сезимдин көрүнүшү жана жандануусу. Кыскасы, элге багыт берген жол – ыйык жол. Уңгужол ошол ыйык жолду таанып, аруулап, заманбап формага келтирип, келечекке улоо аракети. Ал эми ата-бабалардан бери келаткан уңгужолду улоо – ал ар бир кыргыз уулунун эл-журт жана өлкө алдында аткарчу ыйык милдети.

Зулпукаар САПАНОВ

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
ЭРКИН-ТОО

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДАГЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

2025-жылдын 26-июнунда Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши кабыл алган

Ушул Мыйзам Кыргыз Республикасында жагымдуу инвестициялык климатты түзүүгө, улуттук жана чет өлкөлүк инвестицияларды тартууга дем берүүгө, инвестицияларды коргоонун бирдей жана адилеттүү укуктук принциптерин жана кепилдиктерин белгилөөгө, ошондой эле Кыргыз Республикасынын туруктуу экономикалык жана социалдык жактан өнүгүүсүнө көмөктөшүүгө багытталган.

1-глава. Жалпы жоболор

1-берене. Ушул Мыйзамдын жөнгө салуу предмети

Ушул Мыйзам Кыргыз Республикасынын аймагында улуттук жана чет өлкөлүк инвесторлор тарабынан түз инвестицияларды жүзөгө ашырууда келип чыгуучу укуктук мамилелерди жөнгө салат, мамлекеттин инвестициялык саясатынын принциптерин белгилейт, инвесторлордун укуктарын, ошондой эле алардын кызыкчылыктарын коргоо жана инвестициялык иштин катышуучуларынын өз ара аракеттенүү механизмдерин аныктайт.

2-берене. Инвестициялык иштин принциптери

Инвестициялык иштин субъекттеринин өз ара мамилелери төмөнкү принциптерге ылайык жүзөгө ашырылат:

1) укук үстөмдүгү;
2) адилеттүүлүк;
3) айкындуулук жана ачыктык;
4) инвестициялык иштин эркиндиги;
5) инвестордун ак ниеттүүлүк презумпциясы;
6) инвестицияларды коргоо кепилдиги.

3-берене. Инвестициялар, инвестициялык иш жана турукташтыруу режими жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдары

1. Инвестициялар, инвестициялык иш жана турукташтыруу режими жөнүндө мыйзамдар Кыргыз Республикасынын Конституциясына негизделет жана ушул Мыйзамдан, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдерден (мындан ары – эл аралык келишимдер) жана инвестицияларды жүзөгө ашыруу маселелерин жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларынан турат.

2. Ушул Мыйзамга, Кыргыз Республикасынын салык мыйзамдарына же салыктык эмес төлөмдөр жөнүндө мыйзамдарга өзгөртүүлөр же толуктоолор киргизилген учурда турукташтыруу жөнүндө макулдашууну түзгөн инвестор жана/же инвестицияланууучу ишкана көрсөтүлгөн макулдашууга кол коюлган датадан тартып 10 жылдын ичинде аларды тандоо учурунда көрсөтүлгөн ченемдик укуктук актыларында каралган кыйла жагымдуу шарттарды колдонууга укуктуу. Көрсөтүлгөн укук, башка кыйыр салыктарды кошпогондо, кошумча нарк салыгын кошуп алганда, салыктарга, ошондой эле мамлекеттик органдардын кызмат көрсөтүүлөрү үчүн төлөмдөрдөн сырткары салыктык эмес төлөмдөргө жайылтылат. Турукташтыруу режимин колдонуунун тартиби жана шарттары Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен аныкталат.

3. Турукташтыруу режимин колдонуу инвестордун жана/же инвестицияланууучу ишкананын турукташтыруу жөнүндө макулдашууга кол коюлгандан кийин күчүнө кирүүчү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген кыйла жагымдуу шарттарды пайдалануу укуктарын чектебейт.

4. Турукташтыруу режимин пайдалануу укугу төмөнкүлөргө берилет:

1) турукташтыруу жөнүндө макулдашууга кол коюлган датадан тартып 3 жылдын ичинде инвестицияланууучу ишкананын капиталына аталган макулдашууга кол коюлган күнгө карата Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын (мындан ары – Улуттук банк) расмий курсу боюнча аныкталуучу 200 миллион сомдон кем эмес өлчөмдө салымдарды жүргүзгөн инвесторго, ошондой эле инвестицияланууучу ишкананын өзүнө;

2) турукташтыруу жөнүндө макулдашууга кол коюлган датадан тартып 5 жыл ичинде инвестицияланууучу ишкананын капиталына аталган Макулдашууга кол коюлган күнгө карата Улуттук банктын расмий курсу боюнча аныкталуучу 1 миллиард сомдон кем эмес өлчөмдө инвестиция салынган шартта, ошондой эле инвестицияланууучу ишкананын өзү пайдалуу кендерди изилдөө, издөө, чалгындоо жана иштетүү менен байланышкан ишти жүзөгө ашырган инвесторго.

5. Инвестордун ушул беренеде белгиленген инвестицияларды инвестицияланууучу ишкананын капиталына салуу боюнча милдеттенмелерди аткарбоосу турукташтыруу жөнүндө макулдашууну бузуу жана турукташтыруу режимин колдонуунун натыйжасында үнөмдөөгө жетишилген төлөнбөгөн салыктарды жана салыктык эмес төлөмдөрдү өндүрүү үчүн негиз болуп саналат.

6. Акционерлердин же инвестордун катышуучуларынын жана/же инвестицияланууучу ишкананын курамынын өзгөрүшү турукташтыруу режиминин колдонулушун токтотпойт жана аны колдонуунун белгиленген мөөнөттөрүнө таасирин тийгизбейт.

7. Эгерде эл аралык келишимде инвестициялык укуктук мамилелерди жөнгө салуучу улуттук мыйзамдардын ченемдерине салыштырмалуу башка, кыйла жагымдуу жоболор каралса, эл аралык келишимдин жоболоруна аларды колдонуу Кыргыз Республикасынын улуттук кызыкчылыктарына ылайык келген бөлүгүндө артыкчылык берилет.

8. Улуттук коопсуздукту, коомдук тартипти, калктын саламаттыгын сактоо, башка адамдардын укуктарын жана эркиндиктерин коргоо максатында чет өлкөлүк инвестордун инвестициялык ишине Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен тыюу салынышы же чектелиши мүмкүн.

9. Финансы-кредиттик уюмдарга жана төлөм кызматтарын көрсөтүүчү уюмдарга инвестициялар Кыргыз Республикасынын банк жана төлөм мыйзамдары менен жөнгө салынат.

4-берене. Ушул Мыйзамда колдонулуучу негизги терминдер

Ушул Мыйзамда төмөнкүдөй негизги терминдер колдонулат:

1) **инвестордун кыйыр контролунда турган активдер** – башкаруу түздөн-түз ээси болуп саналбаган, бирок бул активдерди пайдалануу менен байланышкан чечимдерге таасир тийгизүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон үчүнчү жактар же түзүмдөр аркылуу жүзөгө ашырылуучу активдер;

2) **деривативдер (туундуу баалуу кагаздар)** – баалуу кагаздарды чыгаруу жана жүгүртүү механизми базалык активдин келишиминде белгиленген мөөнөттүн аралыгында сатып алуу же сатуу укугу менен же болбосо мындай баалуу кагаздын негизинде турган базалык активдин баасынын өзгөрүшүнө байланыштуу келип чыгуучу мүлктүк укук (милдеттенме) менен байланышкан баалуу кагаздар;

3) **инвестор** – пайда алуу максатында инвестициялык иштин объекттерине өзүнүн жана/же карызга алынган каражаттарды же болбосо башка тартылган инвестициялык ресурстарды инвестициялоону жүзөгө ашыруучу жеке же юридикалык жак;

4) **улуттук инвестор** – Ушул Мыйзамга ылайык Кыргыз Республикасында инвестицияларды жүзөгө ашырып жаткан жана/же буга чейин жүзөгө ашырган, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык чет өлкөлүк юридикалык жак деп таанылган субъектти кошпогондо, Кыргыз Республикасынын жараны, Кыргыз Республикасынын аймагында туруктуу жашаган жарандыгы жок адам болуп саналган жеке жак же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык катталган юридикалык жак;

5) **чет өлкөлүк инвестор** – Кыргыз Республикасында инвестицияларды жүзөгө ашыруучу жана/же буга чейин жүзөгө ашырган улуттук инвестор болуп саналбаган жеке же юридикалык жак;

6) **инвестициялар** – коммерциялык ишти баштоо же улантуу үчүн инвестордун менчигинде же түз же кыйыр контролунда турган активдердин кандай болбосун түрү, анын ичинде төмөнкүлөр, бирок алар менен чектелбейт:

а) үлүштөр, акциялар, өнөктөштүктөгү үлүштөр жана капиталга катышуунун башка формалары, ошондой эле облигациялар, карыздык милдеттенмелер жана компаниядагы карыздык катышуунун башка формалары;

б) интеллектуалдык менчиктин мүлктүк укуктары, анын ичинде техникалык документтер, өндүрүштүн тигил же бул түрүн уюштуруу үчүн зарыл болгон көндүмдөр жана өндүрүштүк тажрыйба түрүндө тариздeлген патенттелген же патенттелбеген (ноу-хау) техникалык, технологиялык, коммерциялык жана башка билимдер, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган башка баалуулуктар;

в) акча каражаттары, кыймылдуу же кыймылсыз мүлк;

г) наркы акча түрүндө бааланууучу мүлктүк укуктар (күрөө, ипотека жана башкалар);

д) наркы акча түрүндө бааланууучу мүлктүк эмес укуктар;

е) Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына ылайык берилген укуктар (лицензиялар, уруксаттар ж.б.);

ж) жүгүртүүгө чыгарууга жол берилбеген (жүгүртүүдөн алып салынган объекттерди) жарандык укуктардын объекттеринин түрлөрүн кошпогондо, наркы бааланууучу (акча түрүндө) жарандык укуктардын башка объекттери;

з) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган инвестициялоонун башка формалары.

Товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатуу келишимдеринен келип чыгуучу акчалай талаптар, ошондой эле бул келишимдерди каржылоо инвестициялар болуп саналбайт;

7) **инвестициялык иш** – инвестицияларды жүзөгө ашыруу менен байланышкан практикалык иш-аракеттердин жыйындысы;

8) **инвестициялык долбоор** – белгилүү бир объектке инвестициялардын экономикалык максатка ылайыктуулугун, көлөмүн жана мөөнөттөрүн негиздөөчү документтердин комплекси, ошондой эле эксплуатацияга тапшыруу мөөнөттөрүн көрсөтүү менен белгиленген натыйжага жеткенге чейин инвестицияларды ишке ашыруу боюнча практикалык иш-чаралар же болбосо мамлекеттик-жеке өнөктөштүк жөнүндө макулдашуунун негизинде ишке ашырылуучу мамлекеттик-жеке өнөктөштүк долбоорлору;

9) **инвестициялык лоттор** – инвестициялык сунушту, долбоордун инфратүзүмүн, активдерди, чийки заттык базаны жана сатуу рынокторун талдоону, уруксат берүүчү документтерди жана преференцияларды берүүнү өзүнө камтыган, демилгеленген долбоорлордун өзгөчөлүгүн эске алуу менен инвесторго берилүүчү чечимдердин комплекси;

10) **инвестициялык сунуш** – инвестициялык долбоордун мазмунунун кыскача сыпаттамасын жана аны ишке ашыруу планын камтыган документтердин комплекси;

11) **инвестициялык макулдашуу** – Кыргыз Республикасындагы инвестициялар менен байланышкан тараптардын укуктарын, милдеттенмелерин жана жоопкерчилигин аныктоочу инвестор менен мамлекеттик органдын жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын ортосунда түзүлгөн жазуу жүзүндөгү келишим;

12) **түз сүйлөшүүлөр жолу менен инвестициялык макулдашуу** – инвестициялык долбоор экономиканын артыкчылыктуу тармактарындагы жана социалдык чөйрөдөгү мамлекеттик өнүктүрүү программаларына ылайык келген шартта конкурстук жол-жоболорду өткөрбөстөн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети (мындан ары – Министрлер Кабинети) менен инвестордун ортосунда түзүлүүчү макулдашуу;

13) **компетенттүү орган** – Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык белгилүү бир чөйрөдө милдеттерди жөнгө салуу, контролдоо, координациялоо же ишке ашыруу боюнча ыйгарым укуктарга ээ болгон Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органы же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы;

14) **опцион** – тараптардын бири контрактта көрсөтүлгөн бүткүл мөөнөттүн ичинде колдонуучу белгиленген баа боюнча аныкталган базалык активди сатып алуу (колл) же сатуу (пут) укугуна ээ болуучу, ал эми экинчи тарап ошол укукту жүзөгө ашырууну камсыз кылууга милдеттенүүчү контракт;

15) **түз инвестициялар** – инвестордун Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык катталган компаниядагы добуш берүүчү акциялардын/үлүштөрдүн 10 жана андан ашык пайызына ээлик кылуусу же инвестициялоонун башка формаларында ушул катышууга эквиваленттүү болушу;

16) **инвесторлордун даттанууларынын реестри** – мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын аракеттерине (аракетсиздигине) инвесторлордун даттануулары катталуучу жана тутумдаштырылуучу маалыматтар базасы;

17) **турукташтыруу режими** – салыктык жана салыктык эмес төлөмдөр маселелерин жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөр киргизилген учурда инвестор жана/же инвестицияланууучу ишкана үчүн жагымдуу укуктук режим;

18) **эркин конвертацияланууучу валюта** – Эл аралык валюта фондунун 1994-жылдын 22-июлундагы Макулдашуусунун беренелерине жана ага карата киргизилген түзөтүүлөргө ылайык аныкталган валюта;

19) **өзгөчө инвестициялык режими бар аймактар** – инвестицияларга дем берүү үчүн атайын салыктык, бажылык жана административдик преференциялар жана жеңилдиктер колдонулуучу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген зоналар;

20) **фьючерс** – контрактта белгиленген күнү базалык активди белгиленген баа боюнча сатып алууга же сатууга контракт;

21) **экспроприация** – инвестордун мүлкүн мажбурлап алып коюу же аны инвестициялардын натыйжаларын пайдалануу мүмкүнчүлүгүнөн ажыратуу.

22) **инвесторлорду аккредитациялоо** – инвестициялык ишти жүзөгө ашыруу үчүн зарыл болгон чет өлкөлүк инвестордун Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына ылайык келүүсүн алдын ала текшерүүнүн жана тастыктоонун жол-жобосу;

23) **аккредиттелген инвесторлордун реестри** – чет өлкөлүк инвесторлор жана алардын инвестициялык долбоорлору жөнүндө маалыматтар киргизилген ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын расмий реестри.

5-берене. Инвесторлорго коюлган талаптар

1. Кыргыз Республикасынын аймагында инвестициялык макулдашууну тариздөө жана инвестициялык ишке катышуу үчүн инвестор төмөнкү документтерди жана маалыматтарды берүүгө тийиш:

1) тиешелүү финансылык милдеттенмелери бар инвестициялык макулдашуунун катышуучусу болуу ниети жөнүндө кайрылуу;

2) юридикалык жактын мамлекеттик каттоодон өткөндүгү жөнүндө күбөлүгүнүн жана уюмдаштыруу документтеринин нотариалдык жактан күбөлөндүрүлгөн көчүрмөлөрү;

3) юридикалык жактын катталган жери боюнча салык органдарынан ар кандай деңгээлдеги бюджеттерге салыктарды, жыйымдарды жана башка төлөмдөрдү төлөө боюнча карызынын жоктугу жөнүндө маалымкат;

4) юридикалык жактын эсептерин тейлөөчү коммерциялык банктардын акыркы 6 айдын ичинде эсептешүү эсеби боюнча жүгүртүүлөр жөнүндө маалымкат;

5) учурдагы бардык карыздары жөнүндө маалымат (макулдашуулардын, келишимдердин көчүрмөлөрү жана бардык коштоочу документтер);

6) инвестордун оң абройго ээ экендиги, өз-өзүнчө же жалпысынан инвестордун чарбалык иши, активдери, финансылык же башка абалы үчүн кандайдыр бир олуттуу жагымсыз кесепеттерге же ушул инвестициялык макулдашуу боюнча өзүнүн милдеттенмелерин аткаруу жөндөмдүүлүгүнүн начарлашына алып келиши мүмкүн болгон ага каршы эч кандай доо коюлбагандыгы, эч кандай сот иштери козголбогондугу, эч кандай териштирүүлөр же тергөө жүргүзүлбөгөндүгү жана кандай болбосун сот, арбитраж же мамлекеттик орган тарабынан ага каршы мындай аракеттерди жасоо коркунучунун жоктугу жөнүндө маалымат.

2. Туруктуу инвестициялоо боюнча инвестордун милдеттенмелери:

1) инвесторлор өзүнүн инвестициялык ишин бардык тиешелүү мыйзамдарга, ченемдик актыларга, эл аралык келишимдерге ылайык жүзөгө ашырууга тийиш;

2) инвестициялык ишти жүзөгө ашырууда инвесторлор Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген ишкер этиканын, адам укуктарынын жана эмгек ченемдеринин жогорку стандарттарын сактоого милдеттүү;

3) инвестициялык ишти жүзөгө ашырууда инвесторлор Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган айлана-чөйрөнү коргоо принциптерин жана ченемдерин сактоого милдеттүү;

4) инвесторлор мамлекеттик башкаруу тутумунда коррупциянын алдын алуу жана бөгөт коюу боюнча ишти жүзөгө ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар менен өз ара аракеттенүүгө милдеттүү.

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын, БУУнун Коррупцияга каршы конвенциясын, ошондой эле колдонуудагы башка эл аралык укуктук актыларды эске алуу менен инвесторлор коррупциялык укук бузууларды жасоо же жактыруу максатында мамлекеттик органдардын жана мекемелердин кызмат адамдарына же кызматкерлерине көмөк көрсөтүүдөн, сыйлоодон, шыкактоодон, жардам көрсөтүүдөн же алар менен тил табышуудан карманууга милдеттүү;

5) инвестициялык ишти жүзөгө ашырууда инвесторлор мүмкүнчүлүгүнө жараша социалдык жоопкерчиликтин жогорку деңгээлин көрсөтүүгө жана Кыргыз Республикасын жана жергиликтүү жамааттарды туруктуу өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүүгө умтулууга тийиш;

6) инвесторлор инвестициялык ишти колдонуудагы салык мыйзамдарына, ошондой эле колдонуудагы эл аралык ченемдерге жана принциптерге толук ылайык жүргүзүүгө милдеттүү.

6-берене. Өзгөчө инвестициялык режими бар аймактарда инвестицияларды коргоо боюнча финансылык милдеттенмелер

1. Кыргыз Республикасы өзгөчө инвестициялык режимдеги аймактарда ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын атынан инвестицияларды коргоо боюнча финансылык милдеттенмелерди берет. Министрлер Кабинети өзгөчө инвестициялык режимдеги аймактар үчүн экономиканын жана социалдык чөйрөнүн артыкчылыктуу тармактары үчүн финансылык милдеттенмелердин тизмегин бекитет.

2. Мамлекеттик өнүктүрүү программаларына (долбоорлоруна) ылайык өзгөчө инвестициялык режимдеги аймактарда экономиканын жана социалдык чөйрөнүн артыкчылыктуу тармактарын инвестицияларды жүзөгө ашыруучу инвесторлор үчүн мыйзамдардагы карама-каршылыктардан улам ке-

(Уландысы 5-бетте)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДАГЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 4-бетте)

лип чыккан талаш-тартыштарды кароо учурунда мамлекеттик органдардын укукка каршы аракеттеринин (аракетсиздигинин) натыйжасында зыян келтирилген учурда инвестициялык макулдашууларда бекитилген инвестициялык долбоорлор боюнча кепилдиктердин алкагында мамлекеттин белгилүү бир финансылык милдеттенмелери каралышы мүмкүн.

2-глава. Инвестициялык иштин уюштуруу негиздери

7-берене. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган

1. Мамлекеттик инвестициялык саясатты иштеп чыгууга жана ишке ашырууга жооптуу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын (мындан ары – ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган) ишинин максаттары төмөнкүдөй жол менен Кыргыз Республикасынын оң инвестициялык беделин калыптандыруу жана Кыргыз Республикасында жагымдуу инвестициялык климатты түзүү саналат:

1) Кыргыз Республикасынын экономикасына инвестицияларды тартуу жана илгерилетүү, товарларды тышкы рынокторго илгерилетүү;
2) мамлекеттик-жеке өнөктөштүк механизмдерин өнүктүрүү;
3) инвесторлорго көмөктөшүү, коргоо жана колдоо көрсөтүү, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык экономикалык ишти жүзөгө ашыруунун өзгөчө (атайын) режиминдеги эркин жана башка экономикалык зоналарды өнүктүрүү.

2. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын милдеттери болуп төмөнкүлөр саналат:

1) инвестициялык климатты, инвесторлордун абалын жана инвестициялык ишти жүргүзүү шарттарын жакшыртууга багытталган демилгелерди, анын ичинде мыйзам чыгаруу демилгелерин киргизүү;
2) Кыргыз Республикасында жагымдуу инвестициялык климатты түзүү боюнча чараларды иштеп чыгуу;
3) мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын Кыргыз Республикасында жагымдуу инвестициялык климатты түзүү, инвестицияларды тартуу, инвестициялык ишти жүзөгө ашыруу, аларды кызыктырган маселелер боюнча методологиялык колдоо көрсөтүү менен байланышкан иштерин координациялоо;
4) инвесторлорго көмөктөшүү, алардын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоо, инвесторлордун даттанууларын кароо, мамлекеттик органдар жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен инвестициялык ишти жүзөгө ашырууда келип чыгуучу инвестициялык талаштарды жөнгө салууда аларга көмөктөшүү;
5) мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан инвесторлордун даттанууларын кароонун натыйжаларын талдоо, инвесторлордун даттанууларын чечүү боюнча сунуштамаларды иштеп чыгуу;
6) Кыргыз Республикасынын Президентине жана Министрлер Кабинетинин Төрагасына инвестицияларды тартуу жана инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу, инвесторлор менен өз ара аракеттенүү боюнча мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине, инвестицияларды жүзөгө ашырууну кыйындатуучу жана/же тоскоолдук кылуучу себептерди четтетүү боюнча сунуштамаларды камтыган талдоо жүргүзүүнү даярдоо жана берүү;
7) инвестициялык сунуштарды жана инвестициялык долбоорлорду илгерилетүү, инвестициялык сунуштардын жана долбоорлордун реестрлерин жүргүзүү;
8) мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын катышуусу менен инвестициялык долбоорлордун ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүү;
9) инвестициялык макулдашууларда аныкталган инвесторлордун милдеттенмелеринин аткарылышын эсепке алууну жана контролдоону жүргүзүү;
10) инвестициялык иш боюнча статистикалык отчеттуулуктун көрсөткүчтөрүнүн формаларын макулдашуу;
11) маалымат берүүнү стандартташтыруу жана инвесторлор менен өз ара аракеттенүүнү жөнөкөйлөтүү үчүн инвестордун анкетасынын типтүү формасын бекитүү;
12) чет өлкөлөрдө Кыргыз Республикасынын инвестициялык кызыкчылыктарын көрсөтүү;
13) Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан ага жүктөлгөн башка милдеттерди аткаруу.

3. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын ыйгарым укуктары жана ишин уюштуруунун тартиби Кыргыз Республикасынын Президентинин жарлыгы менен аныкталат.

8-берене. Координациялоо жана кызматташуу

1. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган мамлекеттик инвестициялык саясатты иштеп чыгууну жана ишке ашырууну жүзөгө ашырат, ошондой эле инвестициялык маселелер боюнча инвесторлордун жана мамлекеттик органдардын ишин координациялайт.

2. Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары инвестицияларды тартууда эң жакшы натыйжаларга жетишүү үчүн инвестицияларды тартуу чөйрөсүндөгү ишти координациялоо жана натыйжалуулукту жогорулатуу үчүн ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган менен кызматташууга милдеттүү.

9-берене. Отчеттуулук

1. Мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары инвестицияларды тартуу жана инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу маселелери боюнча инвесторлор менен жолугушуу өткөргөндөн кийин 10 календардык күндөн кечиктирбестен ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга жолугушуунун жыйынтыктары жана жетишилген макулдашуулар жөнүндө маалымат берет.

2. Мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары календардык жыл аяктагандан кийин 30 календардык күндөн кечиктирбестен инвестицияларды тартуу жана инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу боюнча маалыматтарды ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга берет.

3. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган отчеттук жыл аяктагандан кийин 60 календардык күндөн кечиктирбестен Кыргыз Республикасынын Президентине жана Министрлер Кабинетинин Төрагасына инвестициялык климаттын талдоосун жана Кыргыз Республикасында инвестициялык долбоорлордун ишке ашырылышы жөнүндө маалыматты, буга кошуп учурдагы көйгөйлөрдү сыпаттоо жана аларды чечүү боюнча сунуштарды берет.

4. Министрлер Кабинети тарабынан бекитилген форма боюнча мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, ошондой эле ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдарынын маалыматы берилет.

3-глава. Инвесторлордун укуктары жана инвесторлордун милдеттери. Инвестицияларды коргоо кепилдиктери

10-берене. Инвестициялар жана жеке бизнести башкаруу эркиндиги

1. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынган иштердин түрлөрүн кошпогондо, инвестициялар Кыргыз Республикасынын бүткүл аймагында иштин бардык түрлөрүндө жүзөгө ашырылышы мүмкүн.

2. Ар бир инвестор өз компаниясын түзүү, башкаруу жана ишин токтотуу маселелеринде укуктарга жана эркиндиктерге ээ. Бул эркиндик анын ичинде Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарына жана эмгек маселелерин жөнгө салуучу эл аралык келишимдерге ылайык кызматкерлерди жалдоо жана бошотуу мүмкүнчүлүгүн камтыйт.

3. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо, Кыргыз Республикасы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жана алардын кызмат адамдарынын атынан чарбалык ишке, инвесторлордун укуктарына жана мыйзамдуу кызыкчылыктарына кийлигишүүдөн карманат.

4. Инвесторлордун бузулган укуктары жана мыйзамдуу кызыкчылыктары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, эл аралык келишимдерге жана инвестициялык макулдашууларга ылайык калыбына келтирилүүгө тийиш.

5. Инвесторлордун укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын бузган адам Кыргыз Республикасынын жарандык, административдик жана кылмыш-жаза мыйзамдарына ылайык жоопкерчилик тартат.

6. Улуттук инвестор Кыргыз Республикасынын жарандык жана бюджеттик мыйзамдарына ылайык зайымдык каражаттарды тартуу боюнча Министрлер Кабинетинин финансылык милдеттенмелерин алууга укуктуу.

7. Чет өлкөлүк инвестор Министрлер Кабинети менен түзүлгөн инвестициялык макулдашуулардын алкагында Министрлер Кабинетинин ченемдик укуктук актыларында белгиленген шарттарга жана тартипке ылайык Кыргыз Республикасынын экономикасы үчүн стратегиялык мааниге ээ болгон инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу үчүн зайымдык каражаттарды тартуу боюнча Министрлер Кабинетинин финансылык милдеттенмелерин алууга укуктуу.

11-берене. Улуттук режим

Ушул Мыйзамга, Кыргыз Республикасынын башка мыйзамдарына, ошондой эле эл аралык келишимдерден келип чыгуучу милдеттенмелерге ылайык инвестицияларды түзүүгө, кеңейтүүгө жана башкарууга карата окшош жагдайларда чет өлкөлүк инвесторлор улуттук инвесторлордон кем эмес жагымдуу режимди пайдаланышат.

12-берене. Инвестордун милдеттери

1. Инвестор инвестициялык ишти Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык так жүзөгө ашырууга милдеттүү, анын ичинде:

1) айлана-чөйрөнү коргоонун жана экологиялык коопсуздукту камсыз кылуунун талаптарын сактоо, анын ичинде мыйзамдарда белгиленген учурларда инвестициялык долбоорлорго милдеттүү экологиялык экспертизаларды жүргүзүү жана айлана-чөйрөгө терс таасирди минималдаштыруу үчүн эң мыкты жеткиликтүү технологияларды колдонуу жолу менен сактоо;
2) Кыргыз Республикасынын монополияга каршы мыйзамдарын сактоо жана кара ниет атаандаштыкка, ошондой эле башка адамдардын укуктарына, эркиндиктерине жана мыйзамдуу кызыкчылыктарына зыян келтирүүчү атаандаштыкты болтурбоого, четтетүүгө же чектөөгө багытталган аракеттерге (аракетсиздиктерге) жол бербөө;
3) эмгектин коопсуз шарттарын түзүүнү жана Кыргыз Республикасынын жарандарынын ичинен квалификациялуу кызматкерлерди даярдоону кошуп алганда, Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарын сактоо;
4) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка милдеттерди аткаруу.

2. Мамлекеттик органдар жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен түзүлгөн инвестициялык макулдашуулар боюнча инвестор төмөнкүлөргө милдеттүү:

1) ушундай инвестициялык макулдашууда каралган келишимдик милдеттенмелерди аткарууга;
2) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан белгиленген тартипте жана мөөнөттө инвестициялык долбоорду ишке ашыруунун жүрүшү жөнүндө, ошондой эле инвестициялык макулдашуунун шарттарынын аткарылышы жөнүндө маалыматты ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга берүүгө.

3. Инвестор өз милдеттенмелерин же мыйзамдардын талаптарын сактабаган учурда ал Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана/же инвестициялык макулдашуунун шарттарына ылайык жоопкерчилик тартат.

13-берене. Каражаттарды которуу

1. Ушул берененин 2-бөлүгүндө каралган учурларды кошпогондо, инвесторлор өздөрүнүн финансы каражаттарын Кыргыз Республикасына жана андан эркин конвертациялануучу валютада, анын ичинде, бирок төмөнкүлөр менен чектелбестен эркин жана кечиктирбестен которууга укуктуу:

1) капиталга төгүмдөр;
2) инвестициялык иштин жыйынтыгында алынган пайда, дивиденддер, капиталдын өсүшү;
3) инвестициялардын бардык же кандай болбосун бөлүгүн сатуудан же жоюудан түшүүлөр;
4) пайыздар, роялти жана башкаруу акысы;
5) кредиттик келишимди кошуп алганда, келишим боюнча төлөмдөр;
6) экспроприация үчүн компенсациялар;
7) талаш-тартышты кароонун жыйынтыгы боюнча компетенттүү органдын чечими боюнча төлөмдөр.

2. Каражаттардын кыймылы Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларын адилеттүү, басмырлоосуз жана ак ниет колдонуу жолу менен кармалышы же токтотулушу мүмкүн, алар төмөнкүлөргө тиешелүү

1) банкроттукка (кудуретсиздикке) же кредиторлордун укуктарын коргоого;
2) баалуу кагаздарды (фьючерстерди, опциондорду жана деривативдерди) чыгарууга, жүгүртүүгө жана жоюуга;
3) эгерде жосун инвестициялык ишке байланыштуу болсо жана зыяндын суммасынан ашык эмес болсо, соттун чечиминин негизинде кылмыш-жаза сот өндүрүшүнө же кылмыш жазасына;
4) Министрлер Кабинети жана Улуттук банк тарабынан белгиленген фискалдык, экономикалык ченемдердин сакталышына.

3. Инвесторлор Кыргыз Республикасындагы алардын инвестицияларына байланышкан бардык төлөмдөргө карата Кыргыз Республикасынын улуттук валютасын кандай болбосун башка валютага эркин конвертациялоого укуктуу.

14-берене. Инвестициялык макулдашууларга түз сүйлөшүүлөр жолу менен кол коюу жана инвестициялык макулдашуулардын алкагында мамлекеттик менчик объекттерин ээликтен ажыратуу

1. Эгерде инвестор инвестициялык долбоорду ишке ашыруунун демилгечиси болсо, Министрлер Кабинети экономиканын артыкчылыктуу тармактарын жана социалдык чөйрөнү өнүктүрүүнүн мамлекеттик программаларына ылайык инвестициялык долбоорду ишке ашыруу үчүн инвестициялык макулдашуу түзүүгө укуктуу.

Эгерде макулдашуунун суммасы ушул Мыйзамдын 30-беренесинде белгиленген талаптарга ылайык келсе жана инвестор иштин ушул сыяктуу чөйрөсүндө долбоорлорду ийгиликтүү ишке ашыруу тажрыйбасына ээ болсо, инвестициялык макулдашуу Министрлер Кабинетинин жана инвестордун ортосунда түз сүйлөшүүлөр жолу менен түзүлүшү мүмкүн.

2. Министрлер Кабинети менен инвестордун ортосунда түз сүйлөшүүлөр жолу менен инвестициялык макулдашууну түзүүнүн тартиби жана башка шарттары ушул беренеге ылайык Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

3. Кыргыз Республикасынын жер мыйзамдарында жер тилкелерин чет өлкөлүк жактарга өткөрүп берүү жагын караган учурларды кошпогондо, мамлекеттик менчик объекттерин ээликтен ажыратуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырылат.

4. Кыргыз Республикасынын тармактык мыйзамдарында ээликтен ажыратууга тыюу салуу белгиленбеген мамлекеттик менчик объекттери Министрлер Кабинети менен инвестордун ортосунда түз сүйлөшүүлөр жолу менен түзүлгөн инвестициялык макулдашуунун шарттарына ылайык ээликтен ажыратылышы мүмкүн.

Мындай инвестициялык макулдашуунун негизги шарттары болуп төмөнкүлөр саналат:

– баалоо иши чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык көз карандысыз баалоонун натыйжалары боюнча аныкталган рыноктук наркы боюнча инвесторго мамлекеттик менчик объектин ээликтен ажыратуу;
– инвестициялык макулдашууда инвестициялык долбоордун максаттарына жетүү үчүн ээликтен ажыратылуучу мамлекеттик менчик объектин ээликтен ажыратуу жана андан ары инвестор тарабынан пайдалануу ыкмасын аныктоо;
– инвестициялык макулдашуу толук ишке ашырылганга чейин ээликтен ажыратылуучу мамлекеттик менчик объекти инвестор тарабынан ээликтен ажыратылышына тыюу салуу;
– инвестициялык макулдашууда инвестор макулдашууда каралган өз милдеттенмелерин аткарбаган учурда объектти мамлекеттик менчикке кайтарып берүү тартибин аныктоо.

5. Ушул берененин жоболорунун алкагында Министрлер Кабинети тарабынан инвесторлор менен түзүлүүчү инвестициялык макулдашуулар ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган (Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Инвестициялар боюнча улуттук агенттик) менен милдеттүү түрдө алдын ала макулдашылууга тийиш. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган аталган инвестициялык макулдашууларды даярдоодо, кароодо жана түзүүдө мамлекеттик органдардын жана инвестициялык процесстин башка катышуучуларынын иш-аракеттерин координациялоону жүзөгө ашырат.

Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган Министрлер Кабинети менен түзүлгөн инвестициялык макулдашуулардын борборлоштурулган реестрин жүргүзөт, анын актуалдуулугун камсыз кылат жана белгиленген тартипте түзүлгөн макулдашуулар жөнүндө маалымат берет.

15-берене. Инвестициялык лоттор

Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган Министрлер Кабинети тарабынан бекитилүүчү Инвестициялык лотторду түзүүнүн жана берүүнүн тартиби жөнүндө жобого ылайык инвестициялык конкурстук тандоону өткөрүүнүн натыйжалары боюнча инвесторго инвестициялык лотту берет.

16-берене. Инвесторлордун экспроприациялоо учурундагы укуктары

1. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо, инвестициялар экспроприацияланууга тийиш эмес.

2. Инвестордун мүлкүн реквизициялоо табигый кырсыктар, авариялар, эпидемиялар жана эпизоотиялар сыяктуу өзгөчө кырдаалдар учурунда мамлекеттик органдардын чечими боюнча жана Кыргыз Республикасынын жарандык мыйзамдарына ылайык мүлктүн наркын милдеттүү түрдө төлөө менен жүзөгө ашырылат.

3. Инвестордун мүлкүн алып коюу, ошондой эле мүлктүн наркынын жана аны алып коюу менен келтирилген башка чыгымдардын ордун толтуруу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын негизинде соттун чечими боюнча гана жүргүзүлүшү мүмкүн.

4. Инвестордун мүлкүн конфискациялоо Кыргыз Республикасынын жарандык мыйзамдарына ылайык кылмыш жаса-

(Уландысы 6-бетте)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДАГЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 5-бетте)

гандыгы же башка укук бузгандыгы үчүн жаза чарасы катары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда гана соттун чечими менен жүзөгө ашырылышы мүмкүн.

5. Мыйзамдарда аныкталган коомдук жана мамлекеттик муктаждыктар үчүн мүлктү алып коюуга ошол мүлктүн рыноктук наркынын жана ээликтен ажыратуунун натыйжасында келтирилген чыгымдардын ордун бирдей өлчөмдө толтуруу шартында гана жол берилет.

Стратегиялык маанидеги инвестициялык долбоорлор жана аны ишке ашырууга багытталган инвестициялар экспроприацияланбайт.

Темир жол куруу стратегиялык маанилүү долбоор болуп саналат жана аны ишке ашырууга багытталган инвестициялар экспроприацияланууга тийиш эмес.

17-берене. Экспроприация үчүн ордун толтуруу

1. Инвестицияларды экспроприациялоо учурунда инвесторго бирдей өлчөмдө жана өз убагында компенсация төлөнөт.

2. Инвестицияларга баа берүү Улуттук банк тарабынан баалоо күнүнө карата белгиленген курс боюнча эркин конвертацияланууучу валютада рыноктук нарк боюнча жүргүзүлөт. Компенсация ошондой эле экспроприациялоо датасынан тартып аны иш жүзүндө төлөө датасына чейинки мезгил үчүн рыноктук пайыздарды төлөөнү карайт жана алдыдагы экспроприация жөнүндө алдын ала кабардар болуу менен шартталган нарктын өзгөрүшүн камтыбайт.

Баалоо иши "Баалоо иши жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык жүзөгө ашырылат.

3. Инвестицияларды реквизициялоо учурунда инвесторго компенсация анын наркына көз карандысыз баа берүү болгон учурда мүлктүн рыноктук наркынын негизинде аныкталат.

4. Инвестицияларды улутташтыруу учурунда компенсация Кыргыз Республикасынын жарандык мыйзамдарына ылайык аны алып коюудан келтирилген бардык чыгымдарды эске алуу менен мүлктүн рыноктук наркынын негизинде төлөнөт.

5. Экспроприация жөнүндө дооматтар болгон учурда инвестордун талаптарын кароо Министрлер Кабинети, Кыргыз Республикасынын соттору, бейтарап соту, Эл аралык арбитраж тарабынан же эл аралык келишимдерге жана инвестициялык макулдашууларга ылайык жүзөгө ашырылат.

18-берене. Кирешелерди пайдалануу

1. Инвестор өз инвестицияларын, ошондой эле инвестициялык иштен алынган кирешелерди жана пайдаларды Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган кандай болбосун максаттарда тоскоолдуксуз жана өз ыктыяры боюнча пайдаланууга жана тескөөгө укуктуу.

2. Инвесторлор түшкөн акчаларын жана башка каражаттарын сактоо жана пайдалануу үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык Кыргыз Республикасынын аймагында улуттук жана чет өлкөлүк валютада эсеп ачууга укуктуу. Валюталык операциялар инвесторлор тарабынан банк мыйзамдарына жана валюталык жөнгө салуу чөйрөсүндөгү мыйзамдарга ылайык жүзөгө ашырылат.

19-берене. Ачык маалыматты эркин алуу

1. Инвесторлордун кызыкчылыгын кандайдыр бир жол менен козгогон Кыргыз Республикасынын бардык ченемдик укуктук актылары, ошондой эле Кыргыз Республикасынын сотторунун чечимдери аларга жеткиликтүү болууга, ал эми Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында түздөн-түз каралган учурларда жарыяланууга тийиш.

2. Мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, алардын кызмат адамдары мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн тартиби жөнүндө колдонуудагы жана актуалдуу маалыматтарды расмий сайттарга ачык жайгаштырууга, ошондой эле инвесторлордун суроо-талабы боюнча Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматтарга жетүү жөнүндө мыйзамдарга ылайык кеңири жеткиликтүүлүк үчүн ачык болгон маалыматтарды берүүгө милдеттүү.

3. Инвесторлор Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын долбоорлору, анын ичинде инвестициялык ишти жөнгө салууга тиешелүү долбоорлор менен таанышууга жана ченемдик укуктук актылар чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык өз сунуштарын берүүгө укуктуу.

20-берене. Жүрүү эркиндиги

Улуттук коопсуздукту жана жарандардын коопсуздугун камсыз кылуу максатында Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген чектөөлөрдү кошпогондо, чет өлкөлүк инвесторлор, алардын өкүлдөрү, ошондой эле чет өлкөлүк кызматкерлер инвестициялык ишти жүзөгө ашырууга байланыштуу Кыргыз Республикасынын аймагында эркин жүрүүгө укуктуу.

21-берене. Инвестицияларды илгерилетүү жана көмөктөшүү

1. Инвесторлор инвестициялардын өлчөмдөрүнө жана багыттарына жараша Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган төмөнкүдөй дем берүүчү чараларды берүү түрүндө инвестицияларга көмөк көрсөтүү жөнүндө тиешелүү мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына кайрылууга укуктуу:

1) салыктар жана/же салыктык жеңилдиктер, ошондой эле бажы жеңилдиктери жана салыктык эмес төлөмдөр боюнча турукташтыруу режимин берүү;

2) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген ченемдерге ылайык инвестициялык долбоорду ишке ашыруунун алкагында пайдаланылуучу мүлктү амортизациялоонун кыскартылган мөөнөттөрүн колдонуудан турган негизги фонддорду тезинен амортизацияланышына укук берүү, бул салык салынуучу базаны азайтуунун эсебинен инвестициялардын ордун тезинен толтурууга өбөлгө түзөт;

3) техникалык жөнгө салуунун атайын эрежелери жана талаптары жок болгон учурда аларды иштеп чыгуу жана кабыл алуу;

4) жер тилкесин пайдалануу укугун, анын ичинде суу объекттерин пайдалануу укугун берүү Кыргыз Республикасынын жер жана суу мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырылат;

5) инженердик инфратүзүмгө жана коммуникацияларга туташтыруу;

6) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр менен байланышкан лицензияларды, уруксаттарды жана башка документтерди берүү;

7) Кыргыз Республикасынын тышкы миграция чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык инвесторго инвестициялык виза берүү.

2. Инвестициялык макулдашууну түзүү баскычында дем берүүчү чараларды көрүү жөнүндө инвесторлордун суроо-талаптарын мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кароо тартиби Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

4-глава. Инвесторлордун даттанууларын кароо механизми

22-берене. Инвесторлордун даттанууларын кароо механизми

1. Инвестор мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын аракеттерине жана/же аракетсиздигине карата компетенттүү мамлекеттик органдарга, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына, анын ичинде ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга сотко, бейтарап сотко же эл аралык арбитражга кайрылган учурга чейин даттанууга укуктуу.

Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары өз компетенциясынын чегинде инвестордун даттануусун кароого жана инвестордун бузулган укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын калыбына келтирүү жана аныкталган бузууларды четтетүү боюнча чечимдерди кабыл алууга милдеттүү.

2. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган инвестордун даттануусун Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык бардык кызыкдар тараптар менен биргеликте төмөнкү принциптердин негизинде чечим кабыл алуу жолу менен карайт:

1) укук үстөмдүгү жана укуктук жол-жоболордун сакталышы;

2) объективдүүлүк;

3) калыстык;

4) толуктук;

5) натыйжалуулук.

3. Даттануулардын реестрин жүргүзүү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан маалыматтарды коргоо жөнүндө мыйзамдарды сактоо менен жүзөгө ашырылат.

4. Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары инвестордун даттануусун кароого, ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын суроо-талаптарына өз убагында жооп берүүгө, ал сураган маалыматты берүүгө жана ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан уюштурулган инвестордун даттануусун кароого катышууга милдеттүү.

5. Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары даттануу боюнча өз позициясын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын суроо-талабы алынган учурдан тартып 7 жумуш күндүн ичинде ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга берүүгө милдеттүү.

6. Мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын бузуулар аныкталган учурда инвестордун даттануусун кароонун жыйынтыгы боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган андан ары чараларды көрүү үчүн маалыматты Министрлер Кабинетине жана/же Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына жөнөтүүгө укуктуу.

7. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан инвесторлордун даттанууларын кароонун жана чечүүнүн тартиби Министрлер Кабинети тарабынан бекитилет.

23-берене. Талаш-тартыштарды чечүү

1. Инвестициялар менен байланышкан жана Кыргыз Республикасынын аймагында инвестордун инвестициялык ишин жүзөгө ашырууда келип чыгуучу талаш-тартыштар (инвестициялык талаш-тартыш) сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү жолу менен чечилет.

Инвестициялык талаш-тартыштын тараптары сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү жолу менен талаш-тартышты макулдашып чечүүгө жетише албаган учурда мындай талаш-тартыш медиация жолу менен жөнгө салынууга тийиш.

2. Сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү жана медиация жолу менен жөнгө салынбаган инвестициялык талаш-тартыш Кыргыз Республикасынын сот органдарында каралат.

3. Инвестициялык талаш-тартыштарды ушул берененин 1 жана 2-бөлүктөрүндө каралган тартипте чечүү мүмкүн болбогондо, эгерде инвестор менен Кыргыз Республикасынын ортосунда түзүлгөн эл аралык келишимде жана/же инвестициялык макулдашууда тиешелүү жана колдонуудагы арбитраждык эскертме каралса, мындай талаш-тартыш эл аралык арбитраж аркылуу чечилиши мүмкүн.

4. Эгерде Тараптар 6 ай өткөндөн кийин пикир келишпестиктерди жөнгө салбаса, анда талаш-тартыш эл аралык арбитраждын кароосуна берилиши мүмкүн. Алты айлык мөөнөттү эсептөө инвестордун сүйлөшүүлөрдү жана консультацияларды өткөрүү жөнүндө инвестициялык макулдашууга кол койгон мамлекеттик органга/жергиликтүү өз алдынча башкаруу органына жазуу жүзүндөгү кайрылуусунан кийин башталат.

5. Инвестициялык талаш-тартышты эл аралык арбитражда кароо жөнүндө өзүнчө арбитраждык макулдашууну түзүүдө тараптар төмөнкүдөй жол-жоболордун бирин жетекчиликке алат:

1) Бириккен Улуттар Уюмунун Эл аралык соода укугу боюнча Комиссиясынын Арбитраждык регламенти (ЮНСИТРАЛ регламенти);

2) Мамлекеттер менен чет өлкөлүк адамдардын ортосундагы инвестициялык талаш-тартыштарды чечүүнүн тартиби жөнүндө конвенция, Инвестициялык талаш-тартыштарды жөнгө салуу боюнча эл аралык борбордун (ИТЖЭБ) арбитраждык териштирүүлөрүнүн эрежелери жана жол-жоболору.

5-глава. Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын инвестицияларды тартуу боюнча иши

24-берене. Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан инвестицияларды тартуу

1. Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары өз компетенциясынын чегинде Кыргыз Республикасындагы инвестициялык чөйрөнү жакшыртуу боюнча ишти, анын ичинде Кыргыз Республикасына инвестицияларды тартуу үчүн инвестициялык макулдашууларды (сунуштарды) жана долбоорлорду демилгелөө жана даярдоо, салык, бажы, жер жана алардын компетенциясына кирген башка маселелер боюнча инвесторлорго тиешелүү маалымат берүү жолу менен жүзөгө ашырууга укуктуу.

2. Эгерде демилгеленген инвестициялык сунуш же инвестициялык долбоорду даярдоо башка мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын компетенциясын козгосо, мамлекеттик органдар жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары процесстерди оптималдаштыруу жана ресурстарды үнөмдөө, ошондой эле Кыргыз Республикасындагы инвестициялык чөйрөнү жакшыртуу үчүн бири-бири менен өз ара аракеттенет.

25-берене. Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын инвестициялык сунуштары

1. Мамлекеттик орган жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы өз компетенциясына ылайык жеке инвестицияларды тартуу үчүн инвестициялык сунуштардын долбоорун даярдоону жана демилгелөөнү уюштурат.

Инвесторлор инвестициялык сунуштарынын долбоорлорун мамлекеттик органдарга жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына алардын компетенциясына ылайык кароо үчүн жөнөтө алышат. Эгерде мамлекеттик орган жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы инвестордун инвестициялык сунушунун долбоорун колдосо, анда аны андан ары илгерилетүү ушул Мыйзамдын 5-главасынын талаптарына ылайык жүргүзүлөт.

2. Эгерде инвестициялык сунуш эки же андан көп мамлекеттик органдардын жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын компетенциясын козгосо, анда инвестициялык сунушту демилгелеген субъект биргелешкен инвестициялык сунушту даярдоо үчүн ведомстволор аралык жумушчу топту түзөт.

3. Инвестициялык сунуш төмөнкүлөрдү камтууга тийиш:

1) инвестициялык сунуштун аталышын;

2) инвестициялык долбоорду ишке ашыруу үчүн инвестициялык сунуштун мазмунунун кыскача сыпаттамасын;

3) инвестициялык сунушту ишке ашыруунун сунушталган планын;

4) сунушталуучу материалдык жана материалдык эмес активдер жөнүндө маалыматты (активдердин сыпаттамасы, жер тилкесин бөлүп берүү жана анын категориясын өзгөртүү мүмкүнчүлүгү, жерди которууда (трансформациялоодо) чыгымдардын наркы, карыздын суммасын көрсөтүү менен чектөөлөрдүн болушу, ошондой эле аларды алып салууга кеткен убакыт, зарыл болгон инфратүзүмдүк коммуникацияларга кошууга байланышкан чыгымдардын наркы, учурдагы уруксат берүүчү документтердин статусу, аларды алуу үчүн наркын жана убактысын көрсөтүү менен уруксат берүүчү документтерин берүү боюнча демилгечинин милдеттенмелери, иштин артыкчылыктуу түрлөрүнүн тизмегине киргизүү жана салыктык, бажылык жеңилдиктерди берүү мүмкүнчүлүгү жөнүндө маалыматты, инвестициялык сунуштун өзгөчөлүгүнө жараша башка маалыматты);

5) ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан бекитилген форма боюнча инвестордун анкетасын;

6) башка маалыматтарды (зарыл болгондо).

26-берене. Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын инвестициялык долбоорлору

1. Мамлекеттик орган жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы өз компетенциясына ылайык жеке инвестицияларды тартуу үчүн инвестициялык долбоорлорду даярдоону жана демилгелөөнү уюштурат.

Инвесторлор даярдалган инвестициялык долбоорлорду өз компетенциясына ылайык мамлекеттик органдарга жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына кароо үчүн жөнөтө алышат. Эгерде мамлекеттик орган жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы инвестордун даярдалган инвестициялык долбоорун колдосо, анда аны андан ары илгерилетүү ушул Мыйзамдын 5-главасынын талаптарына ылайык жүзөгө ашырылат.

2. Эгерде инвестициялык долбоор эки же андан көп мамлекеттик органдардын жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын компетенциясын козгосо, анда инвестициялык долбоорду демилгелөөчү субъект биргелешкен инвестициялык долбоорду даярдоо үчүн ведомстволор аралык жумушчу топту түзөт.

3. Инвестициялык долбоор төмөнкүлөрдү камтышы керек:

1) инвестициялык долбоордун аталышын;

2) инвестициялык долбоорду ишке ашыруу боюнча бизнес-пландын кыскача сыпаттамасын;

3) күтүлүүчү өнүмдөрдүн (товарлардын, иштердин, кызмат көрсөтүүлөрдүн) мүнөздөмөлөрүн;

4) акыркы өнүмдү илгерилетүү боюнча иштелип чыккан маркетинг саясаты менен тышкы чөйрөнүн (сатып алуучулар, берүүчүлөр, атаандаштар ж.б.) сыпаттамасын;

5) продукцияны (товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү) чыгаруунун пландалган көлөмүн жана түзүлгөн план менен түшкөн каражатты аныктоону;

6) финансылык жана техникалык-экономикалык эсептөөлөр, ошондой эле сметаларды;

7) адам ресурстарын уюштуруу жана башкаруу процессинин сыпаттамасын;

8) каржылоо графиги менен зарыл болгон инвестициялардын болжолдуу көлөмүн;

9) инвестициялык долбоорду ишке ашырууда мүмкүн болгон тобокелдиктерди аларды минималдаштыруу ыкмаларын иштеп чыгуу менен талдоону;

10) ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан бекитилген форма боюнча инвестордун анкетасын;

11) инвестициялык долбоорго зарыл болгон тиркемелерди;

12) эгерде анын зарылдыгы мыйзамдарда аныкталса, инвестициялык долбоорду мамлекеттик экологиялык экспертизалоонун натыйжаларын, ошондой эле экологиялык тобокелдиктерди жана таасир этүүлөрдү азайтуу боюнча чаралар жөнүндө маалыматты.

(Уландысы 7-бетте)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДАГЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 6-бетте)

27-берене. Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан демилгеленген инвестициялык сунуштарды жана долбоорлорду макулдашуу

1. Мамлекеттик органдар жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары даярдалган инвестициялык сунуштарды жана долбоорлорду ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга макулдашууга жиберет.

2. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган келип түшкөн инвестициялык сунуштарды жана долбоорлорду берилген документтердин толуктугу жана ушул Мыйзамда белгиленген талаптарга ылайык келиши жагынан карайт.

Эгерде инвестициялык сунуштун долбоору же инвестициялык долбоор эки же андан көп мамлекеттик органдын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын компетенциясын козгосо, ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган аны кароо үчүн ведомстволор аралык жумушчу топту түзүүгө укуктуу.

3. Инвестициялык сунуштарды кароо мөөнөтү 30 календардык күндөн ашпайт, ал эми инвестициялык долбоорлорду кароо мөөнөтү 60 календардык күндөн ашпайт.

4. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган инвестициялык сунуштарды жана долбоорлорду ушул берененин 3-бөлүгүндө белгиленген мөөнөттөрдүн чегинде макулдашуу жол-жобосунун алкагында аларды демилгелеген мамлекеттик органдардан жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынан кошумча документтерди жана түшүндүрмөлөрдү сурап алууга укуктуу.

5. Инвестициялык сунуштарды жана долбоорлорду кароонун жыйынтыгы боюнча ыйгарым укуктуу орган аларды макулдашат же болбосо себептерин негиздөө менен толуктап иштеп чыгууга кайтарат.

6. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган инвестициялык сунуштардын жана инвестициялык долбоорлордун реестрин жүргүзөт, алар милдеттүү түрдө анын расмий сайтына жайгаштырылат.

28-берене. Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары катышкан инвестициялык долбоорлорго карата талаптар

1. Мамлекеттик органдар же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары инвестициялык долбоорлорду демилгелөөдө төмөнкүлөрдү белгилейт:

1) каржылоонун минималдуу өлчөмү;

2) инвесторго коюлган квалификациялык талаптар;

3) тиешелүү, дем берүүчү чараларды көрүү мүмкүнчүлүгү;

4) инвестицияларга карата башка талаптар (зарыл болгондо).

2. Чет мамлекеттин мыйзамдарында инвестициялоо үчүн башка мөөнөттөр жана шарттар каралгандан башка учурлардан тышкары, инвестор инвестициялык долбоор боюнча инвестициялык макулдашуу түзүлгөндөн кийин 30 календардык күндөн кечиктирбестен тастыктоочу документти берүү менен түз инвестициялардын кепилденген өлчөмүнүн суммасынын 10 пайызынан кем эмеси топтолуучу атайын эсепти ачат.

3. Мамлекеттик органдардын жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын катышуусу менен инвестициялык долбоорду ишке ашыруучу инвесторго түз инвестициялардын кепилденген өлчөмүнүн минималдуу суммасы киргизилгенден кийин дем берүүчү чараларды алуу укугу берилет.

29-берене. Инвестициялык сунуштар жана инвестициялык долбоорлор боюнча конкурстар

1. Инвестициялык сунуш же инвестициялык долбоор боюнча инвесторду тандоо ачык конкурс өткөрүү жолу менен жүргүзүлөт.

2. Инвестициялык сунуш же долбоор боюнча эң жакшы шарттарды сунуш кылган инвестор ачык конкурстун жеңүүчүсү деп жарыяланат.

Мамлекеттик органдар жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары ачык конкурстун жеңүүчүсү жөнүндө маалыматты өздөрүнүн расмий веб-сайттарында, ошондой эле ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын сайтында жарыялайт.

3. Инвестициялык сунуштар же инвестициялык долбоорлор боюнча конкурсту өткөрүү тартиби Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

30-берене. Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын инвестициялык макулдашууну түзүүдөгү иш-аракеттери

1. Мамлекеттик органдар жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары инвестициялык макулдашуу түзүлгөнгө чейин потенциалдуу инвестордун ишкердик абройуна, инвестициялык долбоорду ишке ашыруу боюнча анын иш тажрыйбасына, ошондой эле ачык булактардан анын финансылык туруктуулугуна, ошондой эле мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматтарга алдын ала иликтөө жүргүзөт.

2. Мамлекеттик органдар жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары ачык булактардан алынган маалымат жетишсиз болгон учурда тышкы иштер чөйрөсүндө мамлекеттик саясатты жүзөгө ашыруучу мамлекеттик органдан, улуттук коопсуздук чөйрөсүндө мамлекеттик саясатты жүзөгө ашыруучу мамлекеттик органдан, ошондой эле инвестордон кошумча маалымат суратып алууга укуктуу.

31-берене. Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын катышуусу менен инвестициялык макулдашуу

1. Инвестициялык макулдашуу боюнча тараптар катары Министрлер Кабинети, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдары жана/же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары чыгууга укуктуу.

2. Инвестициялардын суммасына жараша инвестициялык макулдашуунун тарабы болуп төмөнкүлөр чыгат:

1) шаарлардын мэрияларын кошпогондо, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы – 1 миллиондон 50 миллион сомго чейин;

2) шаарлардын мэрияларын кошпогондо, эки жана андан ашык жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы – 1 миллиондон 200 миллион сомго чейин;

3) Бишкек жана Ош шаарларын кошпогондо, шаарлардын мэриялары – 1 миллиондон 300 миллион сомго чейин;

4) Бишкек жана Ош шаарларын кошпогондо, эки жана андан ашык жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы, алардын ичинде шаардын мэриясы – 1 миллиондон 400 миллион сомго чейин;

5) Бишкек шаарынын жана Ош шаарынын жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары – 1 миллиондон 1 миллиард сомго чейин;

6) министрлик же ведомство – 1 миллиондон 1 миллиард сомго чейин;

7) Министрлер Кабинети – 1 миллиард сом жана андан ашык.

3. Мында ушул берененин 2-бөлүгүндө көрсөтүлгөн босоголук суммалар ашып кеткен учурда, инвестициялык макулдашууга Министрлер Кабинетинин иш аракеттерин түздөн-түз координациялоодо бир же бир нече мамлекеттик органдар/жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары катышат.

4. Инвестор тарабынан түзүлгөн мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын катышуусу менен түзүлгөн инвестициялык макулдашуу салыктык, бажылык, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралбаган башка жеңилдиктерди жана преференциялардын берилишин белгилей албайт.

32-берене. Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын катышуусу менен инвестициялык макулдашуунун түзүмү

1. Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын катышуусу менен инвестициялык макулдашууга төмөнкүдөй минималдуу шарттар киргизилет:

1) инвестициялык макулдашуунун предмети;

2) инвестициялык макулдашуунун тараптары;

3) тараптардын укуктары жана милдеттери;

4) инвестициялык макулдашуунун катышуучуларынын милдеттенмелерин каржылоону жана аткарууну контролдоону кошо алганда, инвестициялык долбоорду ишке ашыруунун башкарууну уюштуруу маселелери;

5) тике жана кыйыр инвестициялардын катышын көрсөтүү менен каржылоонун көлөмү жана булактары (алар болгондо);

6) дем берүүчү чараларды берүү шарттары жана мөөнөттөрү (алар берилген учурда);

7) инвестициялык долбоорду ишке ашыруунун графиги жана аны ишке ашырууга мониторинг жүргүзүүнүн тартиби менен мөөнөттөрү;

8) чыгымдардын ордун толтуруу жана кирешелерди бөлүштүрүү тартиби;

9) төлөмдөрдүн кезектүүлүгүнүн, анын ичинде инвестициялык макулдашууну колдонууну токтотуп туруудагы же болбосо мөөнөтүнөн мурда токтотуудагы тартиби;

10) инвестициялык макулдашуунун колдонулушу токтотулгандан кийин анын аткарылышына байланыштуу активдердин юридикалык келечегин аныктоо;

11) инвестициялык макулдашуунун колдонулушун токтото туруу же токтотуу учурлары, анын ичинде анын колдонулушун мөөнөтүнөн мурда токтотуу шарттары;

12) инвестициялык макулдашуунун шарттарын сактабагандыгы үчүн тараптардын жоопкерчилиги;

13) инвестициялык макулдашууну колдонуу мөөнөтү;

14) форс-мажордук жагдайлар жана алардын келип чыгышынын кесепеттери;

15) инвестициялык макулдашууну ишке ашырууга байланышкан талаш-тартыштарды чечүү тартиби жана жөнгө салуу мөөнөттөрү.

2. Тараптардын макулдашуусу боюнча инвестициялык макулдашуу инвестициялык долбоордун өзгөчөлүгүнө жараша өзүнө башка шарттарды да камтышы мүмкүн.

3. Инвестициялык макулдашуунун типтүү формасы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан бекитилет.

4. Инвестордун инвестициялык макулдашуу боюнча инвестицияларды салуу боюнча милдеттенмелерди аткарбоосу инвестициялык макулдашууну мөөнөтүнөн мурда бузуу жана берилген дем берүүчү чаралардын суммасына инвестордон каражаттарды өндүрүп алуу үчүн негиз болуп саналат.

33-берене. Чет өлкөлүк инвесторлорду аккредитациялоо

1. Кыргыз Республикасынын аймагында инвестициялык ишти жүзөгө ашыруучу пландоочу чет өлкөлүк инвесторлор аккредитациядан өтүүгө милдеттүү.

2. Чет өлкөлүк инвесторлорду аккредитациялоонун тартиби жана критерийлери Министрлер Кабинети тарабынан белгиленет.

34-берене. Инвестициялык макулдашууну түзүү

1. Инвестициялык макулдашуу конкурстун жеңүүчүсү жөнүндө маалымат жалпыга маалымдоо каражаттарында жана конкурсту өткөргөн мамлекеттик органдын же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын расмий сайттарында, ошондой эле ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын сайтында жарыяланган күндөн тартып 30 календардык күндүн ичинде конкурстун жеңүүчүсү менен түзүлөт.

2. Инвестициялык макулдашуу инвестор оң абройго, иштин окшош чөйрөсүндө долбоорду ийгиликтүү ишке ашыруунун уникалдуу билимине, тажрыйбасына ээ болгон, ишке ашырылып жаткан долбоорду каржылоонун булагы жөнүндө маалыматтар бар, тышкы иштер чөйрөсүндө мамлекеттик саясатты ишке ашыруу жана башкаруу үчүн жооп берген мамлекеттик органдын линиясы боюнча жана улуттук коопсуздук чөйрөсүндөгү мамлекеттик органдын линиясы боюнча инвестор жөнүндө маалыматы болгон шартта түзүлүшү мүмкүн.

6-глава. Корутунду жоболор

35-берене. Өткөөл жоболор

Ушул Мыйзамдын колдонулушу ушул Мыйзам күчүнө киргенге чейин Кыргыз Республикасында жүзөгө ашырылган колдонуудагы инвестицияларга карата инвесторго кыйла ыңгайлуу болгон бөлүгүндө гана колдонулары белгиленсин.

36-берене. Ушул Мыйзамдын күчүнө кириши

1. Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

2. Төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

1) "Кыргыз Республикасында инвестициялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2003-жылдын 27-мартындагы №66 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2003-ж., №7, 252-ст.);

2) "Кыргыз Республикасында инвестициялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүү киргизүү тууралу" Кыргыз Республикасынын 2004-жылдын 14-июнундагы №76 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2004-ж., №10, 442-ст.);

3) "Кыргыз Республикасында инвестициялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүү киргизүү тууралу" Кыргыз Республикасынын 2006-жылдын 31-июлундагы №144 Мыйзамы ("Эркин-Тоо" гезити, 2006-жылдын 8-августу, №58);

4) "Кыргыз Республикасында инвестициялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүү киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын 2008-жылдын 23-июнундагы №127 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2008-ж., №6/2, 591-ст.);

5) "Кыргыз Республикасындагы инвестициялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүү киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын 2009-жылдын 30-апрелиндеги №141 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2009-ж., №4, 363-ст.);

6) "Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына толуктоолор жана өзгөртүүлөр киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2009-жылдын 16-июлундагы №222 Мыйзамынын 2-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2009-ж., №7, 732-ст.);

7) "Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөр киргизүү тууралу" Кыргыз Республикасынын 2009-жылдын 22-октябрындагы №284 Мыйзамынын 6-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2009-ж., №9, 871-ст.);

8) "Кыргыз Республикасында инвестициялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына толуктоолорду киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын 2015-жылдын 6-февралындагы №31 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2015-ж., №2, 118-ст.);

9) "Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына толуктоолорду жана өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2015-жылдын 13-февралындагы №32 Мыйзамынын 1-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2015-ж., №2, 119-ст.);

10) "Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын колдонууга киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2016-жылдын 16-декабрындагы №207 Мыйзамынын 5-беренесинин 15-бөлүгү (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2016-ж., №11, 1184-ст.);

11) "Салык жол-жоболорун фискалдаштыруунун электрондук системасын киргизүү маселелери боюнча айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2018-жылдын 13-апрелиндеги №39 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2018-ж., №4, 205-ст.);

12) "Террористтик ишти финансылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү маселелери боюнча айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2018-жылдын 6-августундагы №88 Мыйзамынын 10-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2018-ж., №7–8, 487-ст.);

13) "Инвестицияларды колдоо маселелери боюнча айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2020-жылдын 26-декабрындагы №12 Мыйзамынын 4-беренеси ("Эркин-Тоо" гезити, 2021-жылдын 5-январы, №1);

14) "Кыргыз Республикасынын Баткен областына өзгөчө статус берилгенине байланыштуу айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2021-жылдын 13-сентябрындагы №118 Мыйзамынын 3-беренеси ("Эркин-Тоо" гезити, 2021-жылдын 24-сентябры, №99);

15) "Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына ("Кыргыз Республикасында инвестициялар жөнүндө", "Кыргыз Республикасындагы бейтарап соттор жөнүндө" Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына) өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын 2022-жылдын 9-августундагы №90 Мыйзамынын 1-беренеси ("Эркин-Тоо" гезити, 2022-жылдын 12-августу, №70);

16) "Юридикалык жактарды каттоо (кайра каттоо) чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жана "Юридикалык жактарды, филиалдарды (өкүлчүлүктөрдү) мамлекеттик каттоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын күчүн жоготту деп таануу тууралуу" Кыргыз Республикасынын 2023-жылдын 28-февралындагы №44 Мыйзамынын 10-беренеси ("Эркин-Тоо" гезити, 2023-жылдын 3-марты, №16);

17) "Банк мыйзамдарына ылайык келтирүү маселелери боюнча Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2024-жылдын 22-апрелиндеги №78 Мыйзамынын 9-беренеси ("Эркин-Тоо" гезити, 2024-жылдын 26-апрели, №32).

3. Министрлер Кабинети алты айлык мөөнөттө ушул Мыйзамдан келип чыгуучу зарыл чараларды көрсүн.

Кыргыз Республикасынын Президенти **С.ЖАПАРОВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 12-августу, №198

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ОБ ИНВЕСТИЦИЯХ В КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ

Принят Жогорку Кенешем Кыргызской Республики 26 июня 2025 года

Настоящий Закон направлен на создание благоприятного инвестиционного климата в Кыргызской Республике, стимулирование привлечения национальных и иностранных инвестиций, установление равных и справедливых правовых принципов и гарантий защиты инвестиций, а также на содействие устойчивому экономическому и социальному развитию Кыргызской Республики.

Глава 1. Общие положения

Статья 1. Предмет регулирования настоящего Закона

Настоящий Закон регулирует правоотношения, возникающие при осуществлении национальными и иностранными инвесторами прямых инвестиций на территории Кыргызской Республики, устанавливает принципы инвестиционной политики государства, определяет права инвесторов, а также механизмы защиты их интересов и взаимодействия участников инвестиционной деятельности.

Статья 2. Принципы инвестиционной деятельности

Взаимоотношения субъектов инвестиционной деятельности осуществляются в соответствии со следующими принципами:
1) верховенство права;
2) справедливость;
3) гласность и открытость;
4) свобода инвестиционной деятельности;
5) презумпция добросовестности инвестора;
6) гарантия защиты инвестиций.

Статья 3. Законодательство Кыргызской Республики об инвестициях, инвестиционной деятельности и режиме стабилизации

1. Законодательство об инвестициях, инвестиционной деятельности и режиме стабилизации основывается на Конституции Кыргызской Республики и состоит из настоящего Закона, международных договоров, вступивших в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики (далее – международные договоры), и иных нормативных правовых актов Кыргызской Республики, регулирующих вопросы осуществления инвестиций.

2. В случае внесения изменений или дополнений в настоящий Закон, налоговое законодательство Кыргызской Республики или законодательство о неналоговых платежах инвестор и/или инвестируемое предприятие, заключившие соглашение о стабилизации, вправе в течение 10 лет с даты подписания указанного соглашения применять наиболее благоприятные условия, предусмотренные указанными нормативными правовыми актами на момент их выбора. Указанное право распространяется на налоги, включая налог на добавленную стоимость, за исключением иных косвенных налогов, а также на неналоговые платежи, за исключением платежей за услуги, предоставляемые государственными органами. Порядок и условия применения режима стабилизации определяются законодательством Кыргызской Республики.

3. Применение режима стабилизации не ограничивает права инвестора и/или инвестируемого предприятия использовать более благоприятные условия, установленные законодательством Кыргызской Республики, вступившим в силу после подписания соглашения о стабилизации.

4. Право на использование режима стабилизации предоставляется:

1) инвестору, осуществляющему вложения в капитал инвестируемого предприятия в течение 3 лет с даты подписания соглашения о стабилизации в размере не менее 200 миллионов сомов, определяемых по официальному курсу Национального банка Кыргызской Республики (далее – Национальный банк) на день подписания указанного соглашения, а также самому инвестируемому предприятию;

2) инвестору, осуществляющему деятельность, связанную с изучением, поиском, разведкой и разработкой полезных ископаемых, при условии вложения инвестиций в капитал инвестируемого предприятия в течение 5 лет с даты подписания соглашения о стабилизации в размере не менее 1 миллиарда сомов, определяемых по официальному курсу Национального банка на день подписания указанного соглашения, а также самому инвестируемому предприятию.

5. Невыполнение инвестором обязательств по вложению установленных настоящей статьей инвестиций в капитал инвестируемого предприятия является основанием для расторжения соглашения о стабилизации и взыскания неуплаченных налогов и неналоговых платежей, экономия по которым была достигнута в результате применения режима стабилизации.

6. Изменение состава акционеров или участников инвестора и/или инвестируемого предприятия не прекращает действие режима стабилизации и не влияет на установленные сроки его применения.

7. В случае если международный договор предусматривает иные, более благоприятные положения по сравнению с нормами национального законодательства, регулирующего инвестиционные правоотношения, применяются положения международного договора в той части, в которой их применение соответствует национальным интересам Кыргызской Республики.

8. В целях защиты национальной безопасности, общественного порядка, охраны здоровья населения, защиты прав и свобод других лиц инвестиционная деятельность иностранного инвестора может быть запрещена или ограничена законами Кыргызской Республики.

9. Инвестиции в финансово-кредитные организации и организации, предоставляющие платежные услуги, регулируются банковским и платежным законодательствами Кыргызской Республики.

Статья 4. Основные термины, используемые в настоящем Законе

В настоящем Законе используются следующие основные термины:

1) **активы, находящиеся под косвенным контролем инвестора,** – активы, управление которыми осуществляется через третьих лиц или структуры, не являющиеся прямыми владельцами, но имеющие возможность влиять на решения, связанные с использованием данных активов;

2) **деривативы (производные ценные бумаги)** – ценные бумаги, механизм выпуска и обращения которых связан с правом на приобретение или продажу на протяжении срока, установленного договором базового актива, либо с имущественным правом (обязательством), возникающим в связи с изменением цены базового актива, лежащего в основе такой ценной бумаги;

3) **инвестор** – физическое или юридическое лицо, осуществляющее инвестирование собственных и/или заемных средств либо других привлеченных инвестиционных ресурсов в объекты инвестиционной деятельности в целях получения прибыли;

4) **национальный инвестор** – физическое лицо, являющееся гражданином Кыргызской Республики, лицом без гражданства, постоянно проживающим на территории Кыргызской Республики, или юридическое лицо, зарегистрированное в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, за исключением субъекта, признанного в соответствии с законодательством Кыргызской Республики иностранным юридическим лицом, которое осуществляет и/или уже осуществило инвестиции в Кыргызской Республике в соответствии с настоящим Законом;

5) **иностранный инвестор** – физическое или юридическое лицо, не являющееся национальным инвестором, которое осуществляет и/или уже осуществило инвестиции в Кыргызской Республике;

6) **инвестиции** – любой вид активов, находящихся в собственности или под прямым или косвенным контролем инвестора, для начала или продолжения коммерческой деятельности, включая, но не ограничиваясь следующими:

а) доли, акции, доли в партнерстве и другие формы участия в капитале, а также облигации, долговые обязательства и другие формы долгового участия в компании;

б) имущественные права интеллектуальной собственности, в том числе запатентованные или незапатентованные (ноу-хау), технические, технологические, коммерческие и другие знания, оформленные в виде технической документации, навыков и производственного опыта, необходимых для организации того или иного вида производства, а также другие ценности, не запрещенные законодательством Кыргызской Республики;

в) денежные средства, движимое или недвижимое имущество;

г) имущественные права, имеющие оценку их стоимости в денежном выражении (залог, ипотека и другие);

д) неимущественные права, имеющие оценку их стоимости в денежном выражении;

е) права, предоставленные в соответствии с нормативными правовыми актами Кыргызской Республики (лицензии, разрешения и т.д.);

ж) иные объекты гражданских прав, имеющие оценку их стоимости (в денежном выражении), за исключением видов объектов гражданских прав, нахождение которых в обороте не допускается (объекты, изъятые из оборота);

з) иные формы инвестирования, не запрещенные законодательством Кыргызской Республики.

Денежные требования, вытекающие из договоров на продажу товаров, работ и услуг, а также финансирование данных договоров не являются инвестициями;

7) **инвестиционная деятельность** – совокупность практических действий, связанных с осуществлением инвестиций;

8) **инвестиционный проект** – комплекс документов, обосновывающих экономическую целесообразность, объем и сроки инвестиций в определенный объект, а также практические мероприятия по реализации инвестиций до достижения заданного результата с указанием сроков сдачи в эксплуатацию, либо проекты государственно-частного партнерства, реализуемые на основании соглашения о государственно-частном партнерстве;

9) **инвестиционные лоты** – комплекс решений, предоставляемых инвестору с учетом специфики инициируемых проектов, которые содержат в себе инвестиционное предложение, инфраструктуру проекта, активы, анализ сырьевой базы и рынков сбыта, предоставление разрешительных документов и преференций;

10) **инвестиционное предложение** – комплекс документов, включающий краткое описание содержания инвестиционного проекта и план его реализации;

11) **инвестиционное соглашение** – письменный договор между инвестором и государственным органом и/или органом местного самоуправления, определяющий права, обязанности и ответственность сторон, связанных с инвестициями в Кыргызской Республике;

12) **инвестиционное соглашение путем прямых переговоров** – соглашение, заключаемое между Кабинетом Министров Кыргызской Республики (далее – Кабинет Министров) и инвестором без проведения конкурсных процедур, при условии, что инвестиционный проект соответствует государственным программам развития в приоритетных отраслях экономики и социальной сфере;

13) **компетентный орган** – государственный орган или орган местного самоуправления Кыргызской Республики, наделенный полномочиями по регулированию, контролю, координации или реализации задач в определенной сфере в соответствии с законодательством Кыргызской Республики;

14) **опцион** – контракт, по которому одна из сторон приобретает право на покупку (колл) или продажу (пут) определенного базового актива по фиксированной цене, действующей в течение всего указанного в контракте срока, а другая сторона обязуется обеспечить осуществление этого права;

15) **прямые инвестиции** – владение инвестором 10 и более процентами голосующих акций/доли в компании, зарегистрированной в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, или эквивалентно этому участию в других формах инвестирования;

16) **реестр жалоб инвесторов** – база данных, в которой регистрируются и систематизируются жалобы инвесторов на действия (бездействие) государственных органов и органов местного самоуправления;

17) **режим стабилизации** – благоприятный правовой режим для инвестора и/или инвестируемого предприятия в случае внесения изменений в нормативные правовые акты Кыргызской Республики, регулирующие вопросы налоговых и неналоговых платежей;

18) **свободно конвертируемая валюта** – валюта, определенная в соответствии со статьями Соглашения Международного валютного фонда от 22 июля 1944 года и поправками к нему;

19) **территории с особым инвестиционным режимом** – зоны, установленные законодательством Кыргызской Республики, где действуют специальные налоговые, таможенные и административные преференции и льготы для стимулирования инвестиций;

20) **фьючерс** – контракт на покупку или продажу базового актива в день, установленный контрактом, по фиксированной цене;

21) **экспроприация** – принудительное изъятие имущества инвестора или лишение его возможности пользоваться результатами инвестиций;

22) **аккредитация инвесторов** – процедура предварительной проверки и подтверждения соответствия иностранного инвестора требованиям законодательства Кыргызской Республики, необходимая для осуществления инвестиционной деятельности;

23) **реестр аккредитованных инвесторов** – официальный реестр уполномоченного государственного органа, в который вносятся сведения об иностранных инвесторах и их инвестиционных проектах.

Статья 5. Требования к инвесторам

1. Для оформления инвестиционного соглашения и участия в инвестиционной деятельности на территории Кыргызской Республики инвестору необходимо предоставить следующие документы и информацию:

1) обращение о намерении стать участником инвестиционного соглашения с соответствующими финансовыми обязательствами;

2) нотариально заверенные копии свидетельства о государственной регистрации и учредительных документов юридического лица;

3) справка из налоговых органов по месту учета юридического лица об отсутствии задолженности по уплате налогов, сборов и иных платежей в бюджеты любых уровней;

4) справка коммерческих банков, обслуживающих счета юридического лица, об оборотах по расчетному счету за последние шесть месяцев;

5) информация о всей имеющейся задолженности (копии соглашений, договоров и вся сопутствующая документация);

6) информация о том, что инвестор обладает положительной репутацией, против инвестора не предъявлено никаких исков, не возбуждено никаких судебных дел, не осуществляются никакие разбирательства или расследования и не существует угрозы совершения таких действий против него любым судом, арбитражем или государственным органом, которые бы по отдельности или в совокупности могли привести к каким-либо значительным неблагоприятным последствиям для его хозяйственной деятельности, активов, финансового или иного положения или к ослаблению его способности выполнять свои обязательства по данному инвестиционному соглашению.

2. Обязательства инвестора по устойчивому инвестированию:

1) инвесторы должны осуществлять свою инвестиционную деятельность в соответствии со всеми соответствующими законами, нормативными актами, международными договорами;

2) при осуществлении инвестиционной деятельности инвесторы обязаны соблюдать высокие стандарты деловой этики, права человека и трудовых норм, установленные законодательством Кыргызской Республики;

3) при осуществлении инвестиционной деятельности инвесторы обязаны соблюдать принципы и нормы охраны окружающей среды, предусмотренные законодательством Кыргызской Республики;

4) инвесторы обязаны взаимодействовать с уполномоченными государственными органами, осуществляющими деятельность по предотвращению и пресечению коррупции в системе государственного управления.

С учетом законодательства Кыргызской Республики, Конвенции ООН против коррупции, а также иных применимых международно-правовых актов инвесторы обязаны воздерживаться от содействия, поощрения, подстрекательства, оказания помощи или вступления в сговор с должностными лицами или сотрудниками государственных органов и учреждений с целью совершения или одобрения коррупционных правонарушений;

5) при осуществлении инвестиционной деятельности инвесторы, по мере возможности, должны проявлять высокий уровень социальной ответственности и стремиться содействовать устойчивому развитию Кыргызской Республики и местных сообществ;

6) инвесторы обязаны вести инвестиционную деятельность в полном соответствии с применимым налоговым законодательством, а также с действующими международными нормами и принципами.

Статья 6. Финансовые обязательства по защите инвестиций на территориях с особым инвестиционным режимом

1. Кыргызская Республика в лице уполномоченных государственных органов на территориях с особым инвестицион-

(Продолжение на 9-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ОБ ИНВЕСТИЦИЯХ В КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ

(Начало на 8-ой стр.)

ным режимом предоставляет финансовые обязательства по защите инвестиций. Кабинет Министров для территорий с особым инвестиционным режимом утверждает перечень финансовых обязательств для приоритетных отраслей экономики и социальной сферы.

2. Для инвесторов, осуществляющих инвестиции на территориях с особым инвестиционным режимом в приоритетные отрасли экономики и социальной сферы в соответствии с государственными программами (проектами) развития, могут быть предусмотрены определенные финансовые обязательства государства в рамках гарантий по инвестиционным проектам, закрепленных в инвестиционных соглашениях, в случае нанесения ущерба в результате неправомерных действий (бездействия) государственных органов при рассмотрении споров, возникших из-за противоречий в законодательстве.

Глава 2. Организационные основы инвестиционной деятельности

Статья 7. Уполномоченный государственный орган

1. Целями деятельности уполномоченного государственного органа, ответственного за разработку и реализацию государственной инвестиционной политики (далее – уполномоченный государственный орган), являются формирование положительного инвестиционного имиджа Кыргызской Республики и создание благоприятного инвестиционного климата в Кыргызской Республике путем:

1) привлечения и продвижения инвестиций в экономику Кыргызской Республики, продвижения товаров на внешние рынки;

2) развития механизмов государственно-частного партнерства;

3) содействия, защиты и поддержки инвесторов, а также развития свободных и иных экономических зон, имеющих особый (специальный) режим осуществления экономической деятельности в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Задачами уполномоченного государственного органа являются:

1) внесение инициатив, в том числе законодательных, направленных на улучшение инвестиционного климата, положения инвесторов и условий ведения инвестиционной деятельности;

2) разработка мер по созданию благоприятного инвестиционного климата в Кыргызской Республике;

3) координация деятельности государственных органов и органов местного самоуправления, связанной с созданием благоприятного инвестиционного климата в Кыргызской Республике, привлечением инвестиций, осуществлением инвестиционной деятельности, предоставлением методологической поддержки по интересующим их вопросам;

4) содействие инвесторам, защита их прав и законных интересов, рассмотрение жалоб инвесторов, оказание им содействия в урегулировании инвестиционных споров с государственными органами и/или органами местного самоуправления, возникающих при осуществлении инвестиционной деятельности;

5) анализ результатов рассмотрения жалоб инвесторов государственными органами и органами местного самоуправления, выработка рекомендаций по разрешению жалоб инвесторов;

6) подготовка и представление Президенту Кыргызской Республики и Председателю Кабинета Министров анализа деятельности государственных органов и органов местного самоуправления по привлечению инвестиций и реализации инвестиционных проектов, взаимодействию с инвесторами, включающего рекомендации по устранению причин, затрудняющих и/или препятствующих осуществлению инвестиций;

7) продвижение инвестиционных предложений и инвестиционных проектов, ведение реестров инвестиционных предложений и проектов;

8) мониторинг реализации инвестиционных проектов с участием государственных органов и органов местного самоуправления;

9) ведение учета и контроля выполнения обязательств инвесторов, определенных инвестиционными соглашениями;

10) согласование форм показателей статистической отчетности по инвестиционной деятельности;

11) утверждение типовой формы анкеты инвестора для стандартизации подачи информации и упрощения взаимодействия с инвесторами;

12) представление инвестиционных интересов Кыргызской Республики за рубежом;

13) выполнение иных задач, возложенных на него Президентом Кыргызской Республики.

3. Полномочия и порядок организации деятельности уполномоченного государственного органа определяются Указом Президента Кыргызской Республики.

Статья 8. Координация и сотрудничество

1. Уполномоченный государственный орган осуществляет разработку и реализацию государственной инвестиционной политики, а также координирует деятельность инвесторов и государственных органов по инвестиционным вопросам.

2. Государственные органы и органы местного самоуправления для достижения наилучших результатов при привлечении инвестиций обязаны сотрудничать с уполномоченным государственным органом для координации деятельности и повышения эффективности в сфере привлечения инвестиций.

Статья 9. Отчетность

1. Государственные органы, органы местного самоуправления не позднее 10 календарных дней после проведения встречи с инвесторами по вопросам привлечения инвестиций и реализации инвестиционных проектов представляют в уполномоченный государственный орган информацию о результатах встречи и достигнутых договоренностях.

2. Государственные органы, органы местного самоуправления не позднее 30 календарных дней после окончания календарного года представляют в уполномоченный государственный орган информацию о привлечению инвестиций и реализации инвестиционных проектов.

3. Уполномоченный государственный орган не позднее 60 календарных дней после окончания отчетного года представляет Президенту Кыргызской Республики и Председателю Кабинета Министров анализ инвестиционного климата и информацию о реализации инвестиционных проектов в Кыргызской Республике, включая описание текущих проблем и предложения по их решению.

4. Информация государственных органов, органов местного самоуправления, а также уполномоченного государственного органа предоставляется по форме, утвержденной Кабинетом Министров.

Глава 3. Права инвесторов и обязанности инвесторов. Гарантии защиты инвестиций

Статья 10. Свобода инвестиций и управления собственным бизнесом

1. Инвестиции могут быть осуществлены во все виды деятельности на всей территории Кыргызской Республики, за исключением видов деятельности, которые запрещены законодательством Кыргызской Республики.

2. Каждый инвестор имеет права и свободы в вопросах создания, управления и прекращения деятельности своей компании. Эта свобода в том числе включает возможность нанимать и увольнять работников в соответствии с трудовым законодательством Кыргызской Республики и международными договорами, регулирующими трудовые вопросы.

3. Кыргызская Республика в лице уполномоченных государственных органов и/или органов местного самоуправления и их должностных лиц воздерживается от вмешательства в хозяйственную деятельность, права и законные интересы инвесторов, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

4. Нарушенные права и законные интересы инвесторов должны быть восстановлены в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, международными договорами и инвестиционными соглашениями.

5. Лицо, нарушившее права и законные интересы инвесторов, несет ответственность в соответствии с гражданским, административным и уголовным законодательством Кыргызской Республики.

6. Национальный инвестор имеет право на получение финансовых обязательств Кабинета Министров по привлечению заемных средств в соответствии с гражданским и бюджетным законодательством Кыргызской Республики.

7. Иностранный инвестор в рамках заключенных инвестиционных соглашений с Кабинетом Министров имеет право на получение финансовых обязательств Кабинета Министров по привлечению заемных средств для реализации инвестиционных проектов, имеющих стратегическое значение для экономики Кыргызской Республики, в соответствии с условиями и порядком, установленными нормативными правовыми актами Кабинета Министров.

Статья 11. Национальный режим

В соответствии с настоящим Законом, иным законодательством Кыргызской Республики, а также обязательствами, вытекающими из международных договоров, иностранные инвесторы в отношении создания, расширения и управления инвестициями при аналогичных обстоятельствах пользуются не менее благоприятным режимом, чем национальные инвесторы.

Статья 12. Обязанности инвестора

1. Инвестор обязан осуществлять инвестиционную деятельность в строгом соответствии с законодательством Кыргызской Республики, включая:

1) соблюдение требований охраны окружающей среды и обеспечения экологической безопасности, в том числе путем проведения обязательных экологических экспертиз инвестиционных проектов в случаях, установленных законодательством, и применения наилучших доступных технологий для минимизации негативного воздействия на окружающую среду;

2) соблюдение антимонопольного законодательства Кыргызской Республики и недопущение недобросовестной конкуренции, а также действий (бездействия), направленных на недопущение, устранение или ограничение конкуренции, причиняющих вред правам, свободам и законным интересам других лиц;

3) соблюдение трудового законодательства Кыргызской Республики, включая создание безопасных условий труда и подготовку квалифицированных работников из числа граждан Кыргызской Республики;

4) исполнение иных обязанностей, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

2. По инвестиционным соглашениям, заключенным с государственными органами и (или) органами местного самоуправления, инвестор обязан:

1) выполнять принятые договорные обязательства, предусмотренные таким инвестиционным соглашением;

2) предоставлять уполномоченному государственному органу информацию о ходе реализации инвестиционного проекта, а также об исполнении условий инвестиционного соглашения в порядке и сроки, установленные Кабинетом Министров.

3. При несоблюдении инвестором своих обязательств или требований законодательства, он несет ответственность согласно законодательству Кыргызской Республики и (или) условиям инвестиционного соглашения.

Статья 13. Перевод средств

1. Инвесторы, за исключением случаев, предусмотренных частью 2 настоящей статьи, имеют право свободно и без задержек переводить свои финансовые средства в Кыргызскую Республику и из нее в свободно конвертируемой валюте, включая, но не ограничиваясь следующими:

1) взносы в капитал;

2) прибыль, дивиденды, прирост капитала, полученные в результате инвестиционной деятельности;

3) поступления от продажи или ликвидации всех или любой части инвестиций;

4) проценты, роялти и плата за управление;

5) платежи по договору, включая кредитный договор;

6) компенсации за экспроприацию;

7) выплаты по решению компетентного органа по результатам рассмотрения спора.

2. Движение средств может быть задержано или предотвращено путем справедливого, недискриминационного и добросовестного применения нормативных правовых актов Кыргызской Республики, касающихся:

1) банкротства (несостоятельности) или защиты прав кредиторов;

2) выпуска, обращения и погашения ценных бумаг (фьючерсов, опционов и деривативов);

3) уголовного судопроизводства или уголовного наказания на основании решения суда в случае, если деяние связано с инвестиционной деятельностью, и не более чем на сумму ущерба;

4) соблюдения фискальных, экономических нормативов, установленных Кабинетом Министров и Национальным банком.

3. Инвесторы в отношении всех платежей, связанных с их инвестициями в Кыргызской Республике, имеют право свободно конвертировать национальную валюту Кыргызской Республики в любую другую валюту.

Статья 14. Подписание инвестиционных соглашений путем прямых переговоров и отчуждение объектов государственной собственности в рамках инвестиционных соглашений

1. Кабинет Министров вправе заключить инвестиционное соглашение для реализации инвестиционного проекта в соответствии с государственными программами развития в приоритетных отраслях экономики и социальной сфере в случае, если инициатором реализации инвестиционного проекта выступает инвестор.

Инвестиционное соглашение может быть заключено путем прямых переговоров между Кабинетом Министров и инвестором, если сумма соглашения соответствует требованиям, установленным в статье 30 настоящего Закона, и при условии, что инвестор обладает опытом успешной реализации проектов в аналогичной сфере деятельности.

2. Порядок и иные условия заключения инвестиционного соглашения между Кабинетом Министров и инвестором путем прямых переговоров в соответствии с настоящей статьей определяются Кабинетом Министров.

3. Отчуждение объектов государственной собственности осуществляется в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, за исключением случаев, предусмотренных земельным законодательством Кыргызской Республики в отношении передачи земельных участков иностранным лицам.

4. Объекты государственной собственности, в отношении которых не установлен запрет на отчуждение отраслевым законодательством Кыргызской Республики, могут быть отчуждены в соответствии с условиями инвестиционного соглашения между Кабинетом Министров и инвестором, заключенного путем прямых переговоров.

Основными условиями такого инвестиционного соглашения являются:

– отчуждение инвестору объекта государственной собственности по рыночной стоимости, определенной по результатам независимой оценки в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в сфере оценочной деятельности;

– определение в инвестиционном соглашении способа отчуждения и дальнейшего использования инвестором отчуждаемого объекта государственной собственности для достижения целей инвестиционного проекта;

– установление запрета на отчуждение инвестором отчуждаемого объекта государственной собственности до полной реализации инвестиционного соглашения;

– определение в инвестиционном соглашении порядка возврата объекта в государственную собственность в случае неисполнения инвестором своих обязательств, предусмотренных соглашением.

5. Инвестиционные соглашения, заключаемые Кабинетом Министров с инвесторами в рамках положений настоящей статьи, подлежат обязательному предварительному согласованию с уполномоченным государственным органом (Национальным агентством по инвестициям при Президенте Кыргызской Республики). Уполномоченный государственный орган осуществляет координацию действий государственных органов и иных участников инвестиционного процесса при подготовке, рассмотрении и заключении указанных инвестиционных соглашений.

Уполномоченный государственный орган ведет централизованный реестр инвестиционных соглашений, заключенных с Кабинетом Министров, обеспечивает его актуальность и представляет информацию о заключенных соглашениях в установленном порядке.

Статья 15. Инвестиционные лоты

Уполномоченный государственный орган предоставляет инвестору инвестиционный лот по результатам проведения инвестиционного конкурсного отбора в соответствии с Положением о порядке формирования и предоставления инвестиционных лотов, утверждаемым Кабинетом Министров.

Статья 16. Права инвесторов при экспроприации

1. Инвестиции не подлежат экспроприации, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

(Продолжение на 10-ой стр.)

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
ЭРКИН-ТОО

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ОБ ИНВЕСТИЦИЯХ В КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ

(Начало на 9-ой стр.)

2. Реквизиция имущества инвестора осуществляется в случае чрезвычайных обстоятельств, таких как стихийные бедствия, аварии, эпидемии и эпизоотии, по решению государственных органов и с обязательной выплатой стоимости имущества в соответствии с гражданским законодательством Кыргызской Республики.

3. Изъятие имущества инвестора, а также возмещение стоимости имущества и других убытков, причиненных его изъятием, может быть произведено только по решению суда на основании законодательства Кыргызской Республики.

4. Конфискация имущества инвестора может быть осуществлена исключительно по решению суда в случаях, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики как мера наказания за совершение преступления или иного правонарушения в соответствии с гражданским законодательством Кыргызской Республики.

5. Изъятие имущества для общественных и государственных нужд, определенных законодательством, допускается только при условии соразмерного возмещения рыночной стоимости этого имущества и убытков, причиненных в результате отчуждения.

Инвестиционные проекты стратегического значения и инвестиции, направленные на их реализацию, не подлежат экспроприации.

Строительство железной дороги является стратегически важным проектом, и инвестиции, направленные на его реализацию, не подлежат экспроприации.

Статья 17. Возмещение за экспроприацию

1. В случае экспроприации инвестиций инвестору выплачивается соразмерная и своевременная компенсация.

2. Оценка инвестиций проводится по рыночной стоимости в свободно конвертируемой валюте по курсу, установленному Национальным банком на дату оценки. Компенсация также предусматривает выплату рыночных процентов за период с даты экспроприации до даты ее фактической выплаты и не включает в себя изменения стоимости, обусловленные предварительным осведомлением о предстоящей экспроприации.

Оценочная деятельность осуществляется в соответствии с Законом Кыргызской Республики «Об оценочной деятельности».

3. В случае реквизиции инвестиций компенсация инвестору определяется на основе рыночной стоимости имущества при наличии независимой оценки его стоимости.

4. В случае национализации инвестиций компенсация выплачивается на основе рыночной стоимости имущества с учетом всех убытков, причиненных его изъятием, в соответствии с гражданским законодательством Кыргызской Республики.

5. Рассмотрение требований инвестора при наличии претензий об экспроприации осуществляется Кабинетом Министров, судами Кыргызской Республики, третейским судом, международным арбитражем или в соответствии с международными договорами и инвестиционными соглашениями.

Статья 18. Использование доходов

1. Инвестор имеет право беспрепятственно и по своему усмотрению пользоваться и распоряжаться своими инвестициями, а также доходами и прибылью, полученными от инвестиционной деятельности, в любых целях, не запрещенных законодательством Кыргызской Республики.

2. Для хранения и использования выручки и других средств инвесторы имеют право открывать счета в национальной и иностранной валютах на территории Кыргызской Республики в соответствии с законодательством Кыргызской Республики. Валютные операции осуществляются инвесторами в соответствии с банковским законодательством и законодательством в сфере валютного регулирования.

Статья 19. Свободный доступ к открытой информации

1. Все нормативные правовые акты Кыргызской Республики, а также решения судов Кыргызской Республики, затрагивающие каким-либо образом интересы инвесторов, должны быть им доступны, а в случаях, прямо предусмотренных законодательством Кыргызской Республики, опубликованы.

2. Государственные органы, органы местного самоуправления, их должностные лица обязаны размещать в открытом доступе на официальных сайтах действующую и актуальную информацию, касающуюся порядка предоставления государственных и муниципальных услуг, а также предоставлять по запросам инвесторов интересующую их информацию, открытую для широкого доступа в соответствии с законодательством о доступе к информации, находящейся в ведении государственных органов и органов местного самоуправления Кыргызской Республики.

3. Инвесторы имеют право ознакомиться с проектами нормативных правовых актов Кыргызской Республики, включая проекты, касающиеся регулирования инвестиционной деятельности, и представить свои предложения в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в сфере нормативных правовых актов.

Статья 20. Свобода передвижения

Иностранные инвесторы, их представители, а также иностранные работники в связи с осуществлением инвестиционной деятельности имеют право на свободное передвижение по территории Кыргызской Республики, за исключением ограничений, установленных законодательством Кыргызской Республики в целях обеспечения национальной безопасности и безопасности граждан.

Статья 21. Продвижение и содействие инвестициям

1. Инвесторы в зависимости от размеров и направлений инвестиций вправе обращаться в соответствующие государственные органы и органы местного самоуправления об оказании содействия инвестициям в виде предоставления следующих стимулирующих мер, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики:

1) предоставление режима стабилизации по налогам и/или налоговых льгот, а также таможенных льгот и неналоговых платежей;

2) предоставление права на ускоренную амортизацию основных фондов, заключающегося в применении сокращенных сроков амортизации имущества, используемого в рамках реализации инвестиционного проекта, в соответствии с установленными законодательством Кыргызской Республики нормативами, что способствует ускоренному возмещению инвестиций за счет уменьшения налогооблагаемой базы;

3) разработка и принятие специальных правил и требований технического регулирования в случае их отсутствия;

4) предоставление права пользования земельным участком, включая право на пользование водными объектами, осуществляется в соответствии с земельным и водным законодательствами Кыргызской Республики;

5) подключение к инженерной инфраструктуре и коммуникациям;

6) предоставление лицензий, разрешений и других документов, связанных с оказанием государственных и муниципальных услуг;

7) предоставление инвестору инвестиционной визы в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в сфере внешней миграции.

2. Порядок рассмотрения государственными органами и органами местного самоуправления запросов инвесторов о предоставлении стимулирующих мер на стадии заключения инвестиционного соглашения определяется Кабинетом Министров.

Глава 4. Механизм рассмотрения жалоб инвесторов

Статья 22. Механизм рассмотрения жалоб инвесторов

1. Инвестор вправе подать жалобу на действия и/или бездействие государственных органов и органов местного самоуправления в компетентные государственные органы, органы местного самоуправления, в том числе в уполномоченный государственный орган, до момента обращения в суд, третейский суд или международный арбитраж.

Государственные органы и органы местного самоуправления обязаны рассмотреть жалобу инвестора в пределах своей компетенции и принять решение по восстановлению нарушенных прав и законных интересов инвестора и устранению выявленных нарушений.

2. Уполномоченный государственный орган рассматривает жалобу инвестора путем принятия решения совместно со всеми заинтересованными сторонами в соответствии с законодательством Кыргызской Республики на основе следующих принципов:

1) верховенство права и соблюдение правовых процедур;

2) объективность;

3) беспристрастность;

4) полнота;

5) эффективность.

3. Ведение реестра жалоб осуществляется уполномоченным государственным органом с соблюдением законодательства о защите данных.

4. Государственные органы и органы местного самоуправления обязаны рассмотреть жалобу инвестора, своевременно реагировать на запросы уполномоченного государственного органа, предоставлять запрашиваемую им информацию и принимать участие в рассмотрении жалобы инвестора, организуемом уполномоченным государственным органом.

5. Государственные органы и органы местного самоуправления обязаны представить свою позицию по жалобе в уполномоченный государственный орган в течение 7 рабочих дней с момента получения запроса уполномоченного государственного органа.

6. По результатам рассмотрения жалобы инвестора в случае выявления нарушения законодательства Кыргызской Республики государственными органами, органами местного самоуправления уполномоченный государственный орган имеет право направить информацию в Кабинет Министров и/или Генеральную прокуратуру Кыргызской Республики для принятия дальнейших мер.

7. Порядок рассмотрения и разрешения жалоб инвесторов уполномоченным государственным органом утверждается Кабинетом Министров.

Статья 23. Разрешение споров

1. Спор, связанный с инвестициями и возникающий при осуществлении инвестиционной деятельности инвестора (инвестиционный спор) на территории Кыргызской Республики, разрешается путем проведения переговоров.

В случае если стороны инвестиционного спора окажутся не в состоянии достичь согласованного разрешения спора путем проведения переговоров, такой спор должен быть урегулирован путем медиации.

2. Инвестиционный спор, не урегулированный путем проведения переговоров и медиации, рассматривается в судебных органах Кыргызской Республики.

3. При невозможности разрешения инвестиционных споров в порядке, предусмотренном частями 1 и 2 настоящей статьи, такой спор может быть разрешен посредством международного арбитража, если международным договором и (или) инвестиционным соглашением, заключенным между инвестором и Кыргызской Республикой, предусмотрена соответствующая и действительная арбитражная оговорка.

4. В случае если стороны по истечении 6 месяцев не урегулировали разногласия, то спор может быть передан на рассмотрение в международный арбитраж. Отсчет шестимесячного срока начинается после письменного обращения инвестора к государственному органу/органу местного самоуправления, подписавшему инвестиционное соглашение, о проведении переговоров и консультаций.

5. При заключении отдельного арбитражного соглашения о рассмотрении инвестиционного спора в международном арбитраже стороны руководствуются одной из следующих процедур:

1) Арбитражный регламент Комиссии Организации Объединенных Наций по праву международной торговли (регламент ЮНСИТРАЛ);

2) Конвенция о порядке разрешения инвестиционных споров между государствами и иностранными лицами, правила и процедуры арбитражного разбирательства Международного центра по урегулированию инвестиционных споров (МЦУИС).

Глава 5. Деятельность государственных органов и органов местного самоуправления по привлечению инвестиций

Статья 24. Привлечение инвестиций государственными органами и органами местного самоуправления

1. Государственные органы и органы местного самоуправления в рамках своей компетенции вправе осуществлять деятельность по улучшению инвестиционной среды в Кыргызской Республике, в том числе путем инициирования и подготовки инвестиционных соглашений (предложений) и проектов для привлечения инвестиций в Кыргызскую Республику, предоставления соответствующей информации инвесторам по вопросам налогового, таможенного, земельного и иных вопросов, относящихся к их компетенции.

2. В случае если инициируемое инвестиционное предложение или подготовка инвестиционного проекта затрагивает компетенцию других государственных органов и органов местного самоуправления, государственные органы и/или органы местного самоуправления взаимодействуют друг с другом для оптимизации процессов и экономии ресурсов, а также улучшения инвестиционной среды в Кыргызской Республике.

Статья 25. Инвестиционные предложения государственных органов и органов местного самоуправления

1. Государственный орган и/или орган местного самоуправления в соответствии со своей компетенцией для привлечения частных инвестиций организует подготовку и инициирование проектов инвестиционных предложений.

Инвесторы могут направлять проекты инвестиционных предложений для рассмотрения в государственные органы и/или органы местного самоуправления в соответствии с их компетенцией. Если государственный орган и/или орган местного самоуправления поддерживает проект инвестиционного предложения инвестора, то дальнейшее его продвижение осуществляется в соответствии с требованиями главы 5 настоящего Закона.

2. В случае если инвестиционное предложение затрагивает компетенцию двух и более государственных органов и/или органов местного самоуправления, то субъект, инициирующий инвестиционное предложение, образовывает межведомственную рабочую группу для подготовки совместного инвестиционного предложения.

3. Инвестиционное предложение должно включать:

1) название инвестиционного предложения;

2) краткое описание содержания инвестиционного предложения для реализации инвестиционного проекта;

3) предлагаемый план реализации инвестиционного предложения;

4) информацию о предлагаемых материальных и нематериальных активах (описание активов, возможность выделения земельного участка и изменения его категории, стоимость расходов при переводе (трансформации) земли, наличие обременений с указанием суммы долга, а также времени на их снятие, стоимость расходов, связанных с подключением к необходимым инфраструктурным коммуникациям, статус имеющихся разрешительных документов, обязательств инициатора по предоставлению разрешительных документов с указанием стоимости и времени для их получения, информацию о возможности включения в перечень приоритетных видов деятельности и предоставления налоговых и таможенных льгот, другую информацию в зависимости от специфики инвестиционного предложения);

5) анкету инвестора по форме, утвержденной уполномоченным государственным органом;

6) иные сведения (при необходимости).

Статья 26. Инвестиционные проекты государственных органов и органов местного самоуправления

1. Государственный орган и/или орган местного самоуправления в соответствии со своей компетенцией для привлечения частных инвестиций организует подготовку и инициирование инвестиционных проектов.

Инвесторы могут направлять подготовленные инвестиционные проекты для рассмотрения в государственные органы и/или органы местного самоуправления в соответствии с их компетенцией. Если государственный орган и/или орган местного самоуправления поддерживает подготовленный инвестиционный проект инвестора, то дальнейшее его продвижение осуществляется в соответствии с требованиями главы 5 настоящего Закона.

2. В случае если инвестиционный проект затрагивает компетенцию двух и более государственных органов и/или органов местного самоуправления, то субъект, инициирующий инвестиционный проект, образовывает межведомственную рабочую группу для подготовки совместного инвестиционного проекта.

3. Инвестиционный проект должен включать:

1) название инвестиционного проекта;

2) краткое описание бизнес-плана по реализации инвестиционного проекта;

3) характеристики ожидаемых продуктов (товаров, работ, услуг);

(Продолжение на 11-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ОБ ИНВЕСТИЦИЯХ В КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ

(Начало на 10-ой стр.)

4) описание внешней среды (покупатели, поставщики, конкуренты и др.) с разработанной маркетинговой политикой по продвижению конечного продукта;

5) определение планируемого объема выпуска продукции (товаров, работ, услуг) и выручки с составленным планом;

6) финансовые и технико-экономические расчеты, а также сметы;

7) описание процесса организации и управления человеческими ресурсами;

8) предполагаемый объем необходимых инвестиций с графиком финансирования;

9) анализ возможных рисков при реализации инвестиционного проекта с разработкой способов их минимизации;

10) анкету инвестора по форме, утвержденной уполномоченным государственным органом;

11) необходимые приложения к инвестиционному проекту;

12) результаты государственной экологической экспертизы инвестиционного проекта, если ее необходимость определена законодательством, а также информацию о мерах по снижению экологических рисков и воздействий.

Статья 27. Согласование инвестиционных предложений и проектов, инициированных государственными органами и органами местного самоуправления

1. Государственные органы и/или органы местного самоуправления направляют подготовленные инвестиционные предложения и проекты на согласование в уполномоченный государственный орган.

2. Уполномоченный государственный орган рассматривает поступившие инвестиционные предложения и проекты на предмет полноты и соответствия представленных документов требованиям, установленным настоящим Законом.

Уполномоченный государственный орган вправе образовать межведомственную рабочую группу для рассмотрения проекта инвестиционного предложения или инвестиционного проекта, если он затрагивает компетенцию двух и более государственных органов и органов местного самоуправления.

3. Срок рассмотрения инвестиционных предложений составляет не более 30 календарных дней, а срок рассмотрения инвестиционных проектов – не более 60 календарных дней.

4. Уполномоченный государственный орган в рамках процедуры согласования инвестиционных предложений и проектов в пределах сроков, установленных частью 3 настоящей статьи, вправе запрашивать у инициировавших их государственных органов и/или органов местного самоуправления дополнительные документы и разъяснения.

5. По итогам рассмотрения инвестиционных предложений и проектов уполномоченный государственный орган согласовывает либо возвращает их на доработку с обоснованием причин.

6. Уполномоченный государственный орган ведет реестры инвестиционных предложений и инвестиционных проектов, которые в обязательном порядке размещаются на его официальном сайте.

Статья 28. Требования к инвестиционным проектам с участием государственных органов и органов местного самоуправления

1. Государственные органы или органы местного самоуправления при инициировании инвестиционных проектов устанавливают:

1) минимальный размер финансирования;

2) квалификационные требования к инвестору;

3) возможность предоставления соответствующих стимулирующих мер;

4) другие требования к инвестициям (при необходимости).

2. Инвестор после заключения инвестиционного соглашения по инвестиционному проекту не позднее 30 календарных дней открывает специальный счет, на котором аккумулируются не менее 10 процентов от суммы гарантированного размера прямых инвестиций, с предоставлением подтверждающего документа, кроме случаев, когда в законодательстве иностранного государства предусмотрены иные сроки и условия для инвестирования.

3. Инвестору, реализующему инвестиционный проект с участием государственных органов и/или органов местного самоуправления, право на получение стимулирующих мер предоставляется после внесения минимальной суммы гарантированного размера прямых инвестиций.

Статья 29. Конкурсы по инвестиционным предложениям и инвестиционным проектам

1. Отбор инвестора по инвестиционному предложению или инвестиционному проекту осуществляется путем проведения открытого конкурса.

2. Победителем открытого конкурса объявляется инвестор, предложивший наилучшие условия по инвестиционному предложению или проекту.

Государственные органы и/или органы местного самоуправления публикуют информацию о победителе открытого конкурса на своих официальных веб-сайтах, а также сайте уполномоченного государственного органа.

3. Порядок проведения конкурса по инвестиционным предложениям или инвестиционным проектам определяется Кабинетом Министров.

Статья 30. Действия государственных органов и органов местного самоуправления при заключении инвестиционного соглашения

1. Государственные органы и/или органы местного самоуправления до заключения инвестиционного соглашения проводят предварительное изучение деловой репутации потенциального инвестора, его опыта деятельности по реализации инвестиционных проектов, а также его финансовой устойчивости из открытых источников, а также данных, находящихся в распоряжении государственных органов и органов местного самоуправления.

2. Государственные органы и/или органы местного самоуправления в случае недостаточности информации из открытых источников вправе запросить у государственного органа, осуществляющего государственную политику в сфере иностранных дел, государственного органа, осуществляющего государственную политику в сфере национальной безопасности, а также у инвестора дополнительную информацию.

Статья 31. Инвестиционное соглашение с участием государственных органов и органов местного самоуправления

1. Сторонами по инвестиционному соглашению вправе выступать Кабинет Министров, государственные органы и/или органы местного самоуправления Кыргызской Республики.

2. Стороной инвестиционного соглашения в зависимости от суммы инвестиций могут выступать:

1) орган местного самоуправления, за исключением мэрий городов, – от 1 миллиона до 50 миллионов сомов;

2) два и более органа местного самоуправления, за исключением мэрий городов, – от 1 миллиона до 200 миллионов сомов;

3) мэрии городов, за исключением городов Бишкек и Ош, – от 1 миллиона до 300 миллионов сомов;

4) два и более органа местного самоуправления, среди которых мэрия города, за исключением городов Бишкек и Ош, – от 1 миллиона до 400 миллионов сомов;

5) органы местного самоуправления города Бишкек и города Ош – от 1 миллиона до 1 миллиарда сомов;

6) министерство или ведомство – от 1 миллиона до 1 миллиарда сомов;

7) Кабинет Министров – от 1 миллиарда сомов и более.

3. При этом в случае превышения пороговых сумм, указанных в части 2 настоящей статьи, участие в инвестиционном соглашении принимают один или несколько государственных органов/органов местного самоуправления при непосредственной координации действий Кабинетом Министров.

4. Инвестиционное соглашение с участием государственных органов и органов местного самоуправления, заключаемое инвестором, не может устанавливать предоставления налоговых, таможенных, а также иных льгот и преференций, не предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

Статья 32. Структура инвестиционного соглашения с участием государственных органов и органов местного самоуправления

1. В инвестиционное соглашение с участием государственных органов и органов местного самоуправления включаются следующие минимальные условия:

1) предмет инвестиционного соглашения;

2) стороны инвестиционного соглашения;

3) права и обязанности сторон;

4) вопросы организации управления реализацией инвестиционного проекта, включая контроль за финансированием и исполнением обязательств участниками инвестиционного соглашения;

5) объем и источники финансирования, с указанием соотношения прямых и косвенных инвестиций (при их наличии);

6) условия и сроки предоставления стимулирующих мер (в случае их предоставления);

7) сроки реализации инвестиционного проекта с графиком и порядком осуществления мониторинга за его реализацией;

8) порядок возмещения расходов и распределения доходов;

9) порядок очередности выплат, в том числе при приостановлении либо досрочном прекращении действия инвестиционного соглашения;

10) определение юридической судьбы активов, в связи с исполнением инвестиционного соглашения, после прекращения его действия;

11) случаи приостановления или прекращения действия инвестиционного соглашения, включая условия досрочного прекращения его действия;

12) ответственность сторон за несоблюдение условий инвестиционного соглашения;

13) срок действия инвестиционного соглашения;

14) форс-мажорные обстоятельства и последствия их наступления;

15) порядок разрешения и сроки урегулирования споров, связанных с реализацией инвестиционного соглашения.

2. Инвестиционное соглашение по договоренности сторон в зависимости от специфики инвестиционного проекта может включать в себя другие условия.

3. Типовая форма инвестиционного соглашения утверждается уполномоченным государственным органом.

4. Неисполнение инвестором обязательств по вложениям инвестиций по инвестиционному соглашению является основанием для досрочного расторжения инвестиционного соглашения и взыскания с инвестора средств на сумму предоставленных стимулирующих мер.

Статья 33. Аккредитация иностранных инвесторов

1. Иностранные инвесторы, планирующие осуществление инвестиционной деятельности на территории Кыргызской Республики, обязаны пройти аккредитацию.

2. Порядок и критерии аккредитации иностранных инвесторов устанавливаются Кабинетом Министров.

Статья 34. Заключение инвестиционного соглашения

1. Инвестиционное соглашение заключается с победителем конкурса в течение 30 календарных дней со дня опубликования информации о победителе конкурса в средствах массовой информации и на официальных сайтах государственного органа или органа местного самоуправления, проводившего конкурс, а также на сайте уполномоченного государственного органа.

2. Инвестиционное соглашение может быть заключено при условии, что инвестор обладает положительной репутацией, уникальными знаниями, опытом успешной реализации проектов в аналогичной сфере деятельности, имеются сведения об источнике финансирования реализуемого проекта, отражена информация об инвесторе государственного органа, отвечающего за реализацию государственной политики и управление в сфере иностранных дел, и государственного органа в сфере национальной безопасности.

Глава 6. Заключительные положения

Статья 35. Переходные положения

Установить, что действие настоящего Закона применяется к действующим инвестициям, осуществленным в Кыргызской Республике до вступления в силу настоящего Закона, только в части наиболее благоприятствования инвестору.

Статья 36. Вступление в силу настоящего Закона

1. Настоящий Закон вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

2. Признать утратившими силу:

1) Закон Кыргызской Республики «Об инвестициях в Кыргызской Республике» от 27 марта 2003 года №66 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2003 г., №7, ст. 252);

2) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменения в Закон Кыргызской Республики «Об инвестициях в Кыргызской Республике» от 14 июня 2004 года №76 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2004 г., №10, ст. 442);

3) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменения в Закон Кыргызской Республики «Об инвестициях в Кыргызской Республике» от 31 июля 2006 года №144 (газета «Эркин-Тоо» от 8 августа 2006 года №58);

4) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменения в Закон Кыргызской Республики «Об инвестициях в Кыргызской Республике» от 23 июня 2008 года №127 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2008 г., №6/2, ст. 591);

5) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменения в Закон Кыргызской Республики «Об инвестициях в Кыргызской Республике» от 30 апреля 2009 года №141 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №4, ст. 363);

6) статью 2 Закона Кыргызской Республики «О внесении дополнений и изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 16 июля 2009 года №222 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №7, ст. 732);

7) статью 6 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 22 октября 2009 года №284 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №9, ст. 871);

8) Закон Кыргызской Республики «О внесении дополнений в Закон Кыргызской Республики «Об инвестициях в Кыргызской Республике» от 6 февраля 2015 года №31 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2015 г., №2, ст. 111);

9) статью 1 Закона Кыргызской Республики «О внесении дополнений и изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 13 февраля 2015 года №32 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2015 г., №2, ст. 112);

10) часть 15 статьи 5 Закона Кыргызской Республики «О введении в действие Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» от 16 декабря 2016 года №207 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2016 г., №11, ст. 1184);

11) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты по вопросам внедрения электронной системы фискализации налоговых процедур» от 13 апреля 2018 года №39 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2018 г., №4, ст. 205);

12) статью 10 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты по вопросам противодействия финансированию террористической деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов» от 6 августа 2018 года №88 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2018 г., №7–8, ст. 487);

13) статью 4 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты по вопросам поддержки инвестиций» от 26 декабря 2020 года №12 (газета «Эркин-Тоо» от 5 января 2021 года №1);

14) статью 3 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты в связи с приданием особого статуса Баткенской области Кыргызской Республики» от 13 сентября 2021 года №118 (газета «Эркин-Тоо» от 24 сентября 2021 года №99);

15) статью 1 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики (в законы Кыргызской Республики «Об инвестициях в Кыргызской Республике», «О третейских судах в Кыргызской Республике»)» от 9 августа 2022 года №90 (газета «Эркин-Тоо» от 12 августа 2022 года №70);

16) статью 10 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики в сфере регистрации (перерегистрации) юридических лиц и признании утратившим силу Закона Кыргызской Республики «О государственной регистрации юридических лиц, филиалов (представительств)» от 28 февраля 2023 года №44 (газета «Эркин-Тоо» от 3 марта 2023 года №16);

17) статью 9 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики по вопросам приведения в соответствие с банковским законодательством» от 22 апреля 2024 года №78 (газета «Эркин-Тоо» от 26 апреля 2024 года №32).

3. Кабинету Министров в шестимесячный срок принять необходимые меры, вытекающие из настоящего Закона.

Президент
Кыргызской Республики **С.ЖАПАРОВ**

г.Бишкек, 12 августа 2025 года, №198

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
ЭРКИН-ТОО

Деңиз деңгээлинен 2300-2400 метр бийиктикте жайгашкан Ак-Суу районунун Хан-Теңири айыл өкмөтү аймактык-административдик реформанын негизинде өзүнүн курамына 13 айылды – Ново-Вознесеновка, Ичке-Жергез, Боз-Учук, Ак-Булак, Ак-Булуң, Токтогул, Советское, Ак-Чий, Жыргалаң, Качыбек, Түргөн, Кызыл-Жар, Көк-Жайык айылдарын камтыйт. Айыл аймагында 9 ФАП, 1 ГСВ, 10 мектеп, 8 бала бакча, 1 маданият үйү, 6 клуб, 9 китепкана, 1 музей, 1 футбол аянтчасы калкка кызмат көрсөтүп келет. Мамлекет тарабынан белгиленген салык төлөмдөрү ашыгы менен аткарылып, айрыкча туризм тармагынын кеңири кулач жайылышына шарттар түзүлүп, аймактын социалдык-экономикалык жактан өнүгүүсүнө өбөлгө болууда. Хан-Теңири айыл өкмөтүнүн башчысы Сагындык Бараканов менен болгон маегибизде аймакта жүзөгө ашырылып жаткан долбоорлор, иш-чаралар тууралуу пикир алыштык.

Ак-Суу районунун Хан-Теңири айыл өкмөтүнүн башчысы Сагындык БАРАКАНОВ:

“ТУРИЗМ ТАРМАГЫН ӨНҮ ЖАКШЫ ШАРТТАР ТҮЗҮЛ

- Сагындык Калыбекович, маалыматтарга караганда айыл аймагында мамлекеттик жана жергиликтүү бюджеттин колдоосунан тышкары, эл аралык уюмдар менен кызматташуу жакшы жолго коюлган экен. Маегибизди ушул багытта баштасак...

- Жакшы болот. Кайсыл гана тармак болбосун инвестициясыз өнүгүүсү кыйын. Акыркы жылдарда Президентибиз, Министрлер Кабинети, облустук жана райондук бийлик элет жерине өзгөчө көңүл буруп, ар тараптуу өнүгүүгө жакындан жардам беришүүдө. Жогорку бийликтин элге жакын болушу көптөгөн көйгөйлүү маселелерди чечүүгө мүмкүнчүлүк түзүп жатат. Өткөн жылы айыл аймагына тартылган инвестициянын көлөмү 559,4 млн сомго жетти. Бир нече социалдык объектилер курулуп, ишке берилди. Туура айтасыз, эл аралык деңгээлдеги каржылык уюмдар менен кызматташуу өз жемишин берип жатат. Атап өтсөм, Ичке-Жергез айылында жаңы салынган эмкана калкка эшигин ачты. Аталган эмкананын курулушуна АРИС колдоо көрсөтүп, Бүткүл Дүйнөлүк Банк тарабынан каржыланган. Курулушка жалпы 601 005 сом жумшалган, анын ичинен АРИСтин салымы 3 249 642 сом, Хан-Теңири айыл өкмөтүнүн бюджетинен 2 761 363 сом бөлүнүп, сегиз айдын ичинде толук бүттү. Ушул айылдагы 100 орундуу бала бакчанын курулушу Сауд өнүктүрүү фондусу тарабынан каржыланып, жалпы сметалык баасы 58 млн сомду (700 миң АКШ доллары) түздү. Учурда бул мекеме балдардын кулкүсү жаңырган куттуу жайга айланып, бөбөктөрдү тарбиялоого салымын кошуп жатат. Анан дагы “Ананьево-ГЭС” жоопкерчилиги чектелген коому тарабынан сметалык баасы 4,7 млн АКШ долларды түзгөн (410 млн сом) Боз-Учук суусуна кичи ГЭС куруп баштады. Анда 30 жумушчу орун түзүлдү. “Ананьево” кичи ГЭСи ишке кирсе Ак-Суу районунун тургундарынын электр энергиясына болгон муктаждыгын 28%га чейин камсыздайт. Мындан башка туризм тармагында да ири долбоорлор жүзөгө ашырылууда.

- Сөзүңүзгө аралжы, аймактагы билим берүү тармагына шарт түзүү жагдайын баса белгилеп өтсөңүз...

- Оболу, ата-энелерибизди кубандырган саамалыктарга токтолуп өтөйүн. Өткөн жылы Хан-Теңири айыл аймагынын Ак-Булак айылында 75 орундуу жаңы бала бакча ишке берилди. Ново-Вознесеновка айылындагы “Жаннат-плюс” бала бакчасынын жылуулук системасы 2,7 млн сомго толук алмаштырылып жасалды. Ал эми Ак-Чий айылындагы А.Ракымов орто мектебинин тышын жылуулоо иштери колго алынып, бул иш-чарага айыл өкмөттөн 1 500 000 сом, Ысык-Көл өнүктүрүү фондунан 2 200 000 сом, түрткү берүүчү гранттын эсебинен 2 054 480 сом бөлүндү. Советское айылында жалпы наркы 66 272 989 сомдук жаңы мектеп курулуп жатат. Боз-Учук айылында Дүйнөлүк банктын каржылоосу астында, Өзгөчө кырдаалдар министрлигинин “Кыргызстанда жаратылыш кырсыктарынын тобокелдиктерине туруктуулукту жогорулатуу” (ERIK) долбоорунун алкагында 225 окуучуга ылайыкташкан жаңы мектептин имаратынын курулуш иштери башталып, иш кызуу жүрүп жатат. Токтогул айылында жаңы заманбап 225 орундуу мектеп курулууда. Ак-Булуң айылынын Ы.Туманов орто мектебинин спорт залы оңдолуп, ага 2,3 млн сом сарпталды. Ошондой эле Жыргалаң айылындагы маданият үйү капиталдык оңдоодон өтүп, ишке берилди. Оңдоо иштеринин жалпы наркы 6 612 012 сом болсо, анын ичинен айыл өкмөттүн салымы - 2 000 000 сом, Ысык-Көл өнүктүрүү фонду - 2 165 526 сом, түрткү берүүчү гранттын эсебинен 2 446 486 сомдук колдоо көрсөтүлдү. 3 512 093 сомдук акча каражатына ушул эле айылдагы бала бакчасын сырты оңдолуп, айланасы курчалды. Билим берүүгө шарт түзүү – биздин көңүлүбүздүн борборунда турат. Ошондуктан, бул маселени биринчилерден болуп чечүүгө аракет кылабыз.

- Аймактын инфратүзүмдөрүн жакшыртуу, жол, көчөлөрдү жарыктандыруу маселелери кандай жолго коюлган?

- Чынын айтканда, кийинки жылдарда айыл жеринин инфратүзүмдөрүн жакшыртуу кыйла оңолуп калды. Элибиз дагы буга өзгөчө көңүл буруп жатат. Өткөн жылы 7056,0 миң сомго Ичке-Жергез айылындагы Ж.Кыдырганов көчөсүнүн 720 метри, 6791,2 миң сомго Ак-Булак айылындагы 650 метр жолдун аралыгы асфальтталды. Ишти жүзөгө ашырууга түрткү берүүчү гранттын эсебинен, Ак-Суу райондук өнүктүрүү фондусунан, жергиликтүү бюджеттен колдоо болду. Советское айылынын жолу капиталдык оңдоодон өтүп, 2 млн 702 миң сом акча каражаты бөлүнүп берилди. Ак-Булуң айылынын борбордук көчөсүнө лотоктор орнотулду. Токтогул айылындагы кичи спорттук аянтчанын курулушу аяктап, ишке берилди. Кичи спорттук аянтчанын курулушуна жалпы 2,1 млн сом сарпталган, анын ичинен райондук фонддун эсебинен 1,2 млн сом, жергиликтүү бюджеттен 917,0 миң сом каралган.

- Калкты ичүүчү таза суу менен камсыз кылуу учурдун талабына жооп береби?

КТҮРҮҮГӨ ҮҮДӨ”

- Калкты таза суу менен камсыз кылуу максатында айыл аймагында масштабдуу иштер башталган. Курулуш мамлекеттик бюджет тарабынан каржыланып, жалпы сметалык баасы 67,8 млн сомду түзөт. Азыркы учурда 29 млн сом каржыланды. Кошумча долбоор киргизип, ишке берүү жана долбоорду аягына чыгаруу боюнча кызуу иштер жүрүп жатат.

- Аймакта социалдык жактан колдоого муктаж болгон жарандарга кандай жардамдар берилет?

- Айыл өкмөтүнүн администрациясы жыл сайын жардамга муктаж жарандардын тизмесин тактап, тиешелүү мамлекеттик мекемелерге жөнөтөт. Андан башка даталуу күндөрдө өзүбүздүн демилгебиз менен айыл өкмөтүнүн бюджетинин эсебинен атайын иш-чараларды өткөрүп, акчалай жана материалдык колдоолорду көрсөтүп келебиз. Мисалы, Хан-Теңири айыл аймагында «Энелер» күнүнө карата айыл аймак боюнча 70 жашка чейинки 107 «Баатыр эне» Боз-Учук айылынын жайлоосуна чакырылып, иш-чара уюштурулду. Социалдык контракттын негизинде балдарына жөлөк пул алып жаткан айыл аймак боюнча 17 аз камсыз үй-бүлөнүн долбоорлору ишке ашып, 100 миң сомдон алышты. Аймактагы 70 жаштан жогору кары адамдарга айыл өкмөттүн бюджетинен акча бөлүнүп, 420 адамга 235 500 сом өлчөмүндө белектер берилди. Бул иш-чара биздин күн тартибибизде турган негизги маселе десем болот. Анан Хан-Теңири айыл аймагы туризмге ылайыктуу болгондуктан туризмди өнүктүрүп, ишкерлерди колдоого даярбыз.

- Быйылкы жылы мерчемделген иш-пландар канчалык деңгээлде ишке ашырылууда?

- Быйыл Боз-Учук айылынын Муканов көчөсүн капиталдык ремонттон өткөрүү, асфальт басуу, Ак-Чий айылынын борбордук Жеңиш көчөсүнө жана Боз-Учук айылынын борбордук көчөсүнө жарыктандыруу жана жөө адамдар үчүн тротуар салуу, Ново-Вознесеновка айылынын Адамов көчөсүн капиталдык ремонттон өткөрүү, ошондой эле унаа токтоочу жайын куруу, Токтогул айылынын Шепен-Ата көчөсүн, Ак-Чий айылынын Механизатор көчөсүн капиталдык ремонттон өткөрүү, асфальт басуу, Ичке-Жергез айылынын Кыдырганов көчөсүн капиталдык ремонттон өткөрүү, асфальт басуу каралган. Тиешелүү акча каражаты бөлүнүп, иштер өз нугунда жүрүп жатат. Андан башка Жыргалаң айылындагы жалпы наркы 5 500 000 сомдук Т.Асанбаев атындагы жалпы орто мектебинин чатырын толук алмаштыруу, Качыбек айылындагы мектептин спорт залынын сыртын жылуулоо, оңдоо иштери колго алынууда. Ошондой эле Ак-Булак, Ичке-Жерге айылдарына жаңы мектептерди курууну планга киргизгенбиз. Ичке-Жергез айылындагы паркка айыл тургундарына эс алуу үчүн ыңгайлуу шарттарды түзүп, оңдоо боюнча иштер жүрүүдө. Элибиздин саламаттыгын коргоо максатында Ново-Вознесеновка айылына заманбап медициналык клиниканы ишке киргизүү, Качыбек айылына заманбап жаңы ФАП салуу, Ак-Чий айылындагы ФАПтын тышын оңдоо жана жылуулоо иштери жүрүп калды.

- Сагындык Калыбекович, жакында эле Президент Садыр Жапаров Жыргалаң капчыгайында «Ала-Тоо Резорт» тоо-лыжа кластеринин курулушунун башталышына арналган салтанаттуу иш-чарага катышып, мезгил кутусун салып, ири долбоорду баштап берди. Аталган долбоордун айрым бир бөлүгү сиздердин аймакта жайгашыптыр. Ушул долбоор тууралуу кыскача маалымат бере аласызбы?

- Маалым болгондой, “Ала-Тоо Резорт” долбоору – Борбордук Азиядагы эң ири лыжа кластерин түзүү боюнча мамлекеттик амбициялуу долбоор. Ал үч негизги зонаны камтыйт - Ысык-Көл районундагы Жыргалаң, Ак-Булак жана Боз-Учук. Лыжа трассаларынын жалпы узундугу болжол менен 250 чакырымды түзүп, курорт жылына 2 миллионго чейин туристти кабыл алып, 4,6 миңден ашык жумушчу орундарын түзөт экен. Бул долбоор биздин элибиздин эле эмес, жалпы өлкөбүздүн жыргалчылыгы үчүн кызмат кыла турган эс алуу жайы болоруна ишенем.

Наргиза КАЗАКБАЕВА

КЕСИПТИК ОРТО ЖАНА ЖОГОРКУ БИЛИМ БЕРҮҮНҮН БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМДАРЫНДА ГРАНТТЫК ЖАНА БЮДЖЕТТИК НЕГИЗДЕ ОКУГАН ЖАШ АДИСТЕРДИ БӨЛҮШТҮРҮҮ ТАРТИБИН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Мамлекеттик жана муниципалдык секторлордо жаш адистерди кесиптик ишке тартуу максатында, «Билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 39-беренесинин 6-бөлүгүнө, «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кесиптик орто жана жогорку билим берүүнүн билим берүү уюмдарында гранттык жана бюджеттик негизде окуган жаш адистерди бөлүштүрүү тартиби тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

1) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 8-июлундагы №296 «Кыргыз Республикасынын жогорку жана атайын орто окуу жайларынын бүтүрүүчүлөрүн бөлүштүрүү жана пайдалануу жөнүндө жобону бекитүү тууралуу» токтому;

2) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2001-жылдын 4-сентябрындагы №519 «Кыргыз Республикасынын жогорку жана атайын орто окуу жайларынын бүтүрүүчүлөрүн бөлүштүрүү жана пайдалануу жөнүндө жобону бекитүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 8-июлундагы №296 токтомуна толуктоо киргизүү жөнүндө» токтому;

3) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 2-февралындагы №52 «Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү жана толуктоо киргизүү жөнүндө» токтомунун 1-пункту.

3. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин Төрагасы **А.КАСЫМАЛИЕВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 13-августу, №491

2025-ЖЫЛДЫН 20-ФЕВРАЛЫНДА ЭЛЬ-КУВЕЙТ ШААРЫНДА КОЛ КОЮЛГАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИ МЕНЕН КУВЕЙТ МАМЛЕКЕТИНИН ӨКМӨТҮНҮН ОРТОСУНДАГЫ КЫЗМАТТАШУУ БОЮНЧА БИРГЕЛЕШКЕН КОМИССИЯ ТҮЗҮҮ ТУУРАЛУУ ӨЗ АРА ТҮШҮНҮШҮҮ ЖӨНҮНДӨ МЕМОРАНДУМДУ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Мамлекеттик ички жол-жоболорду аткаруу максатында, “Кыргыз Республикасынын эл аралык келишимдери жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 18-беренесине, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. 2025-жылдын 20-февралында Эль-Кувейт шаарында кол коюлган Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Кувейт Мамлекетинин Өкмөтүнүн ортосундагы Кызматташуу боюнча биргелешкен комиссия түзүү тууралуу өз ара түшүнүшүү жөнүндө тиркелген меморандум бекитилсин.

2. Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги жогоруда аталган Меморандумду ишке ашырууга жооптуу ыйгарым укуктуу орган болуп аныкталсын.

3. Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги жогоруда аталган Меморандумдун күчүнө кириши үчүн зарыл болгон мамлекеттик ички жол-жоболор Кыргыз Республикасы тарабынан аткарылгандыгы тууралуу кувейт тарапка кабарласын.

4. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин Төрагасы **А.КАСЫМАЛИЕВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 13-августу, №493

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН 2023-ЖЫЛДЫН 14-ДЕКАБРЫНДАГЫ №678 “ИШТИН АЙРЫМ ТҮРЛӨРҮН ЛИЦЕНЗИЯЛОО МАСЕЛЕЛЕРИ ЖӨНҮНДӨ” ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Мыйзамдарды системалаштыруу максатында, “Кыргыз Республикасындагы лицензиялык-уруксат берүү тутуму жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 14-декабрындагы №678 “Иштин айрым түрлөрүн лицензиялоо маселелери жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Иштин айрым түрлөрүн лицензиялоо жөнүндө жободо:

– 18-пункт төмөнкүдөй мазмундагы 12-пунктча менен толукталсын:

“12) ушул Жобонун 24 жана 25-главаларында каралган лицензияларга карата лицензияда/тиркемеде көрсөтүлгөн иш жүзүндөгү даректе шайкеш келбеген дарек боюнча (географиялык аталышы өзгөргөн учурлардан тышкары) иш жүргүзүү фактысы белгиленген.”;

– 69-пункт төмөнкүдөй мазмундагы 3^1-пунктча менен толукталсын:

“3^1) ушул Жобонун 24, 25-главаларында каралган лицензияларга карата лицензиялануучу иш жүзөгө ашырылуучу жердин географиялык аталышын (дарегин) өзгөртүүдө;”;

– 24-глава төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

“24-глава. Жеке медициналык мекемелер жана жеке ишкерлер тарабынан жүзөгө ашырылуучу медициналык ишти (жеке медициналык мекемелерде же жеке ишкерлерде жалдоо же эмгек келишими боюнча иштеген медициналык кызматкерлердин ишинен тышкары) лицензиялоонун өзгөчөлүктөрү

157. Жеке менчик формасында негизделген саламаттык сактоо уюмдары жана жеке ишкерлер тарабынан жүзөгө ашырылуучу медициналык ишке лицензия (жеке менчик формасында негизделген саламаттык сактоо уюмдарында же болбосо жеке ишкерлерде жалдоо же эмгек келишими боюнча иштеген медициналык кызматкерлердин ишинен тышкары) саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан берилет.

158. Ушул Жобонун 1-тиркемесине ылайык иштин түрлөрү лицензиялануута тийиш.

159. Жеке медициналык ишке берилген лицензия убактылуу, ээликтен ажыратылгыс болуп саналат, анын колдонулушу лицензиялануучу иш жүзөгө ашырылуучу аймагы (дареги) менен чектелет.

160. Медициналык ишти жүргүзүүгө лицензия беш жылдык мөөнөткө берилет. Лицензия изденүүчүнүн арызы боюнча лицензия 5 жылга жетпеген мөөнөткө берилиши мүмкүн.

161. Жеке медициналык ишке лицензия алуу үчүн арыз ээси кошумча түрдө төмөнкү документтерди берет:

1) арызда көрсөтүлгөн медициналык иштин түрүн жүзөгө ашыруу үчүн турак эмес кыймылсыз мүлккө жеке менчик укугун же ээлик кылуунун, пайдалануунун башка мыйзамдуу негиздерин ырастоочу, укук күбөлөндүрүүчү жана укук белгилөөчү документтердин көчүрмөлөрү (кыймылсыз мүлктүн техникалык паспорту, сатып алуу-сатуу келишими, ижара келишими жана башкалар);

2) пациенттер жана медициналык кызматкерлер үчүн медициналык аппаратуранын жана жабдуулардын коопсуздук ченемдерине шайкештигин ырастоочу документтин көчүрмөсү (метрологиялык корутунду, текшерүү актылары, режимдик комиссиянын актысы);

3) арызда көрсөтүлгөн иштин түрлөрүн жүзөгө ашыруу үчүн колдонулуучу турак эмес кыймылсыз мүлктүн (жайлардын/кабинеттердин) санитардык-эпидемиологиялык ченемдерге, эрежелерге жана гигиеналык талаптарга ылайыктуулугун ырастоочу документ (санитардык-эпидемиологиялык текшерүү актысы);

4) медициналык калдыктарды утилдештирүү келишими (зарылдыгына жараша);

5) медициналык иштин түрлөрүн сапаттуу жана коопсуз жүзөгө ашырууну камсыз кылган квалификациялуу адистердин бар экендигин ырастоочу документтер (медициналык билими жөнүндө диплом, интернатураны/ординатураны аяктагандыгы жөнүндө сертификаттар, берилген адистик боюнча жарактуу квалификациялык же аттестациялык сертификат, эмгек китепчеси).

162. Жеке медициналык иштин лицензиялануучу түрлөрүн жүзөгө ашыруудагы лицензиялык талаптар жана шарттар:

1) төмөнкүлөрдүн болуусу зарыл:

– лицензия изденүүчүнүн жеке менчик укугунда же башка мыйзамдуу негизде таандык болгон, лицензиялануучу иштин түрлөрүн жүзөгө ашыруу үчүн зарыл болгон, санитардык-эпидемиологиялык жана өрт коопсуздугунун талаптарына ылайык жайлардын;

– ушул Жобонун 1-тиркемесине ылайык минималдуу талаптар боюнча лицензиялануучу иштин түрлөрүн жүзөгө ашыруу үчүн зарыл болгон, лицензия изденүүчүнүн жеке менчик укугунда же башка мыйзамдуу негизде таандык болгон, метрологиялык ченемдерге жана техникалык коопсуздук ченемдерине ылайык келген медициналык жабдуулардын, аппаратуралардын;

2) медициналык иши төмөнкү шарттар милдеттүү түрдө сакталган учурда саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарга ылайык так жүзөгө ашыруу:

– колдонуудагы клиникалык протоколдорго, саламаттык сактоо жаатындагы башка ченемдик укуктук актыларга жана саламаттык сактоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу органдын актыларына ылайык сапаттуу медициналык кызмат көрсөтүү;

– саламаттык сактоо жаатындагы ыйгарым укуктуу орган тарабынан бекитилген үлгүлөр жана формалар боюнча баштапкы медициналык документтерди жүргүзүү;

– саламаттык сактоо жаатындагы ыйгарым укуктуу орган тарабынан белгиленген форма боюнча эсепке алуу-отчеттук медициналык документтерди жүргүзүү;

– саламаттык сактоо жаатындагы ыйгарым укуктуу органга отчеттук мезгилден кийинки айдын 10унан кечиктирбестен жыл сайын статистикалык отчеттуулуктун формасына ылайык иштин ар бир түрү боюнча өзүнчө отчет берүү;

– адистерди алмаштырууда – лицензиарга 30 календардык күндүн ичинде маалымат берүү;

– жумушка кабыл алынган медициналык кызматкерлерге бир эле учурда экиден ашык эмес медициналык мекемелерде иштөөгө уруксат берилет;

– медициналык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана аттестациядан өтүү.

163. Лицензиат жеке медициналык иштин лицензиялануучу түрлөрүн жүзөгө ашырууда ушул Жобонун 161-пунктунда каралган талаптардан жана шарттардан тышкары төмөнкүлөргө милдеттүү:

1) медициналык жардам көрсөтүүдө оорукана ичиндеги инфекциялардын алдын алуу боюнча чараларды күчөтүү максатында калкка медициналык жардам көрсөтүү менен байланышкан оорукана ичиндеги инфекциялардын алдын алууга багытталган колдонулуучу медициналык процедуралардын, медициналык багыттагы буюмдарды жана медициналык жабдууларды, шаймандарды дезинфекциялоонун жана стерилизациялоонун коопсуздугу боюнча санитардык-эпидемиологиялык талаптарды сактоого;

2) медициналык калдыктардын бардык түрлөрүн бөлүү, чогултуу, таңгактоо, маркалоо, эсепке алуу, сактоо, ташуу, жугушсуздандыруу/ зыянсыздандыруу, көмүү боюнча талаптарды сактоого;

3) дары-дармек каражаттарын жана медициналык буюмдарды жүгүртүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарда белгиленген тартипте Кыргыз Республикасынын аймагына ташып киргизилген дары-дармек каражаттарын жана медициналык буюмдарды колдонууга;

4) консультациялык-методикалык жардам алуу үчүн алыскы жана жакынкы чет өлкөлөрдөн адистерди чакыруу учурунда билим берүү документтерин милдеттүү нострификациялоодон алдын ала өтүүгө.”;

– 165, 166-пункттар төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

“165. Фармацевттик ишке берилген лицензия мөөнөтсүз, ээликтен ажыратылгыс болуп саналат, анын колдонулушу лицензиялануучу иш жүзөгө ашырылуучу аймагы (дареги) менен чектелет.

166. Фармацевттик иш төмөнкүлөрдү камтыйт:

1) дары каражаттарын өндүрүү;

2) медициналык буюмдарды өндүрүү;

3) дары каражаттарын жана/же медициналык буюмдарды дүң сатуу (дистрибьюция);

4) дары каражаттарын жана/же медициналык буюмдарды ташып киргизүү (импорттоо);

5) дары каражаттарын жана/же медициналык буюмдарды чекене сатуу;

6) дары каражаттарын жана/же медициналык буюмдарды даярдоо;

7) саламаттык сактоо уюмдарында дары каражаттарын жана/же медициналык буюмдарды сактоо жана берүү.

Бир обочолонгон имаратта фармацевттик иштин бир нече объекттери ачылган учурда администрациялык-тиричилик жайлары жалпы болушу мүмкүн.”;

– 167-пункт күчүн жоготту деп таанылсын;

– 168-пунктта:

1-пунктча төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

“1) арызда көрсөтүлгөн фармацевттик иштин түрүн жүзөгө ашыруу үчүн турак эмес кыймылсыз мүлккө жеке менчик укугун же ээлик кылуунун, пайдалануунун башка мыйзамдуу негиздерин ырастоочу, укук күбөлөндүрүүчү жана укук белгилөөчү документтердин көчүрмөлөрү (кыймылсыз мүлктүн техникалык паспорту, сатып алуу-сатуу келишими, ижара келишими жана башкалар);”;

2-пунктча күчүн жоготту деп таанылсын;

– 169-пункт төмөнкүдөй мазмундагы 3-пунктча менен толукталсын:

“3) фармацевттик кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана аттестациядан өтүү.”;

– 173-пункттун 1-пунктчасы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

“1) жогорку фармацевттик же медициналык билими бар, медициналык буюмдарды сактоо бөлүгүндө кошумча кесиптик билим алган адистин болушу;”;

– 174-пункттун 6-пунктчасы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

“6) алыскы калктуу конуштарда даяр дары каражаттарынын жана медициналык буюмдардын дарыканасынын аянты – 20 кв. м кем эмес;”;

– 175-пункттун 4-пунктчасы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

“4) медициналык буюмдарды, оптиканы сатуу дүкөнүнүн пунктунун аянты – 20 кв. м кем эмес. Медициналык буюмдарды сатуу дүкөнүнүн, оптика дүкөнүнүн пункту медициналык буюмдар дүкөнүнүн түзүмдүк бөлүмү болуп саналат жана өз алдынча иштей албайт.”;

– жогоруда аталган Жобонун 1-тиркемеси ушул токтомдун тиркемесине ылайык редакцияда баяндалсын.

2. Төмөнкүлөр белгиленсин:

1) бул токтом күчүнө киргенге чейин берилген жана мөөнөтсүз статусуна ээ болгон лицензиялар өзүнүн юридикалык күчүн сактап калат жана алар берилген учурга карата белгиленген шарттарда колдонулат;

2) аталган лицензиялар, Кыргыз Республикасынын лицензиялоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарында каралган учурлардан тышкары, ушул токтомдун күчүнө киришине жана аларга карата жаңы талаптар колдонулгандыгына байланыштуу кайра тариздөөгө жатпайт.

3. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин
Төрагасы **А.КАСЫМАЛИЕВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 14-августу, №494

“ТАШКӨМҮР” ЖООПКЕРЧИЛИГИ ЧЕКТЕЛГЕН КООМУН ТАШ-КӨМҮР ШААРЫНЫН МЭРИЯСЫНЫН МУНИЦИПАЛДЫК МЕНЧИГИНЕ ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ МАСЕЛЕЛЕРИ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Мамлекеттик үлүш катышкан чарбалык коомдорду натыйжалуу башкаруу максатында, “Мамлекеттик мүлктү ишенимдүү башкаруу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 14-беренесине, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттик белгиленген тартипте:

1) “Ташкөмүр” жоопкерчилиги чектелген коомунун мамлекеттик үлүшүнүн 96,94 пайызын Таш-Көмүр шаарынын мэриясынын муниципалдык менчигине өткөрүп берсин;

2) ушул токтомдон келип чыгуучу зарыл болгон чараларды көрсүн.

2. Таш-Көмүр шаарынын мэриясына белгиленген тартипте төмөнкүлөр сунушталсын:

1) “Ташкөмүр” жоопкерчилиги чектелген коомунун мамлекеттик үлүшүнүн 96,94 пайызын муниципалдык менчикке кабыл алуу;

2) ушул токтомдун 1-пунктунда көрсөтүлгөн “Ташкөмүр” жоопкерчилиги чектелген коомунун мамлекеттик үлүшүнүн 96,94 пайызын андан ары ээликтен ажыратпоо жана аны жергиликтүү коомчулуктун кызыкчылыгында пайдалануу;

3) ушул токтомдон келип чыгуучу зарыл болгон чараларды көрүү.

3. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы №341 “Кыргызиндустрия” ачык акционердик коомун түзүү жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда көрсөтүлгөн токтом менен бекитилген Уставдык капиталдарындагы акциялардын (үлүштүн) мамлекеттик пакети “Кыргызиндустрия” ачык акционердик коомуна ишенимдүү башкарууга өткөрүп берилүүчү чарбалык коомдордун тизмесинде:

– 7-пункт күчүн жоготту деп таанылсын.

4. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

5. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин
Төрагасы **А.КАСЫМАЛИЕВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 14-августу, №495

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН ТРАНСПОРТ КАРАЖАТТАРЫН ЖАНА АЙДООЧУЛУК КУРАМДЫ КАТТОО МАСЕЛЕЛЕРИ БОЮНЧА АЙРЫМ ЧЕЧИМДЕРИНЕ ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Айдоочулук күбөлүктөрдү жана тракторист-машинисттин күбөлүктөрүн алуу үчүн практикалык сынактардан өтүүдө коррупциялык тобокелдиктерди жоюу максатында, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 23-июнундагы №407 “Транспорт каражаттарын, түзүлүштөрдү жана жабдууларды каттоо маселелери жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Транспорт каражаттарын, түзүлүштөрдү жана жабдууларды, ошондой эле аларга карата менчик укуктарын мамлекеттик каттоо, кайра каттоо эрежелеринде:

– 22-пункттун жыйырма үчүнчү абзацындагы “жана электрондук товардык-транспорттук коштомо кагазы” деген сөздөр алып салынсын;

– 40-пункттун биринчи абзацындагы “, Евразия экономикалык биримдигинин өлкөлөрүнөн ташып келинген транспорт каражаттары, түзүлүштөр жана жабдуулар үчүн бажы документтерин көрсөтпөстөн, мамлекеттик контролдон өткөндүгү жөнүндө талондун болушу милдеттүү)” деген сөздөр алып салынсын.

2. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 18-декабрындагы №819 “Квалификациялык сынактарды кабыл алуу, айдоочулук күбөлүктөрдү жана тракторист-машинисттин күбөлүктөрүн берүү эрежелерин бекитүү жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) жогоруда аталган токтом менен бекитилген Квалификациялык сынактарды кабыл алуу жана айдоочулук күбөлүктөрдү берүү эрежелеринде:

– 18-пункттун экинчи абзацындагы “үч” деген сөз “алты” деген сөз менен алмаштырылсын;

2) жогоруда аталган токтом менен бекитилген Квалификациялык сынактарды кабыл алуу жана тракторист-машинисттин күбөлүктөрүн берүү эрежелеринде:

– 18-пункттагы “үч” деген сөз “алты” деген сөз менен алмаштырылсын.

3. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин
Төрагасы **А.КАСЫМАЛИЕВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 14-августу, №497

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН МАДАНИЯТ, МААЛЫМАТ ЖАНА СПОРТ ЧӨЙРӨСҮНДӨГҮ АЙРЫМ ТОКТОМДОРУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2025-жылдын 28-майындагы №167 “Кыргыз Республикасынын бюджеттик чөйрөсүнүн айрым кызматкерлеринин эмгек акысын теңдештирүү жана түзүүнүн бирдиктүү моделине келтирүү жөнүндө” Жарлыгын ишке ашыруу максатында, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-мартындагы №180 “Мамлекеттик кызматчылардын категориясына кирбеген жана маданият, маалымат чөйрөсүндөгү мамлекеттик ведомстволук мекемелерде иштеген кызматкерлерге эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) жогоруда аталган токтомдун 1, 2, 11 жана 13-тиркемелери ушул токтомдун 1, 2, 3 жана 4-тиркемелерине ылайык редакцияда тиешелүү түрдө баяндалсын;

2) жогоруда аталган токтомдун 2^1-тиркемесинде:

– 9-пункттагы “1,52” деген цифралар “1,75” деген цифраларга алмаштырылсын;

– 10-пункттагы “1,02” деген цифралар “1,20” деген цифраларга алмаштырылсын;

3) жогоруда аталган токтомдун 9-тиркемесинде:

– 19-пункттагы “1,62” деген цифралар “1,75” деген цифраларга алмаштырылсын.

2. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-мартындагы №185 “Маданият, искусство, маалымат жана спорт мекемелеринин кызматкерлерине эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) жогоруда аталган токтомдун 7^1-тиркемесинде:

– “Кенже тейлөө персонал” главасынын 2-пунктундагы “1” деген цифра “1,20” деген цифраларга алмаштырылсын;

2) жогоруда аталган токтомдун 10-тиркемесинде:

– “Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаментинин” деген сөздөр “Министрлер Кабинетине караштуу Дене тарбия жана спорт мамлекеттик агенттигинин” деген сөздөргө алмаштырылсын;

3) жогоруда аталган токтомдун 10^1-тиркемеси күчүн жоготту деп таанылсын;

4) жогоруда аталган токтомдун 10^2, 11-тиркемелери ушул токтомдун 5, 6-тиркемелерине ылайык редакцияда тиешелүү түрдө баяндалсын.

3. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 27-сентябрындагы №523 “Кыргыз Республикасынын Улуттук телерадиоберүү корпорациясынын, анын ведомстволук бөлүмдөрүнүн жана Кыргыз Республикасынын “ЭлТР” мамлекеттик телерадиоберүү компаниясынын кызматкерлерине эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

– жогоруда аталган токтомдун 3-тиркемеси ушул токтомдун 7-тиркемесине ылайык редакцияда баяндалсын.

4. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги “Кыргыз Республикасынын 2025-жылга жана 2026–2027-жылдардын пландык мезгилине республикалык бюджети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгууда ушул токтомдон келип чыгуучу өзгөртүүлөрдү карасын.

5. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

6. Бул токтом расмий жарыялануууга тийиш жана 2025-жылдын 1-майынан тартып күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин
Төрагасы **А.КАСЫМАЛИЕВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 15-августу, №499

ЕВРАЗИЯ ЭКОНОМИКАЛЫК БИРЛИГИНИН БАЖЫ ЧЕК АРАСЫ АРКЫЛУУ ТОВАРЛАРДЫ ӨТКӨРҮҮЧҮ ЖЕРЛЕР БОЛУП САНАЛГАН БАШКА ЖЕРЛЕРДЕ ТОВАРЛАРДЫ ӨТКӨРҮҮ УЧУРЛАРЫ ЖАНА ТАРТИБИ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик чек арасынын айрым участокторунда товарларды жана транспорт каражаттарын өткөрүүнү тартипке салуу максатында, Евразия экономикалык бирлигинин Бажы кодексинин 10-беренесинин 3-пунктуна, 353-беренесинин 4-пунктуна, “Бажылык жөнгө салуу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 11-беренесинин 2-бөлүгүнө, 148-беренесинин 3-бөлүгүнө, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Евразия экономикалык бирлигинин бажы чек арасы аркылуу товарларды өткөрүүчү жерлер болуп саналган товарларды өткөрүүнүн башка жерлери, ошондой эле контролдун мамлекеттик түрлөрүн уюштуруу үчүн зарыл болгон башка жерлерди жайгаштырууга жана материалдык-техникалык жабдууга карата талаптар ушул токтомдун тиркемесине ылайык аныкталсын.

2. Төмөнкүлөр белгиленсин:

1) ушул токтомдун тиркемесинин 1–5-пункттарында көрсөтүлгөн башка жерлер аркылуу товарларды өткөрүүгө төмөнкү учурларда жол берилет:

– Кыргыз Республикасынын аймагында калтырууга мүмкүн болбогон чет өлкөлүк товарларды жана транспорт каражаттарын үчүнчү өлкөнүн аймагынан ошол эле өлкөнүн аймагына Кыргыз Республикасынын аймагы аркылуу өткөрүү;

– Евразия экономикалык комиссиясынын актыларына ылайык бажы алымдарынын жана салыктардын бирдиктүү ставкаларын, ошондой эле жыйынды бажы төлөмү түрүндө алынуучу бажы алымдарын жана салыктарды төлөө менен жеке пайдалануу үчүн товарларды өткөрүү;

2) аларга карата Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин бажы жыйымдарын төлөөдөн бошотуу жөнүндө чечими кабыл алынган же Кыргыз Республикасынын министрликтеринин, ведомстволорунун же Кыргыз Республикасынын Президентинин Кыргыз Республикасынын Баткен облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлүнүн кайрылуусу бар товарлар менен чет өлкөлүк транспорт каражаттары, ошондой эле үчүнчү өлкөнүн аймагынан ошол эле өлкөнүн аймагына ушул токтомдун тиркемесинин 1–5-пункттарында көрсөтүлгөн башка жерлер аркылуу өткөрүлүүчү чет өлкөлүк жеңил транспорт каражаттары жана бош жүк ташуучу транспорт каражаттары бажы коштоосун жүргүзбөстөн бажы органы тарабынан товарларды ташуунун маршрутун белгилөө менен ташылат;

3) ушул токтомдун тиркемесинин 6–14-пункттарында көрсөтүлгөн башка жерлерде товарларды өткөрүүгө белгиленген нарктык, салмактык жана (же) сандык ченемдердин чектеринде жеке пайдалануу үчүн жеке жактар тарабынан товарларды өткөрүүдө гана жол берилет;

4) ушул токтомдун тиркемесинин 15-пунктунда көрсөтүлгөн башка жерде “Баткен” бажысында экспорттун бажы жол-жобосуна жайгаштырылган товарлардын төмөнкү түрлөрү гана ташып чыгарылат жана бул товарларды жүктөө үчүн бош жүк ташуучу транспорт каражаттары Кыргыз Республикасынын аймагына кирет:

№	ТЭИ ТН коду	Позициянын аталышы
1	2514 00 000 0	Одоно майдаланган же майдаланбаган, таарып кесилген же таарып кесилбеген же болбосо башка ыкма менен тик бурчтуу формадагы (анын ичинде чарчы) блокторго же плиталарга бөлүнгөн сланец
2	2516 11 000 0	Иштетилбеген же одоно майдаланган гранит (базальт)
3	2520 10 000 0	Гипс, ангидрит (гипс ташы)
4	2521 00 000 0	Акиташ флюс; акиташ жана акиташ же цемент даярдоо үчүн колдонулуучу башка акиташ ташы

.

3. Мамлекеттик чек араны кайтаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган ушул токтомдун 2-пунктунун 1-пунктчасында көрсөтүлгөн чет өлкөлүк товарларды, ошондой эле жеке пайдалануу үчүн алымсыз ташып келүүнүн белгиленген ченемдеринен ашкан товарларды ушул токтомдун тиркемесинин 6–14-пункттарында көрсөтүлгөн башка жерлер аркылуу өткөрүүгө жол бербөөнү камсыз кылсын. Мындай товарлар ушул токтомдун тиркемесинин 1–5-пункттарында көрсөтүлгөн башка жерлер аркылуу өткөрүү үчүн кайра багытталууга тийиш.

4. Кыргыз Республикасынын Президентинин Кыргыз Республикасынын Баткен жана Ош облустарындагы ыйгарым укуктуу өкүлдөрү ушул токтом күчүнө кирген күндөн тартып алты айлык мөөнөттө ушул токтомдун тиркемесинде көрсөтүлгөн башка жерлерде ишти уюштуруу, зарыл болгон инфраструктураны түзүү жана өнүктүрүү үчүн белгиленген тартипте электр энергиясы жана суу менен камсыздап, мамлекеттик чек араны кайтаруу жана бажы иши чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдарга жер участокторун берүүнү камсыз кылсын.

5. Ушул токтомдун тиркемесинде көрсөтүлгөн мамлекеттик контролдоо органдары ушул токтомдун 4-пунктунда каралган иш-чаралар аткарылган күндөн тартып үч айлык мөөнөттө бюджеттик каражаттардын чегинде:

1) ушул токтомдун тиркемесинде көрсөтүлгөн башка жерлерде жумуш орундарын жайгаштырууну жана жабдууну аяктасын;

2) ушул токтомдун жоболорун ишке ашыруу үчүн зарыл болгон уюштуруу-штаттык жана башка иш-чараларды жүргүзсүн.

6. Бул токтомду ишке ашыруу бекитилген штаттык сандын жана тиешелүү мамлекеттик органдар үчүн 2025-жылга жана кийинки жылдарга республикалык бюджетте каралган каражаттардын чегинде жүргүзүлөт.

7. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

8. Бул токтом күчүнө кирген күндөн тартып алты ай өткөндөн кийин күчүнө кирүүчү 1–3-пункттарды кошпогондо, бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын
Министрлер Кабинетинин Төрагасы **А.КАСЫМАЛИЕВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 14-августу, №496

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
ЭРКИН-ТОО

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН АЛДЫНДАГЫ КӨЗӨМӨЛДӨӨ-ТЕКШЕРҮҮ ТОБУНУН ИШМЕРДҮҮЛҮГҮ ЖӨНҮНДӨ ЖОБОНУ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

Талапкерлердин, саясий партиялардын, референдум фонддорунун каражаттарын түзүүнүн жана чыгымдоонун тартибин көзөмөлдөө механизмдерин түзүү, ошондой эле талапкерлердин шайлоо фонддорунун акча каражаттарынын келип түшүү булактарын, туура эсепке алынышын жана пайдаланылышын контролдоо, алардын финансылык отчетторун текшерүү максатында, "Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 42-беренесинин 2-бөлүгүнө, "Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 4, 8-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ

1. Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын алдындагы көзөмөлдөө-текшерүү тобунун иши жөнүндө жобо тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

1) Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын алдындагы контролдук-текшерүү тобунун иши жөнүндөгү" Жобону бекитүү тууралуу" 2017-жылдын 14-июнундагы №157 токтому;

2) Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын айрым токтомдоруна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" 2021-жылдын 5-сентябрындагы №680 токтомунун 5-пункту.

3. Бул токтом "Эркин-Тоо" гезитине жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

4. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары А.С. Жупуевага жүктөлсүн.

5. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Төрага **Т. ШАЙНАЗАРОВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 15-августу, №56

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2025-жылдын 15-августундагы №56 токтомуна тиркеме

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын алдындагы көзөмөлдөө-текшерүү тобунун ишмердүүлүгү жөнүндө ЖОБО

1. Жалпы жоболор

1. Ушул Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын алдындагы көзөмөлдөө-текшерүү тобунун ишмердүүлүгү жөнүндө жобо (мындан ары - Жобо) көзөмөлдөө-текшерүү тобунун (мындан ары - КТТ) милдеттерин, функцияларын, ыйгарым укуктарын, уюштуруу жана иштөө тартибин аныктайт.

2. Бул Жобо Кыргыз Республикасынын Конституциясына, "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө", "Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө", "Кыргыз Республикасынын референдуму жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык мыйзамдарына жана "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык иштелип чыкты.

3. КТТ талапкерлердин, саясий партиялардын, референдум фонддорунун каражаттарын түзүү жана чыгымдоо тартибин, ошондой эле алардын финансылык отчетторун текшерүү үчүн түзүлөт.

4. КТТ шайлоолорду жана референдумду даярдоо жана өткөрүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын (мындан ары - Борбордук шайлоо комиссиясы) алдында түзүлөт.

5. КТТ ачыктык, мыйзамдуулук, калыстык принциптеринде иш алып барат.

6. КТТ өз ишинде Кыргыз Республикасынын Конституциясын, конституциялык мыйзамдарын, Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларын, Борбордук шайлоо комиссиясынын токтомдорун жана башка актыларын, ошондой эле ушул Жобону жетекчиликке алат.

7. КТТнын ишин уюштуруу, укуктук жана материалдык-техникалык жактан камсыз кылуу Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан ишке ашырылат.

8. КТТнын ишин каржылоо Борбордук шайлоо комиссиясынын каражаттарынын эсебинен жүзөгө ашырылат.

2. Көзөмөлдөө-текшерүү тобунун милдеттери

9. КТТнын милдеттери болуп төмөнкүлөр саналат:

– талапкерлердин, саясий партиялардын, референдумдун фонддорун, шайлоо фонддорун, акча каражаттарынын келип түшүү булактарын жана пайдаланышын, талапкерлердин, саясий партиялардын жана референдумга "макул" же "каршы" топтордун финансылык отчетторунун туура эсепке алынышын жана текшерилишин контролдоо;

– талапкерлердин, саясий партиялардын шайлоо фонддорунун, референдумдун фонддорунун каражаттарынын келип түшүүсү жана чыгымдалышы жөнүндө жана өз ишинин натыйжалары жөнүндө шайлоочуларга маалымдоо.

3. Көзөмөлдөө-текшерүү тобунун функциялары

10. КТТ милдеттерин аткаруу максатында төмөнкүлөрдү камсыздайт:

– шайлоо комиссиялары, талапкерлер, саясий партиялар, "макул" же "каршы" топтор Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын, Борбордук шайлоо комиссиясынын шайлоолорду жана референдумдарды даярдоону жана өткөрүүнү, шайлоо кампанияларын жана референдум кампанияларын каржылоону жөнгө салуучу ченемдик укуктук актыларын сакташын текшерүүнү;

– талапкерлердин, саясий партиялардын, "макул" же "каршы" топтордун шайлоо фонддорунун банктык же башка мекемелер тарабынан берилген атайын эсептеринде турган каражаттардын келип түшүү жана чыгымдалышы жөнүндө маалыматтарды (билдирүүлөрдү) чогултуу жана талдоону;

– талапкерлердин, саясий партиялардын, "макул" же "каршы" топтордун шайлоо фонддорунун жана референдумдун фонддорунун атайын эсептеринде турган каражаттардын келип түшүүсү жана чыгымдалышы жөнүндө финансылык отчетторун текшерүү жана алардын баштапкы финансылык документтерге шайкештигин белгилөөнү;

– талапкерлер, саясий партиялар, "макул" же "каршы" топтор тарабынан шайлоолор, референдум аяктагандан кийин тиешелүү фонддордун чыгымдалбаган акча каражаттарынын калдыктарын кайтарып берүүнү контролдоону;

– талапкерлердин, саясий партиялардын шайлоо төгүмдөрүнүн Борбордук шайлоо комиссиясынын депозиттик эсебине келип түшүүсүнүн жана алардын Кыргыз Республикасынын республикалык бюджетине которулушунун тууралыгын текшерүүнү;

– шайлоо кампанияларын, референдумдун кампанияларын каржылоого тиешелүү маселелер боюнча менчигинин түрүнө карабастан ишканаларда, мекемелерде жана уюмдарда, банктарда жана башка кредиттик-финансылык мекемелерде текшерүүлөрдү жүргүзүүнү;

– шайлоолорду, референдумду каржылоо маселелери боюнча Борбордук шайлоо комиссиясынын актыларын, ошондой эле шайлоо кампанияларын жана референдум кампанияларын иштеп чыгууга катышууну;

– талапкерлердин, саясий партиялардын шайлоо фонддорунун, референдумдун фонддорунун каражаттарынын чыгымдалышын текшерүүнүн жыйынтыктары боюнча Борбордук шайлоо комиссиясынын токтомдорунун жана башка чечимдеринин долбоорлорун даярдоону;

– шайлоолорду, референдумду, ошондой эле шайлоо кампанияларын жана референдум кампанияларын каржылоого тиешелүү маселелер боюнча жеке жана юридикалык жактардын арыздарын жана даттанууларын кароону;

– шайлоолорду, референдумду каржылоо маселелери боюнча бардык деңгээлдеги шайлоо комиссияларына, ошондой эле талапкерлерге, саясий партияларга, "макул" же "каршы" топторго шайлоо жана референдум кампанияларын каржылоо жана алардын финансылык отчетторун даярдоо маселелери боюнча усулдук жардам көрсөтүүнү;

– талапкерлердин, саясий партиялардын, референдумдун фондоруна "макул" же "каршы" топтордун шайлоо фонддорунун каражаттарынын келип түшүүсү жана чыгымдалышы жөнүндө маалыматтарды (билдирүүлөрдү), көрсөтүлгөн фонддордун финансылык отчетторун жеке маалыматтарды жана банктык сырды коргоо жөнүндө мыйзамдарды жана башка маалымат булактарын эске алуу менен Борбордук шайлоо комиссиясынын расмий сайтына жарыялоону.

4. Көзөмөлдөө-текшерүү тобун уюштуруунун жана ишмердүүлүгүнүн тартиби

11. КТТ Борбордук шайлоо комиссиясынын чечими менен 7 адамдан кем эмес санда түзүлөт.

Курамы Борбордук шайлоо комиссиясынын төрагасынын буйругу менен бекитилет.

12. КТТ шайлоолорду, референдумду даярдоо жана өткөрүү мезгилине түзүлөт жана КТТнын иш-чаралар планында, ошондой эле Борбордук шайлоо комиссиясынын жана/же Борбордук шайлоо комиссиясынын айрым жазуу жүзүндөгү тапшырмаларында аныкталган милдеттерди ишке ашыруу аяктаганга чейин иштейт.

13. КТТнын иши өз ыйгарым укуктарынын негизинде жана анын чегинде төмөнкүдөй жүзөгө ашырылат:

– КТТнын иш-чараларынын планынын (Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан бекитилген);

– Борбордук шайлоо комиссиясынын төрагасынын жана КТТнын жетекчисинин айрым тапшырмаларынын;

– түшкөн даттанууларды, арыздардын жана кайрылуулардын.

14. КТТнын жыйналыштары зарылдыгына жараша шайлоо, референдум мезгилинде айына бир жолудан кем эмес өткөрүлөт. Жыйналыштар протоколдоштурулат.

15. КТТ өз ишинин натыйжалары боюнча корутундуларды (актыларды) жана маалымкаттарды түзөт. КТТнын ишинин натыйжалары жөнүндө маалымат жалпылаштырылгандан кийин Борбордук шайлоо комиссиясына берилет жана расмий сайтка жарыяланат.

16. КТТга төмөнкүлөр кирет: КТТнын жетекчиси, КТТга дайындалган Борбордук шайлоо комиссиясынын мүчөлөрү, Борбордук шайлоо комиссиясынын аппаратынын кызматкерлери, тартылган укук коргоо, финансылык жана башка мамлекеттик органдардын, уюмдардын жана мекемелердин адистери, ошондой эле тартылган эксперттер. Көрсөтүлгөн органдар, уюмдар жана мекемелер Борбордук шайлоо комиссиясынын суроо-талабы боюнча шайлоону, референдумду дайындоо жөнүндө чечим расмий жарыяланган күндөн тартып 15 календардык күндөн кечиктирбестен адистерди анын карамагына иш сапарына жиберүүгө милдеттүү.

17. КТТ иштеген мезгилде тартылган адистер негизги ишинен бошотулат, алардын негизги иштеген жеринде (кызматы) орду, белгиленген кызматтык маянасы жана башка төлөмдөрү сакталат. Көрсөтүлгөн тартылган адистерге шайлоолорду, референдумду даярдоого жана өткөрүүгө бөлүнгөн каражаттардын эсебинен сый акы да төлөнүшү мүмкүн.

5. Көзөмөлдөө-текшерүү тобунун ыйгарым укуктары

18. КТТ Борбордук шайлоо комиссиясынын жазуу жүзүндөгү тапшырмасы боюнча:

1) талапкерлердин, саясий партиялардын, "макул" же "каршы" топтордун, төмөн турган шайлоо комиссияларынын финансылык отчетторун текшерет;

2) талапкерлерден, саясий партиялардан, "макул" же "каршы" топтордон, шайлоо комиссияларынан өзүнүн компетенциясына кирген бардык маселелер боюнча маалыматтарды сурайт жана алат;

3) шайлоо алдындагы үгүт жүргүзүүнү, референдум маселелери боюнча үгүт жүргүзүүнү, талапкерлердин, саясий партиялардын, референдум өнөктүгүн өткөрүүгө түздөн-түз байланышкан башка иш-чараларды жүзөгө ашырууну каржылоонун белгиленген тартибинин сакталышын контролдойт;

4) мамлекеттик органдарга, менчигинин түрүнө карабастан уюмдарга, ошондой эле КТТнын карамагына таандык маселелер боюнча жарандарга кайрылат, шайлоону же референдумду финансылык жактан камсыз кылууга байланышкан зарыл маалыматтарды жана материалдарды сурап алат. КТТнын кайрылууларына жана ал сураган материалдарга жооптор 3 күндүк мөөнөттө, ал эми добуш берүү күнүнө чейин 5 же андан аз күн калганда жана добуш берүү күнүндө дароо берилет;

5) шайлоону каржылоодо финансылык тартип бузуулар жөнүндө документтерди (корутундуларды, маалымкаттарды, экспертик баалоолорду) түзөт;

6) талапкерлерге, саясий партияларга, "макул" же "каршы" топторго, ошондой эле талапкерлердин, саясий партиялардын, "макул" же "каршы" топтордун шайлоо өнөктүгүн каржылоодо жол берилген бузуулар үчүн жарандарга жана юридикалык жактарга карата жоопкерчилик чараларын колдонуу жөнүндө тиешелүү шайлоо комиссиясынын алдына маселелерди коёт;

7) текшерүүлөрдү жүргүзүүгө, корутундуларды жана экспертик баа берүүлөрдү даярдоого адистерди жана эксперттерди тартат.

19. Шайлоо жана референдум фонддорунун каражаттарынын келип түшүүсү жана чыгымдалышы жөнүндө маалымат, шайлоо өнөктүгүн финансылоо жөнүндө талапкерлердин, саясий партиянын, референдум топторун финансылык отчеттору, шайлоо төгүмдөрүнүн келип түшкөн каражаттарынын суммасы жана мамлекеттик бюджетке которулган сума жөнүндө маалымат жеке маалыматтар жана банктык сыр жөнүндө мыйзамдарды эске алуу менен Борбордук шайлоо комиссиясынын расмий сайтына милдеттүү түрдө жайгаштырылууга тийиш.

6. Көзөмөлдөө-текшерүү тобунун жетекчисинин укуктары жана милдеттери

20. КТТнын жетекчиси:

– КТТнын ишин уюштурат;

– КТТнын карамагына кирген маселелер боюнча Борбордук шайлоо комиссиясынын иш-планына сунуштарды киргизет;

– мамлекеттик органдарда, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында, шайлоо комиссияларында, саясий партияларда, Кыргыз Республикасынын коомдук, коммерциялык жана башка ишканаларында, мекемелеринде жана уюмдарында, ошондой эле талапкерлердин, саясий партиялардын жана "макул" же "каршы" топтордун алдында КТТнын кызыкчылыгын коргойт;

– КТТнын иши жөнүндө Борбордук шайлоо комиссиясына отчет берет;

– КТТнын курамына кирген адамдардын, КТТнын ишине тартылган адамдардын ортосунда милдеттерди бөлүштүрөт, аларга тапшырмаларды берет жана алардын аткарылышын текшерет;

– КТТнын Борбордук шайлоо комиссиясы менен туруктуу байланышын камсыз кылат, Борбордук шайлоо комиссиясынын чечимин талап кылган маселелер боюнча сунуштарды киргизет.

21. КТТнын жетекчиси жок болгон учурда анын милдеттерин КТТнын курамындагы Борбордук шайлоо комиссиясынын мүчөлөрүнүн бири аткарат.

7. Жоопкерчилик

22. КТТнын мүчөлөрү мыйзамдардын сакталышы үчүн; тыянактардын объективдүүлүгү жана негиздүүлүгү үчүн; купуя маалыматты сактоо үчүн жоопкерчилик тартышат.

23. Иш тартибин бузгандыгы, маалыматты ачыкка чыгаргандыгы же ыйгарым укуктарын кыянаттык менен пайдалангандыгы үчүн КТТнын мүчөлөрү Борбордук шайлоо комиссиясынын чечими менен четтетилиши жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын чегинде жоопкерчиликке тартылышы мүмкүн.

8. Корутунду жоболор

24. Ушул Жобо менен жөнгө салынбаган маселелер Борбордук шайлоо комиссиясынын чечимдерине, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум жөнүндө мыйзамдарына, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексине, ошондой эле Кыргыз Республикасынын ченемдик-укуктук актыларына ылайык чечилет.

ШАЙЛООЛОРДУ ДАЯРДОО ЖАНА ӨТКӨРҮҮ МЕЗГИЛИНДЕ ЖАЛПЫГА МААЛЫМДОО КАРАЖАТТАРЫН АККРЕДИТАЦИЯЛОО ТАРТИБИ ЖӨНҮНДӨ ЖОБОНУ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасында шайлоону даярдоо жана өткөрүү мезгилинде жалпыга маалымдоо каражаттарын жана интернет-басылмаларды аккредитациялоонун тартибин, эрежелерин жана шарттарын жөнгө салуу максатында, "Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 4, 8-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ

1. Шайлоолорду даярдоо жана өткөрүү мезгилинде жалпыга маалымдоо каражаттарын аккредитациялоо тартиби жөнүндө жобо тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

1) Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоону өткөрүүдө жалпыга маалымдоо каражаттарын жана интернет-басылмаларды аккредитациялоо жөнүндө" жобону бекитүү тууралуу" 2016-жылдын 11-октябрындагы №151 токтому;

2) Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын Президентин шайлоону даярдоо жана өткөрүүдө жалпыга маалымдоо каражаттарды жана интернет-басылмаларды аккредитациялоо жөнүндө" Жобону бекитүү тууралуу" 2017-жылдын 14-июнундагы №152 токтому;

3) Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2017-жылдын 14-июнундагы №152 токтому менен бекитилген "Кыргыз Республикасынын Президентин шайлоону даярдоо жана өткөрүүдө жалпыга маалымдоо каражаттарды жана интернет-басылмаларды аккредитациялоо жөнүндө" Жобого өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" 2017-жылдын 4-октябрындагы №494 токтому;

4) Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоону даярдоодо жана өткөрүүдө жалпыга маалымдоо каражаттарын аккредитациялоо жөнүндө" жобону бекитүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2016-жылдын 11-октябрындагы №151 токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" 2020-жылдын 11-февралындагы №43 токтому;

5) Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону өткөрүүдө жалпыга маалымдоо каражаттарын жана интернет-басылмаларды аккредитациялоонун тартиби жөнүндө жобо тууралуу" 2020-жылдын 26-июнундагы №117 токтому;

6) Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2016-жылдын 11-октябрындагы №151 токтому менен бекитилген "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоону өткөрүүдө жалпыга маалымдоо каражаттарын жана интернет-басылмаларды аккредитациялоо жөнүндө" жобого өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" 2021-жылдын 15-февралындагы №41 токтому;

7) Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын айрым токтомдоруна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" 2021-жылдын 15-сентябрындагы №694 токтомунун 1-пункту.

3. Бул токтом "Эркин-Тоо" гезитине жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

4. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары А.С. Жупуевага жүктөлсүн.

5. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Төрага **Т. ШАЙНАЗАРОВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 15-августу, №57

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2025-жылдын 15-августундагы №57 токтомуна тиркеме

Шайлоолорду даярдоо жана өткөрүү мезгилинде жалпыга маалымдоо каражаттарын аккредитациялоо тартиби жөнүндө ЖОБО

1. Жалпы жоболор

1. Ушул Шайлоолорду даярдоо жана өткөрүү мезгилинде жалпыга маалымдоо каражаттарын аккредитациялоо тартиби жөнүндө жобо (мындан ары – Жобо) Кыргыз Республикасынын Президентин, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын, жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоону даярдоо жана өткөрүү мезгилинде үгүт иштерине жалпыга маалымдоо каражаттарынын жана интернет-басылмаларды аккредитациялоонун тартибин жөнгө салат.

2. Бул Жобонун максаты маалымат алууга жана таратууга шайлоочулардын жана шайлоонун башка катышуучуларынын укуктарынын кепилдиктерин камсыз кылуу, шайлоочулар аңдап-түшүнүү менен тандоо жасашын жана шайлоонун маалымдуулугун камсыз кылуу, шайлоо системасына жана шайлоо институтуна коомдук ишенимди арттыруу болуп саналат.

3. Бул Жобо Кыргыз Республикасынын Конституциясына, "Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө", Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына, "Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча шайлоо комиссиялары жөнүндө", "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө", "Массалык маалымат каражаттары жөнүндө", "Журналисттин кесиптик ишин коргоо жөнүндө", "Маалымат алуу укугу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, ошондой эле Кыргыз Республикасынын жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын (мындан ары – Борбордук шайлоо комиссиясы) башка ченемдик укуктук актыларынын талаптарына ылайык иштелип чыкты.

2. Аккредитациялоонун шарттары жана тартиби

4. Жалпыга маалымдоо каражаттары жана интернет-басылмалар шайлоо алдындагы үгүткө катышуу үчүн Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан аккредитацияланат.

5. Борбордук шайлоо комиссиясында аккредитацияланбаган жалпыга маалымдоо каражаттары жана интернет-басылмалар шайлоо алдындагы үгүттүн белгилери жок шайлоону маалыматтык жактан камсыз кылууга катышууга укуктуу.

6. Аккредитациялоо үчүн жалпыга маалымдоо каражаттарынын, интернет-басылмалардын жана/же алардын өкүлдөрүнүн саны чектелбейт.

Тиешелүү шайлоо комиссиясы өткөрүп жаткан бир жыйналышка же иш-чарага бир жалпыга маалымдоо каражатынын же интернет-басылманын өкүлдөрүнүн саны алардын шайлоо комиссияларынын жыйналыштары жана башка иш-чаралары өткөрүлүп жаткан жайларда жайгаштыруунун реалдуу мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен аныкталат жана бир жалпыга маалымдоо каражатынан, интернет-басылмадан эки адамдан ашуута тийиш эмес.

7. Шайлоону өткөрүүдө аккредитациялоо максатында тийиштүү телерадио берүү уюмдары, мезгилдүү басылмалардын редакциялары, интернет-басылмалардын ээлери эфир убактысын, басма аянтын же интернет-басылмалардын жарыялоо укуктарын берүү үчүн акынын өлчөмү жана башка шарттары жөнүндө маалыматтарды шайлоону дайындоо жана референдумду өткөрүү жөнүндө чечим расмий жарыяланган күндөн тартып төмөнкүдөй мөөнөттө Борбордук шайлоо комиссиясына берүүгө тийиш.

– Кыргыз Республикасынын Президентин жана Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоо өткөрүлгөн учурда 20 календардык күндөн кечиктирбестен;

– жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо өткөрүлгөн учурда 10 календардык күндөн кечиктирбестен.

8. Ушул Жобонун 7-пунктунда көрсөтүлгөн мөөнөт аяктагандан кийин берилген маалыматтарды Борбордук шайлоо комиссиясы өзүнүн расмий сайтында жалпыга маалымдоо үчүн шайлоону дайындоо жөнүндө чечим расмий жарыяланган күндөн тартып төмөнкүдөй мөөнөттөн кечиктирбестен жалпы маалымат үчүн жарыялайт:

– Кыргыз Республикасынын Президентин жана Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоо өткөрүлгөн учурда 25 календардык күндөн кечиктирбестен;

– жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо өткөрүлгөн учурда 15 календардык күндөн кечиктирбестен.

9. Шайлоо алдындагы үгүт ишине катышууга ниетин билдирген жалпыга маалымдоо каражаттары жана интернет-басылмалар 7-пунктта белгиленген мөөнөттө Борбордук шайлоо комиссиясына жазуу түрүндө жана электрондук форматта төмөнкү документтерди тапшырууга милдеттүү:

– шайлоо алдындагы үгүткө катышууга даярдыгы жөнүндө билдирүүнү, анда жалпыга маалымдоо каражатынын же интернет-басылмасынын жетекчисинин ФААсын, координаттарын жана байланыш маалыматтарын, өздөрүнүн өкүлдөрүнүн тизмесин көрсөтүүсү зарыл;

– жалпыга маалымдоо каражатын Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинде каттоо жөнүндө күбөлүктүн көчүрмөсүн;

– юридикалык жактын мамлекеттик каттоо (кайра каттоо) жөнүндө күбөлүгүнүн же жеке ишкердин мамлекеттик каттоо жөнүндө күбөлүгүнүн (интернет-басылмалар үчүн) көчүрмөсүн;

– уставдын көчүрмөсүн (эгерде бар болсо);

– маалымат жана массалык коммуникация чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан берилген иш жүргүзүүгө уруксат берген документтердин көчүрмөсүн;

– эфир убактысын, басма аянтчасын жана интернет-басылмаларына жарыялоо укугун бергендиги үчүн акы төлөөнүн өлчөмү жана башка шарттар жөнүндө күбөлөндүрүлгөн маалыматтар. Мында эфир убактысын, басма аянтчасын жана интернет-басылмаларына жарыялоо укугун бергендиги үчүн наркы шайлоону дайындаган күнгө чейинки 6 ай мурда алынып жүргөн нарктан ашпоосу керек;

– жалпыга маалымдоо каражатынын өкүлдөрүнүн тизмесин жана электрондук варианттагы арызда камтылган башка маалыматты Борбордук шайлоо комиссиясынын электрондук почтасына жөнөтөт.

10. Документтер талаптарга жооп бербеген учурда, Борбордук шайлоо комиссиясы бул тууралуу арыз ээсине 24 сааттын ичинде кабарлайт. Белгиленген эскертүүлөрдү арыз ээси маалымдама алынган учурдан тартып 48 сааттын ичинде ондоп-түздөөгө укуктуу.

11. Мөөнөтүнөн кеч берилген (жарыяланган) же толук эмес көрсөтүлгөн арыздар кароого алынбайт.

12. Шайлоо болгон жок же жараксыз деп таанылып, кайра шайлоо дайындалган учурда, аккредитациядан өткөн маалымат каражаттары кайрадан шайлоо процессин чагылдырууну улантуу укугуна ээ болушат. Ал эми, шайлоого жаңыдан катышууга ниетин билдирген маалымат каражаттары ушул Жободо белгиленген талаптарга ылайык аккредитациядан өтөт.

Мөөнөтүнөн мурда шайлоодо ушул Жобонун 7, 8-пункттарында белгиленген мөөнөттөр үчтөн бирине кыскарат.

3. Аккредитациялоону уюштуруу

13. Борбордук шайлоо комиссиясы, жалпыга маалымдоо каражаттарын аккредитациялоону уюштурууда төмөнкүдөй иштерди аткарат:

– жалпыга маалымдоо каражаттарын аккредитациялоо мөөнөттөрү жана эрежелери жөнүндө өз убагында кабарлайт жана маалымат жеткирет;

– шайлоо мыйзамдары жана жалпыга маалымдоо каражаттарын аккредитациялоо тартиби боюнча маалыматтык жана консультациялык жардам көрсөтөт;

– жалпыга маалымдоо каражаттарынан келип түшкөн билдирүүлөрдү жана документтерди кабыл алат жана каттайт.

14. Жалпыга маалымдоо каражаттарын жана/же алардын өкүлдөрүн аккредитациялоо чечими, аккредитация үчүн зарыл болгон билдирүү жана документтерди тапшыруу мөөнөтү аяктагандан кийин 5 календардык күндөн кечиктирбестен Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан кабыл алынат.

15. Борбордук шайлоо комиссиясы, жалпыга маалымдоо каражаттарын жана/же алардын өкүлдөрүн аккредитациялоо жөнүндө чечим кабыл алынгандан кийин, аккредитациядан өткөн жалпыга маалымдоо каражаттарын жана/же алардын өкүлдөрүнүн тизмесин түзөт жана аны өзүнүн расмий сайтына жайгаштырат.

16. Борбордук шайлоо комиссиясы, аккредитациядан өткөн жалпыга маалымдоо каражаттарын шайлоого даярдык көрүү жана аны өткөрүү процессинде толук жана калыс маалымат алуу үчүн шарттарды түзөт, анын ичинде:

– жалпыга маалымдоо каражаттарына шайлоо комиссияларынын жыйындарынын өткөрүү датасы жана убактысы жөнүндө кабар берет;

– ушул Жобонун талаптарын эске алуу менен, жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрүнүн шайлоо комиссияларынын жыйындарына катышуусун камсыздайт;

– аккредитациядан өткөн жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрү техникалык байланыш каражаттарын колдонуу менен өз редакцияларына ыкчам маалыматтарды берүү үчүн атайын орундарды белгилешет;

– жалпыга маалымдоо каражаттарынын талабы боюнча шайлоо комиссиялары тарабынан кабыл алган чечимдер боюнча маалымат берет;

– шайлоого даярдык көрүү мезгилинде жана шайлоо күнү фото жана видео тартуу үчүн мыйзамдарда белгиленген талаптарга ылайык шарттарды түзөт жана анын тартибин аныктайт;

– маалымат таратуу максатында атайын брифингдерди, жолугушууларды, пресс-конференцияларды, маектерди жана башка иш-чараларды уюштурат;

– жалпыга маалымдоо каражаттарынын талабы боюнча маалыматтык-маалымдама материалдар менен тааныштырат.

4. Укуктары жана милдеттери

17. Аккредитациядан өткөн жалпыга маалымдоо каражаттары жана/же алардын өкүлдөрү төмөнкү укуктарга ээ:

– шайлоо алдындагы үгүт иштерине катышууга;

– шайлоо комиссияларынын жыйындарына катышууга;

– шайлоонун жүрүшү тууралуу, анын ичинде брифингдерде жана пресс-конференцияларда маалымат алууга;

– атайын бөлүнгөн жерлерде байланыш каражаттарын жана техникалык жабдууларды пайдаланууга;

– мыйзамдарга ылайык фото жана видеого тартууга;

– мыйзам тарабынан корголгон сырларды камтыбаган протоколдордун жана башка документтердин көчүрмөлөрүн алууга;

– материалдарды өз аты же псевдоними менен жарыялоого;

– эгер материал мыйзамга же жеке ишенимдерине каршы келсе, аны даярдоодон жана жарыялоодон баш тартууга;

– авторлукту жашырууга;

– эгер редакциялык ондоодо материал бурмаланган болсо, ал материалга кол койбоого же аны басма сөздөн (эфирден) интернет-басылмадан алып салууну талап кылууга;

Журналисттин укуктарын пайдаланып, коомдук мааниүү маалыматтарды жашыруун же бурмалоо, же болбосо ушак-айыңдарды ишенимдүү маалымат катары жайылтуу мыйзамга каршы келет.

18. Өзүнүн кесиптик ишин жүзөгө ашырууда жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрү төмөнкү милдеттерди аткарууга тийиш:

– Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын, эл аралык келишимдерди жана кесиптик этика нормаларын сактоого;

– так жана ишенимдүү маалымат берүүгө;

– журналисттик укуктардан аша чаап пайдаланбоо, маа-

(Уландысы 18-бетте)

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
ЭРКИН-ТОО

(Башталышы 17-бетте)

лыматты бурмалоо же факт катары ушак таратуудан карманууга;

– алдын ала жалган маалыматтарга негизделген, талапкерлердин, саясий партиялардын же башка шайлоого катышуучулардын ар-намысына, кадыр-баркына, ишкердик беделине шек келтирген материалдарды жарыялоого жол бербөөгө.

Мындай материалдарды жарыялаган жалпыга маалымдоо каражаттары, талапкердин же саясий партиянын талабына жана мыйзамга ылайык, чындыкка туура келбеген же аны бурмалаган макала, басылма же билдирүү боюнча төгүндөө жарыялоого же түшүндүрмө берүүгө милдеттүү, бул учурда колдонуудагы мыйзамдар жетекчиликке алынат.

19. Аккредитациядан өткөн жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлү (журналист) аудио же видеожазуу жабдууларын маалымат булагынын же автордун макулдугусуз колдонууга укуксуз.

20. Жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлүнүн (журналисттин) кесиптик укуктары, ар-намысы жана кадыр-барккы мыйзам менен корголот.

21. Төмөнкү аракеттер үчүн мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, коомдук уюмдардын, ишканалардын жана мекемелердин кызмат адамдары мыйзам алдында жоопко тартылат:

– цензура жүргүзүү;

– журналисттин мыйзамдуу ишине тоскоолдук кылуу;

– журналистке кысым көрсөтүү же ишине мыйзамсыз кийлигишүү;

–.журналисттин материалдарын же техникалык жабдууларын мыйзамсыз тартып алуу;

– журналистке жалган же бир тараптуу маалымат берүү.

Шайлоолорду даярдоо жана өткөрүү мезгилинде жалпыга маалымдоо каражаттарын аккредитациялоо тартиби жөнүндө ЖОБО

22. Журналисттин мыйзамда каралган укуктарын бузуу, ар-намысына шек келтирүү, коркутуу, күч колдонуу, өмүрүнө, ден соолугуна же мүлкүнө кол салуу кесиптик ишмердүүлүгү менен байланыштуу болсо Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчиликке алып келет.

23. Журналист расмий булактарда камтылган маалыматты жарыялаганы үчүн жоопкерчилик тартпайт.

5. Аккредитациялоодон өткөн жалпыга маалымдоо каражаттарынын жоопкерчилиги

24. Аккредитациялоодон өткөн жалпыга маалымдоо каражаттары жана алардын өкүлдөрү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык берилген маалыматтын тактыгын камсыздоого жоопту.

25. Жалпыга маалымдоо каражаттарынын жана/же анын өкүлүнүн аккредитациясы төмөнкү учурларда жокко чыгарылат:

– жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлү редакциядан бошотулганда (мындай учурда жалпыга маалымдоо каражаттары башка өкүлдү аккредитациялоого укуктуу);

– жалпыга маалымдоо каражаттарынын ишмердүүлүгү токтотулган же убактылуу токтотулган учурда;

– Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын жана ушул Жобонун талаптарын бузганда.

26. Борбордук шайлоо комиссиясы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын жана ушул Жобонун талаптарын бир нече жолу бузган жалпыга маалымдоо каражаттарынын бардык өкүлдөрүнүн аккредитациясын чакыртып алуу укугуна ээ.

27. Аккредитацияны чакыртып алуу жөнүндө чечим Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан тиешелүү мыйзамда белгиленген негиздерге таянуу менен кабыл алынат.

6. Чет элдик жалпыга маалымдоо каражаттарын аккредитациялоо

28. Шайлоонун даярдыгы менен өткөрүлүшүн маалыматтык чагылдыруу максатында чет элдик маалымат каражаттарынын кабарчылары Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан арызга ылайык жана Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги тарабынан берилген аккредитация күбөлүгүнүн негизинде, Кыргыз Республикасынын аймагында чет элдик жалпыга маалымдоо каражаттарынын кабарчыларын аккредитациялоо жөнүндөгү Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2000-жылдын 19-апрелиндеги №215 токтому менен бекитилген Жобого ылайык аккредитациялоо жүргүзүлөт.

29. Шайлоонун даярдыгын жана өткөрүүнү маалыматтык чагылдырууга катышкан чет элдик жалпыга маалымдоо каражаттарынын кабарчылары ушул Жободо көрсөтүлгөн талаптарга жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык иш алып барышат.

30. Чет элдик жалпыга маалымдоо каражаттарынын кабарчылары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык укуктарга ээ болуп, милдеттенмелерин аткарышат жана жоопкерчилик тартышат. Чет элдик жалпыга маалымдоо каражаттарынын кабарчыларынын укуктук абалына коюлган чектөөлөр Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен аныкталат.

ШАЙЛОО МЕЗГИЛИНДЕ ШАЙЛООЧУЛАРДЫ ЖАНА ШАЙЛОО ПРОЦЕССИНИН БАШКА СУБЪЕКТТЕРИН МААЛЫМДОО ЖӨНҮНДӨ ЖОБОНУ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Президентин, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын жана жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоону даярдоо жана өткөрүү мезгилинде шайлоочуларга маалымдоо жана маалыматтарды таратуунун тартибин жөнгө салуу максатында, "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 4, 8-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Шайлоо мезгилинде шайлоочуларды жана шайлоо процессинин башка субъекттерин маалымдоо жөнүндө жобо тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

1) Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоону даярдоонун жана өткөрүүнүн жүрүшүндө шайлоочуларга маалымдоо жана маалыматтарды таратуу жөнүндө" Жобону бекитүү тууралуу" 2016-жылдын 20-октябрындагы №159 токтому;

2) Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2016-жылдын 20-октябрындагы №159 токтому менен бекитилген "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоону даярдоонун жана өткөрүүнүн жүрүшүндө шайлоочуларга маалымдоо жана маалыматтарды таратуу жөнүндө" Жобого өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" 2020-жылдын 11-февралындагы №42 токтому;

3) Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону даярдоонун жана өткөрүүнүн жүрүшүндө шайлоочуларды жана шайлоо процессинин башка субъекттерин маалымдоо жөнүндө" жобо тууралуу" 2021-жылдын 15-сентябрындагы №692 токтому.

3. Бул токтом "Эркин-Тоо" гезитине жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

4. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары А.С. Жупуевага жүктөлсүн.

5. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Төрага **Т. ШАЙНАЗАРОВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 15-августу, №58

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2025-жылдын 15-августундагы №58 токтомуна тиркеме

Шайлоо мезгилинде шайлоочуларды жана шайлоо процессинин башка субъекттерин маалымдоо жөнүндө ЖОБО

1. Жалпы жоболор

1. Ушул Шайлоо мезгилинде шайлоочуларды жана шайлоо процессинин башка субъекттерин маалымдоо жөнүндө жобо (мындан ары - Жобо) Кыргыз Республикасынын Президентин, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын жана жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоону даярдоо жана өткөрүү мезгилинде шайлоочуларга жана шайлоонун башка катышуучуларына маалымдоонун, шайлоо комиссияларынын, мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, жалпыга маалымдоо каражаттарынын, интернет-басылмалардын катышуусунун тартибин жана шарттарын жөнгө салат.

2. Бул Жобо Кыргыз Республикасынын Конституциясына, "Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына, "Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча шайлоо комиссиялары жөнүндө", "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө", "Журналисттин кесиптик ишин коргоо жөнүндө", "Массалык маалымат каражаттары жөнүндө" Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, ошондой эле Кыргыз Республикасынын жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын (мындан ары - Борбордук шайлоо комиссиясы) башка ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыкты.

3. Бул Жобонун максаты шайлоону даярдоодо жана өткөрүүдө эл аралык шайлоо стандарттарына жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына толук ылайыктуулукта демократиялык башталыштарды чыңдоо, шайлоо тутумуна жана шайлоо институтуна карата коомдук ишенимди жогорулатуу, шайлоочулардын жана шайлоонун башка катышуучуларынын маалыматтык кепилдиктерин камсыз кылуу, шайлоочулардын өз эркин аң-сезимдүү билдирүүсүн жана шайлоонун айкындуулугун камсыз кылуу болуп саналат.

2. Шайлоочуларды жана шайлоо процессинин башка субъекттерин маалымдоого карата жалпы талаптар

4. Шайлоочуларды маалымдоо шайлоо кампаниясынын жүрүшү жана шайлоо комиссияларынын, шайлоо участкаларынын иштери, шайлоочулардын тизмесин түзүүнүн жана өзгөртүүнүн, добуш берүүгө катышуунун, добуш берүүнүн, ошондой эле добуш берүүнүн жыйынтыгын белгилөөнүн тартиби жана шайлоонун натыйжаларын белгилөө төмөнкүдөй болушу керек:

– кайсы бир талапкерге/талапкерлерге, саясий партия көрсөткөн талапкерге артыкчылык түзбөгөн;

– тигил же бул талапкерге/талапкерлерге же саясий партия көрсөткөн талапкерге же болбосо алардын баарына каршы шайлоо алдындагы үгүт жүргүзүү белгилерин камтыбаган;

– талапкер/талапкерлер, саясий партия көрсөткөн талапкер, алардын программалары тууралуу расмий маалыматтарды даярдоо жана таркатуу боюнча шайлоо комиссияларынын жана жалпыга маалымдоо каражаттарынын иштери жөнүндө шайлоо кампанияларынын мезгилинде маалыматтарды даярдоо жана таркатуу, ошондой эле аларга каршы же алардын пайдасына жашыруун үгүт жүргүзбөгөн.

5. Шайлоо комиссиялары, мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, жалпыга маалымдоо каражаттары, интернет-басылмалар, юридикалык жана жеке жактар шайлоочуларды маалымдоонун субъекттери болуп саналышат.

6. Шайлоочуларды маалымдоо мыйзамдарда белгиленген чектерде гана жол берилет жана шайлоо алдындагы үгүттүн элементтерин же белгилерин камтыбашы керек.

7. Жалпыга маалымдоо каражаттарында жайгаштырылуучу же башка ыкма менен таратылуучу маалыматтык материалдардын мазмуну объективдүү, анык болууга тийиш, талапкерлердин, саясий партиялардын теңчилдигин бузбоого, кандай гана болбосун кайсы бир талапкерге/талапкерлерге же саясий партияга артыкчылык бербөөгө тийиш.

Маалыматтык теле-радио программаларында, мезгилдүү басма сөздөрдөгү басылмаларда (менчигинин түрүнө карабастан) катталган талапкерлер, саясий партия көрсөткөн талапкер жөнүндө маалыматтар, талапкер/талапкерлер өткөргөн шайлоо алдындагы иш-чаралар жөнүндө билдирүүлөр комментарий берилбестен, өзүнчө маалыматтык блок катары берилүүгө тийиш. Мындай маалыматтык блоктор талапкерлер, финансы маселелер боюнча ыйгарым укуктуу өкүлдөр тарабынан төлөнбөйт. Аларда кайсы бир талапкерге/талапкерлерге басым жасоого, кайсы бир талапкерди/талапкерлерди дискриминациялоого, анын ичинде алардын шайлоо алдындагы иштерине, мындай билдирүүлөр үчүн бөлүнгөн эфир убактысынын же басылма аянтынын көлөмүнө артыкчылык берилбөөгө тийиш.

8. Шайлоочуларга маалымдоо - шайлоо өнөктүгүнүн мезгилинде шайлоочулардын шайлоого катышуусуна, жарандардын аң-сезимдүү жана эркин билдирүүсүнө жана шайлоонун айкындуулугуна түрткү көмөктөшүүчү материалдарды даярдоо жана таратуу болуп саналат.

Шайлоочуларга маалыматтарды таратуу тууралуу маалымдоодо төмөнкүлөр камтылат:

– шайлоо өнөктүгүнүн жүрүшү жөнүндө;

– шайлоо комиссияларынын иши жөнүндө;

– шайлоо участоктору жөнүндө;

– шайлоочулардын тизмесин түзүүнүн жана өзгөртүүнүн тартиби жөнүндө;

– добуш берүүгө катышуу тартиби жөнүндө;

– добуш берүү тартиби жөнүндө;

– добуш берүүнүн жыйынтыктарын белгилөө жана шайлоонун натыйжаларын белгилөө тартиби жөнүндө;

Шайлоо комиссияларына жана жалпыга маалымдоо каражаттарына расмий маалымдоо:

– кайсы бир талапкерге/талапкерлерге артыкчылык түзбөй туруп, тигил же бул талапкер үчүн, же аларга каршы шайлоо алдында үгүт жүргүзүү белгилери камтылбаган талапкер/талапкерлер жана анын (алардын) программалары жөнүндө;

– кайсы бир саясий партияга/партияларга артыкчылык бербей туруп тигил же бул саясий партия үчүн же ага каршы үгүт жүргүзүү белгилери камтылбаган саясий партия/партиялар жана анын (алардын) программалары жөнүндө.

9. Талапкерлер, талапкерлердин тизмесин көрсөткөн же шайлоодо катышуучусу катары катталган саясий партиялар, же алардын өкүлдөрү тарабынан алардын идентификациялоого (алардын таандуулугун аныктоо) жол берүүчү саясий партиялардын аталыштарын (толук, кыскартылган же аббревиатураларын), эмблемаларын, тең белгилерин, логотиптерин же алардын мүнөздүү курамдык бөлүктөрүн, желегин, девиздерин, жазууларын жана/же башка атрибуттарын (символикаларын) пайдалануу менен маалыматтарды же башка материалдарды жайылтуу үгүт жүргүзүү болуп саналат жана шайлоо дайындалган күндөн тартып, талапкерлердин тизмелерин каттоо мөөнөтү аяктаганга чейинки мезгилде жана добуш берүү башталганга 24 саат калганга чейин жол берилбейт.

(Уландысы 19-бетте)

Шайлоо мезгилинде шайлоочуларды жана шайлоо процессинин башка субъекттерин маалымдоо жөнүндө ЖОБО

(Башталышы 18-бетте)

Талапкерлердин, саясий партиялардын штабдары жайгашкан имараттарда жана жайларда талапкерлердин, саясий партиялардын аталыштарын (толук, кыскартылган же аббревиатураларын), эмблемаларын, логотиптерин, төш белгилерин, желегин, девиздерин жана/же башка атрибуттарын (символикаларын) жайгаштыруу шайлоо алдындагы үгүт жүргүзүү болуп саналбайт.

10. Шайлоого байланыштуу коомдук пикирди сурамжылоонун натыйжаларын жарыялоо (чагылдыруу) шайлоочуларды маалымдоонун бир түрү болуп саналат. Сурамжылоонун натыйжаларын жарыялоо ушул Жобонун талаптарына ылайык келүүгө тийиш.

Шайлоого байланыштуу коомдук пикирди сурамжылоонун натыйжаларын жарыялоодо (чагылдырууда) аталган жарыялоону (чагылдырууну) ишке ашырган жалпыга маалымдоо каражаттары, интернет-басылмалар, жарандар жана уюмдар төмөнкүлөрдү көрсөтүүгө милдеттүү:

– сурамжылоону жүргүзгөн уюмду же жеке жакты;
– сурамжылоо жүргүзүү убагын;
– сурамжылангандардын санын (иргелген);
– маалыматты чогултуу усулун;
– сурамжылоо жүргүзүлгөн регионду;
– суроонун так баяндалышын;
– мүмкүн болуучу кемчиликтерге статистикалык баа берүүнү;
– сурамжылоону жүргүзүүнү табыштаган жакты (жактарды);
– жарыялоого акы төлөгөн жакты (жактарды) көрсөтүүгө.

11. Добуш берүү күнүнө чейинки акыркы 5 күндө, ошондой эле добуш берүү күнү коомдук пикирди сурамжылоонун натыйжаларын, шайлоонун натыйжаларынын божомолдорун, шайлоого байланышкан башка иликтөөлөрдү жалпыга маалымдоо каражаттарында, интернет-басылмаларында жарыялоого жол берилбейт.

12. Ушул Жобонун талаптарын сактабоо маалыматтык материалдарды үгүттөө материалдары деп таанууга жана Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарында каралган жоопкерчиликке алып келет.

3. Шайлоо мезгилинде жарандардын маалыматтарды алууга жана таратууга укуктарынын кепилдиктери

13. Шайлоону чагылдырууда жалпыга маалымдоо каражаттары жана интернет-басылмалар мыйзамдын талаптарын сактап, цензурага жол бербестен жана ушул Жобонун талаптарын бузбастан катталган талапкерлердин, саясий партиялардын маалыматты таратууда бирдей жеткиликтүүлүгүн камсыз кылууга милдеттүү.

14. Жалпыга жеткиликтүүлүгү, объективдүүлүгү, өз убагында берилиши, ачыктыгы жана ишенимдүүлүгү маалыматка жетүү эркиндигинин негизги принциптери болуп саналат.

Мамлекет ар кимдин маалыматты издөө, алуу, изилдөө, өндүрүү, берүү жана таратуу укугун бардык мыйзамдуу жолдор менен, анын ичинде майыптыгы бар жарандар үчүн маалыматтын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу менен коргойт.

15. Маалымат берүүчү субъектилер шайлоону даярдоо жана өткөрүү менен байланышкан иш-чараларды чагылдыруу үчүн журналисттерди жана массалык маалымат каражаттарынын өкүлдөрүн аккредитациялоого милдеттүү.

16. Борбордук шайлоо комиссиясынан аккредитациядан өткөн журналисттер мыйзамда башкача каралбаган учурда шайлоо комиссиялары өткөргөн бардык иш-чараларга катышууга жана маалыматты тоскоолдуксуз алууга укуктуу.

17. Маалыматка жетүүнү чектөө төмөндөгү максаттарда белгиленет:

1) мамлекеттик коопсуздукту, коомдук тартипти сактоодо;
2) калктын ден соолугун жана адеп-ахлактыгын сактоодо;
3) башка адамдардын укуктарын жана эркиндиктерин коргоодо.

Маалыматка кирүүнү чектөө төмөндөгү маалыматтарга карата колдонулат:

1) мамлекеттик сырларды коргоо жөнүндө мыйзамдарда белгилегенген мамлекеттик сырларга;
2) жеке мүнөздөгү маалыматтар жөнүндө мыйзамда белгиленген жеке мүнөздөгү маалыматтарга;
3) мыйзамдарда белгиленген учурларда ыкчам издептабуу иши тууралуу, кылмыш иши боюнча өндүрүштөргө;
4) мыйзам менен корголуучу сырлар камтылгандарга (коммерциялык, банктык, нотаристик, врачтык, адвокаттык ж.б.).

18. Борбордук шайлоо комиссиясы тааныштыруу жана көрсөтүлгөн маалыматтарды тиешелүү түрдө тактоо, тизмелердеги каталарды жана так эместиктерди аныктоо үчүн шайлоочунун туруктуу же болбосо иш жүзүндө жашаган жери, туулган жылы жөнүндө маалыматтары жок шайлоочулардын тизмелерин расмий сайттарга жайгаштырат.

Маалыматтарды берүүдөн баш тартуу, ошондой эле "Маалымат алуу укугу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын мыйзамынын талаптарын бузган мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын башка аракеттери (аракетсиздиктери) жана чечимдери Административдик-процесстик кодексинде белгиленген тартипте датанылышы мүмкүн.

4. Шайлоону даярдоонун жана өткөрүүнүн жүрүшүндө шайлоочуларды жана шайлоонун башка катышуучуларын маалымдоо боюнча иши

19. Шайлоо комиссиялары, мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, жалпыга маалымдоо каражаттары жана интернет-басылмалар Кыргыз Республикасынын Президентин, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын жана жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоону даярдоонун жана өткөрүүнүн жүрүшү жөнүндө шайлоочуларга жана шайлоо процессинин башка субъекттерин мыйзамдарга ылайык маалымдайт.

Маалымдоонун маңызы Кыргыз Республикасынын шайлоо мыйзамдарын, алары шайлоодо колдонуунун өзгөчөлүктөрүн түшүндүрүүнү, шайлоо процессин жүзөгө ашыруунун мөөнөттөрү жана тартиби жөнүндө шайлоо процессинин катышуучуларына кабарлоону, шайлоочулардын тизмелерин тактоону, добуш берүүгө катышуу үчүн шайлоочулардын келүүсү жөнүндө маалыматтарды, ошондой эле добуш берүүнүн жыйынтыктары жана шайлоонун натыйжалары тууралуу маалыматтарды жарыялоону түзөт.

20. Талапкер/талапкерлер, саясий партиялар жөнүндө, шайлоону даярдоонун жана өткөрүүнүн жүрүшү жөнүндө, зарыл шайлоо аракеттерин жүзөгө ашыруунун мөөнөттөрү жана тартиби жөнүндө, шайлоо мыйзамдары тууралуу жалпыга маалымдоо каражаттары аркылуу шайлоочуларды маалымдоо милдети шайлоо комиссияларына жүктөлөт.

Жалпыга маалымдоо каражаттары жана интернет басылмалар шайлоолор, талапкер/талапкерлер, саясий партиялар, алардын шайлоо алдындагы программалары (платформалары) жөнүндө, шайлоо кампаниясынын жүрүшү, добуш берүүнүн жыйынтыктары жана натыйжалары жөнүндө калкка маалымдоого чакырат.

Жалпыга маалымдоо каражаттары колдонуудагы мыйзамдарга жана ушул Жобого ылайык шайлоочуларды маалымдоону ишке ашырат жана жарандарды маалымдоонун аныктыгы үчүн жоопкерчиликти алат.

21. Шайлоочуларды жана шайлоонун башка катышуучуларын маалымдоо, шайлоонун бардык баскычында жүзөгө ашырылат жана жарандардын шайлоо укуктарын камсыз кылуунун кепилдиги болуп саналат. Мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана шайлоо комиссиялары шайлоону дайындоодон тартып, шайлоонун натыйжаларын расмий жарыялаганга чейин аларды жүзөгө ашыруунун бардык шайлоо аракеттери жана мөөнөттөрү тууралуу жалпыга маалымдоо каражаттарында шайлоочуларга жана шайлоонун башка катышуучуларына маалымдайт.

Жалпыга маалымдоо каражаттарында шайлоону дайындоо, шайлоочулардын тизмелерин түзүүнүн жана актуалдаштыруунун тартиби, саясий партияларды, талапкерлерди көрсөтүүнүн жана каттоонун мөөнөттөрү жана тартиби, шайлоо алдындагы үгүт жүргүзүүнүн тартиби, шайлоону жана саясий партиялардын, талапкерлердин шайлоо кампаниясын финансылоо, добуш берүүнүн, добуштарды эсептөөнүн мөөнөттөрү жана тартиби, добуш берүүнүн жыйынтыктары жана шайлоонун натыйжаларын белгилөө жөнүндө маалыматтар жарыяланат.

Шайлоо комиссиялары добуш берүүнүн жыйынтыгын жана шайлоонун жыйынтыктарын аныктоого байланышкан бардык протоколдордун жана башка документтердин ачыктыгын жана жеткиликтүүлүгүн мыйзамда белгиленген тартипте жана мөөнөттө камсыз кылууга милдеттүү.

22. Шайлоо комиссиялары майыптыгы бар шайлоочуларга маалымдоо боюнча зарыл чараларды көрөт.

Маалыматтык материалдар сурдокотормону же субтитрди колдонуу менен укма-көрмө форматта (санариптик алып жүрүүчүдө) даярдалып, окууга ыңгайлуу чоңойтулган шрифт менен басылып, Брайль арибин жана (же) тексттик файлдарды үн же тактилдик сигналдарга кайра өзгөртүүчү экранда жеткиликтүүлүгүнүн компьютердик программалар, ошондой эле башка атайын каражаттар орнотулган атайын жабдууну (тифлокаражаттарды) пайдалануу менен даярдалышы керек.

Көрсөтүлгөн нормаларды ишке ашыруу максатында Борбордук шайлоо комиссиясынын жумушчу тобу социалдык өнүктүрүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдан алынган маалыматтын негизинде майыптыгы бар жарандар үчүн артыкчылыктуу болгон атайын форматта чыгарууга сунушталган материалдардын тизмеги боюнча маалыматтарды берет. Атайын форматта чыгарууга сунушталган материалдардын тизмеги майыптыгы бар жарандардын коомчулугу менен макулдашуудан өтөт жана даярдоого жөнөтүлөт.

23. Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлиги катталган саясий партиялардын тизмесин түзөт жана шайлоону дайындоо жөнүндө чечим күчүнө кирген күндөн тартып 3 календардык күндөн кеч эмес ар бир саясий партиянын жетекчисин көрсөтүү менен тизмени Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларын расмий жарыялоо булактарында жарыялоону камсыз кылат жана ушул эле мөөнөттө аталган тизмени Борбордук шайлоо комиссиясына жөнөтөт.

24. Борбордук шайлоо комиссиясы талапкерди/талапкерлерди, саясий партияны каттагандан кийин тийиштүүлүгү боюнча шайлоо мыйзамдарына ылайык белгиленген мөөнөттө ар бир талапкердин фамилиясын, атын, атасынын атын, туулган жылын, иштеген жерин, ээлеген кызмат ордун жана жашаган жерин, ошондой эле саясий партия көрсөткөн талапкерлердин партияга таандуулугун көрсөтүү менен каттоо жөнүндө билдирүүнү басма сөздө жарыялайт.

25. Кыргыз Республикасынын Президентинин кызмат ордуна, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер/ талапкерлер же саясий партия талапкер/талапкерлер катталган күндөн тартып 5 күндөн кеч эмес бирден аз эмес республикалык мезгилдүү басма сөз басылмасында өзүнүн шайлоо алдындагы программасын жарыялайт, ошондой эле аны өзүнүн расмий сайтына жайгаштырат. Талапкердин, саясий партиянын шайлоо алдындагы программасы жарыяланган басма сөз басылмасынын көчүрмөсү Борбордук шайлоо комиссиясына берилет.

26. Тиешелүү аймактык шайлоо комиссиясы жергиликтүү кеңештердин депутаттыгына талапкерлердин тизмесин каттагандан кийин 5 календардык күндөн кечиктирбестен, саясий партиялардын аталыштарын, ошондой эле саясий партиядан талапкерлердин тизмесине киргизилген талапкерлердин, өзүн-өзү көрсөткөн талапкерлердин фамилиясын, атын, атасынын атын, туулган жылын, ээлеген кызмат ордун (ишинин түрүн) көрсөтүү менен талапкерлердин тизмесин каттоо жөнүндө билдирүүнү басма сөздө жарыялайт.

Аймактык шайлоо комиссиялары аймактык жалпыга маалымдоо каражаттары менен келишимдин негизинде шайлоочуларга жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоонун жүрүшү тууралуу маалымдайт.

27. Борбордук шайлоо комиссиясы добуш берүү күнүнө чейин 75 календардык күндө шайлоочулардын тизмеси менен таанышуунун зарылдыгы жөнүндө, жалпыга маалымдоо каражаттары жана башка жеткиликтүү ыкмалар аркылуу шайлоочулардын тизмесиндеги өзүнүн маалыматтарын тактоо тууралуу шайлоочуларга маалымдоого милдеттүү.

Мамлекеттик телерадио уюмдар, республикалык бюджеттен каржыланган башка телерадио уюмдары жана санариптик көрсөтүүнүн социалдык пакетине кирген телерадио уюмдары өздөрүн шайлоочулардын тизмесинен текшерүүнүн зарылдыгы жөнүндө, добуш берүүгө катышуунун тартиби жөнүндө, добуш берүүнүн жыйынтыктары жөнүндө, шайлоо кампаниясынын этаптары жана шайлоо процессинин башка маселелери тууралуу шайлоочуларды маалымдоо үчүн жетиштүү көлөмдө Борбордук шайлоо комиссиясына акысыз эфирдик убакытты берүүгө милдеттүү.

28. Көрсөтүлгөн, катталган талапкерлер жөнүндө, талапкердин жана саясий партиянын шайлоо фондунун каражаттарынын түшүүсү жана чыгымдалышы, талапкерлердин жана саясий партиялардын шайлоо фонддорундагы финансылык отчеттору тууралуу шайлоочуларды маалымдоо Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан ишке ашырылат.

29. Мамлекеттик телерадио уюмдары жана республикалык бюджеттен каржылануучу башка телерадио уюмдары Борбордук шайлоо комиссиясына, катталган талапкерлерге, саясий партияларга шайлоо жөнүндө маалыматты акысыз жеткирүү жана жайгаштыруу үчүн бирдей шарттарды камсыз кылууга милдеттүү.

30. Добуш берүү убактысы жана орду жөнүндө участкалык шайлоо комиссиялары шайлоочуларды жалпыга маалымдоо каражаттары аркылуу же башкача ыкма менен добуш берүү күнүнө 10 календардык күн калганда кечиктирбестен, ал эми мөөнөтүнөн мурда жана кайталап добуш берүүнү өткөрүүдө – добуш берүү күнүнө чейин 7 календардык күндөн кечиктирбестен кабарлоого милдеттүү.

31. Добуш берүү үчүн үкөккө салынган, шайлоо бюллетендеринин санына негизделген добуш бергендердин саны жөнүндө маалымат ар бир 2 саатта аймактык шайлоо комиссиясына берилет, аймактык шайлоо комиссиясынын системалык администратору алынган маалыматтарды Борбордук шайлоо комиссиясынын расмий сайтына киргизет жана автоматтык түрдө жарыялайт. Добуш берүү үчүн үкөккө салынган, шайлоо бюллетендеринин санына негизделген добуш беришкен шайлоочулардын саны жөнүндө акыркы маалымат шайлоо участкасы жабылары менен, бирок бюллетендери бар урналар ачылганга чейин Борбордук шайлоо комиссиясына берилет.

32. Шайлоочуларды жана шайлоонун башка катышуучуларын маалымдоо максатында ар бир шайлоо участогу боюнча добуш берүүнүн жыйынтыктары, ошондой эле шайлоого катышкан шайлоочулардын тизмеси 5 календардык күндөн кечиктирбестен Борбордук шайлоо комиссиясынын расмий сайтына жайгаштырылат жана участкалык шайлоо комиссиясынын кире беришиндеги такталарга илинет.

Тиешелүү шайлоо округундагы/аймагындагы добуш берүүнүн жыйынтыктары округдук/аймактык шайлоо комиссиялары тарабынан чыгарылат жана шайлоонун жыйынтыктары тууралуу протоколдун чоңойтулган формасы жалпы элдин таанышуусу үчүн округдук/аймактык шайлоо комиссиясы тарабынан белгиленген жерге илинип коюлат.

33. Аймагында шайлоо комиссиясынын иш аракети жайылтылган ар бир шайлоо участогу боюнча добуш берүүнүн жыйынтыктары, шайлоонун натыйжалары шайлоо округу/аймагы боюнча Борбордук шайлоо комиссиясынын жана түздөн-түз төмөн турган шайлоо комиссияларынын протоколунда камтылган маалыматтардын көлөмүндө шайлоочуларга, саясий партиялардын өкүлдөрүнө, байкоочуларга, эл аралык байкоочуларга, жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрүнө алардын талабы боюнча таанышуу үчүн берилет.

Ар бир шайлоо участкасы боюнча добуш берүүнүн жыйынтыктары Борбордук шайлоо комиссиясына келип түшүшүнө жараша Борбордук шайлоо комиссиясынын расмий сайтына токтоосуз жайгаштырылат.

Борбордук шайлоо комиссиясы шайлоонун натыйжалары жөнүндө жалпы маалыматтарды шайлоонун натыйжасы чыгарылгандан кийин бир сутканын ичинде жалпыга маалымдоо каражаттарына жиберет.

34. Шайлоонун натыйжаларын, ошондой эле талапкер/талапкерлер, талапкерлердин тизмесиндеги талапкерлер алган шайлоочулардын добуштарынын, бардык талапкерлерге каршы, бардык саясий партияларга каршы берилген добуштардын саны жөнүндө маалыматтарды, алардын негизинде шайлоонун натыйжалары аныкталган түздөн-түз төмөн турган шайлоо комиссияларынын добуш берүүнүн жыйынтыктары жөнүндө протоколдорунда камтылган маалыматтарды кошуп алганда, расмий жарыялоо, шайлоонун натыйжалары аныкталган күндөн тартып 2 жумалык мөөнөттө Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан жүзөгө ашырылат.

35. Жалпыга маалымдоо каражаттары жана интернет-басылмалар шайлоонун жүрүшү жөнүндө жарыяланган маалыматтардын аныктыгын камсыз кылууга милдеттүү. Тигил же бул талапкерге/талапкерлерге же саясий партияга шайлоо алдындагы үгүт жүргүзүү белгилерин камтыган маалыматтарды жайылтууга тыюу салынат.

Бул талаптарды бузуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчиликке алып келет.

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
ЭРКИН-ТОО

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН 2017-ЖЫЛДЫН 11-СЕНТЯБРЫНДАГЫ №437 "МАМЛЕКЕТТИК ТЕЛЕРАДИО УЮМДАРДЫН КАНАЛДАРЫНДА АКЫСЫЗ ЭФИР УБАКТЫСЫН ЖАНА МАМЛЕКЕТТИК МЕЗГИЛДҮҮ БАСЫЛМАЛАРДА АКЫСЫЗ БАСМА АЯНТЫН БӨЛҮШТҮРҮҮ БОЮНЧА ЧҮЧҮКУЛАКТЫ ӨТКӨРҮҮ ТАРТИБИ ЖӨНҮНДӨ" НУСКАМАНЫ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

"Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2025-жылдын 9-июнундагы №113 конституциялык Мыйзамынын 2-беренесине, "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 4, 8-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы,

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын "Мамлекеттик телерадио уюмдардын каналдарында акысыз эфир убактысын жана мамлекеттик мезгилдүү басылмаларда акысыз басма аянтын бөлүштүрүү боюнча чүчүкулакты өткөрүү тартиби жөнүндө" 2017-жылдын 11-сентябрындагы №437 токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

– жогоруда аталган токтом менен бекитилген Мамлекеттик телерадио уюмдарынын каналдарында акысыз эфир убактысын жана мамлекеттик мезгилдүү басылмаларда акысыз басма аянтын бөлүштүрүү боюнча чүчүкулакты өткөрүү тартиби жөнүндө нускама ушул токтомдун тиркемесине ылайык редакцияда баяндалсын.

2. Бул токтом "Эркин-Тоо" гезитине жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

3. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Борбордук шайлоо комиссиясынын төрагасынын орун басары А.С. Жупуевага жүктөлсүн.

4. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирсин.

Төрага Т. ШАЙНАЗАРОВ

Бишкек ш., 2025-жылдын 15-августу, №59

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2025-жылдын 15-августундагы №59 токтомуна тиркеме

Мамлекеттик телерадио уюмдарынын каналдарында акысыз эфир убактысын жана мамлекеттик мезгилдүү басылмаларда акысыз басма аянтын бөлүштүрүү боюнча чүчүкулакты өткөрүү тартиби жөнүндө НУСКАМА

1. Ушул Мамлекеттик телерадио уюмдарынын каналдарында акысыз эфир убактысын жана мамлекеттик мезгилдүү басылмаларда акысыз басма аянтын бөлүштүрүү боюнча чүчүкулакты өткөрүү тартиби жөнүндө нускама (мындан ары – Нускама) Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоодо мамлекеттик телерадио уюмдарынын каналдарында акысыз эфир убактысын жана мамлекеттик мезгилдүү басылмаларда акысыз басма аянтын бөлүштүрүү боюнча чүчүкулак өткөрүүнүн жол-жобосун жөнгө салат.

2. Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы (мындан ары – Борбордук шайлоо комиссиясы) мамлекеттик телерадио уюмдарынын каналдарында акысыз эфир убактысын жана мамлекеттик мезгилдүү басылмаларда акысыз басма аянтын бөлүштүрүү боюнча чүчүкулакты өткөрүү датасын, убактысын жана ордун өз алдынча аныктайт.

Чүчүкулак талапкерлерди каттоо аяктаганда, бирок добуш берүү күнүнө чейин 35 календардык күндөн кеч эмес, ал эми кайталап добуш берүүнү өткөрүүдө – кайталап добуш берүү дайындалган күндөн тартып 1 күндөн кеч эмес өткөрүлөт.

3. Уюштуруучулары (тең уюштуруучулары, ээлери) мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары же аларга караштуу мекемелер жана ишканалар болуп саналган, толугу менен же жарым-жартылай республикалык же жергиликтүү бюджеттен финансыланган жалпыга маалымдоо каражаттары жана интернет-басылмалар, ошондой эле башка жалпыга маалымдоо каражаттарына салыштырганда салыктарды жана милдеттүү төлөмдөрдү төлөө боюнча жеңилдиктерге ээ болгон жалпыга маалымдоо каражаттары талапкерлерге шайлоо алдындагы үгүт иштерин жүргүзүүгө бирдей мүмкүнчүлүктөрдү жана басма аянттарына бирдей жеткиликтүүлүктү камсыз кылууга милдеттүү.

4. Катталган талапкер/талапкерлер өздөрүнө аларга мамлекеттик телерадио уюмдарынын каналдарында акысыз эфир убактысы жана мамлекеттик мезгилдүү басылмаларда акысыз басма аянты берилишине укуктуу. Көрсөтүлгөн эфир убактысы теле- жана радиопрограммалар алда канча көп аудиторияны чогулткан 20:00дөн 24:00гө чейинки мезгилге туура келүүгө тийиш.

5. Кыргыз Республикасынын бүткүл аймагына көрсөтүүнү ишке ашырган телерадио уюмдарынын каналдарында өткөрүлгөн кошмо үгүт иш-чараларында (дебаттарда жана башка ошого окшош иш-чараларда) катталган талапкерлер өздөрү гана катышууга тийиш.

Катталган талапкер/талапкерлердин өкүлдөрүнүн жана колдоочу топторунун мындай иш-чарага катышуусуна жол берилбейт.

Кошмо үгүт иш-чараларына катышуудан баш тартканда же келбей койгондо башка учурга эфирдик убакыт берилбейт.

6. Борбордук шайлоо комиссиясы чүчүкулакты өткөрүү күнүнө чейин 3 календардык күндөн кечиктирбестен катталган талапкерлерге убактысы жана орду жөнүндө маалымдайт жана акысыз эфир убактысын жана басма аянтын алуу үчүн чүчүкулакка катышууга алардан келип түшкөн арыздарды каттайт.

7. Чүчүкулакты өткөрүү датасы, убактысы жана орду жөнүндө билдирүүнү алгандан кийин катталган талапкерлер чүчүкулакты өткөрүү күнүнө чейин 1 календардык күн мурда Борбордук шайлоо комиссиясына чүчүкулакка катышуу жөнүндө жазуу жүзүндөгү арызды жөнөтүүгө тийиш. Чүчүкулакка талапкерлер Борбордук шайлоо комиссиясына арызды берген датасына жана убактысына жараша кезек боюнча киргизилет.

8. Чүчүкулакка төмөнкүлөр катышат:
– талапкерлер;
–катталган талапкерлердин ыйгарым укуктуу өкүлдөрү;
– жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрү.

Чүчүкулакты өткөрүүдө коомдук, анын ичинде эл аралык уюмдардын өкүлдөрүнө байкоочу катары катышууга жол берилет.

9. Чүчүкулак ар бир телерадио уюм жана басылма боюнча өз-өзүнчө өткөрүлөт.

10. Мезгилдүү басылмалардагы басма аянт беттерде жайгашкан орду боюнча жана газета чыгуучу дата боюнча чүчүкулак аркылуу бөлүштүрүлөт. Телерадио уюмдардын каналдарындагы эфир убактысы, эфирге чыгуу датасы, жана шайлоо алдындагы үгүттүн түрлөрү боюнча (жеке сөз сүйлөө, дебаттар жана «тегерек столдор») чүчүкулак аркылуу ар бир телерадио уюмдары боюнча өз-өзүнчө бөлүштүрүлөт.

11. Чүчүкулакты уюштуруу жана өткөрүү үчүн Борбордук шайлоо комиссиясынын төрагасынын буйругу менен Борбордук шайлоо комиссиясынын мүчөлөрүнүн, Борбордук шайлоо комиссиясынын аппаратынын кызматкерлеринин ичинен беш адамдан турган Чүчүкулак боюнча топ түзүлөт.

12. Чүчүкулакты өткөрүү үчүн Чүчүкулак боюнча топ катталган талапкерлердин саны боюнча бирдей, номер коюлган шарларды даярдайт, алар эркин формадагы тунук эмес сыйымдуулукка жайгаштырылат. Катталган талапкерлер же ыйгарым укуктуу өкүлдөрү номер коюлган шарларды кезек-кезеги менен алып чыгат.

13. Алынып чыккан шарлардын номерлерине ылайык акысыз эфир убактысын жана акысыз басма аянтын берүүнүн (№1 тиркемеге ылайык) графиги түзүлөт.

14. Чүчүкулактын учурунда катталган талапкердин Ф.А.А. же катталган талапкердин ыйгарым укуктуу өкүлүнүн Ф.А.А. кезектүүлүк аныкталуучу позиция (жеке сөз сүйлөө, дебаттар, «тегерек стол», басылмалардын беттериндеги материалдарды жайгаштыруу орду) жана алынып чыккан шардын номери жарыя кылынат. Чүчүкулактын натыйжалары протокол менен жол-жоболоштурулат. Маалыматтар (№ -тиркемеге ылайык) чүчүкулакты өткөрүү протоколуна киргизилет.

15. Эфир убактысын, басма аянтты бөлүштүрүү боюнча чүчүкулактын протоколуна тиешелүү телерадио уюмдардын жана басылмалардын катышып олтурган өкүлдөрү, ошондой эле катталган талапкерлер же катталган талапкерлердин ыйгарым укуктуу өкүлдөрү кол коет.

16. Чүчүкулактын натыйжасында белгиленген эфирдик убакытты бөлүштүрүү графиги Борбордук шайлоо комиссиясынын чечими менен бекитилет жана Борбордук шайлоо комиссиясынын расмий сайтына, тийиштүү түрдө мамлекеттик мезгилдүү басма сөз басылмасында жарыяланат.

17. Талапкерлер пайдаланбагандыгына байланыштуу бошогон акысыз эфир убактысы жана жалпыга маалымдоо каражаттарындагы басма аянты тиешелүү телерадио уюмдары жана мезгилдүү басма сөз басылмалары менен макулдашуу боюнча Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан пайдаланылат.

"МАНАС ОРДО" МАСШТАБДУУ ЖАҢЫЛАНАТ

Талас районундагы Таш-Арык айылында орун алган "Манас Ордо" комплексинде ири масштабдуу жаңылануу иштери башталды. Комплексти Борбор Азия чөлкөмүндөгү уникалдуу маданий жана технологиялык борборго айлантуу аракеттери колго алынууда. Бул иштерге бардык каражат республикалык бюджеттен каралган.

Анын алкагында комплексте заманбап конгресс-холл, жалпы аянты 1000 чарчы метрди түзгөн беш конок үйү, эки кабаттуу административдик имарат курулат. Мындан сырткары, комплекстин аймагы кеңейтилет.

Бул тууралуу "Манас Ордо" комплексинин директору Камил Мамадалиев билдирди. "Ушул тапта курулушка керектүү техникалардын баары келип калды. Музейдеги бардык экспонаттарды башка имаратка көчүрүп, коопсуздугун сактоо максатында камералар орнотулууда. Реконструкциянын алкагында музейге кошумчаланып жаңы имарат салынат. Мындан тышкары заманбап шарттагы резиденция куруу пландалууда. Комплекстин кире беришиндеги башкы арка жаңыланат. Жаңы мейманкана да салынат. Комлекстеги түлөөкана сырт тарапка көчүрүлөт. Маданий иш-чаралар үчүн ири сахна да курулат. Бул иштердин баарын 13 ай аралыгында бүткөрүү пландалууда", - дейт музей директору.

Эске салсак, оңдоо иштерине байланыштуу 2025-жылдын 1-августунан тартып Улуттук тарыхый-архитектуралык "Манас Ордо" комплексине кирүүгө чектөө коюлуп, убактылуу жабылган.

ӨСКӨН ДАНИКЕЕВ АКЫРКЫ САПАРГА УЗАТЫЛДЫ

Токтогул Сатылганов атындагы Кыргыз ССРинин Мамлекеттик сыйлыгынын лауреаты, профессор, Кыргыз Республикасынын эл жазуучусу Өскөн Даникеев 90 жаш курагында дүйнөдөн кайтты.

Маркум менен коштошууга Маданият, маалымат жана жаштар саясаты министринин биринчи орун басары Союзбек Надырбеков, коомдук жана саясий ишмерлер, жакындары жана санаалаштары келишти. Союзбек Надырбеков Өскөн Даникеевди элибиздин улуттук жүрүм-турумдарын, үрп-адатын, каада-салтын, руханий байлыгын, адеп-ахлактык мурасын, адабият жааты аркылуу, жазмалык өнөрдүн чеберчилиги менен башка улуттарга, дүйнөгө тааныткан белгилеп, жакындарына көңүл айтты.

Андан кийин сөз алып сүйлөгөндөр кыргыз адабиятына жаңылыктарды алып келген Өскөн Даникеевдин жогорку адамгерчиликтүүлүгүн белгилешип, чыгармачылыгынын үстүндө талыкпай изденген, өз ишинин кесипкөйү, кыргыз адабиятынын өрнөктүү адамы болгондугун айтышты.

Эл жазуучунун сөөгү 15-августта жума күнү "Ала-Арча" көрүстөнүнө коюлду.

ДАРЫГЕРЛЕРДИН САНЫ КЫСКАРДЫ

Улуттук статистикалык комитеттин маалыматы боюнча, 2020-жылы өлкөдө 14,2 миң дарыгер иштесе, 2024-жылдын акырына карата алардын саны 13,7 миңге чейин кыскарган. Бул 10 миң адамга 19 дарыгер туура келет дегенди түшүндүрөт. Динамикага коронавирустук пандемия таасир эткен. 2020-жылы эпидемия күчөгөн маалда саламаттыкты сактоо системасына дарыгерлердин жүктөмү кескин көбөйүп, COVID-19 пандемиясынын курч фазасы жоюлгандан кийин кээ бир дарыгерлер кесипти таштап кетүүнү чечишкен. Аймактардагы ооруканалардагы дарыгерлер менен камсыз кылуу да бир калыпта эмес.

21 КҮНДҮН ИЧИНДЕ

Нарын районунда кулаган "Куюш" көпүрөсү 21 күндө салынып, пайдаланууга берилет. Бул тууралуу Унаа жана жолдор министри Абсаттар Сыргабаев билдирди. Анын айтымында, темир көпүрө 3-4 айдан бери жасалып жаткан, эми коюлат. Жеринде орнотуу боюнча иштер жүрүүдө. Эске салсак, 13-августта Нарын районундагы Эки-Нарын айылын облус борбору менен байланыштырган көпүрө кулап, КамАЗдын айдоочусу сууга агып кеткен.

Мээрим БАКТЫБЕК кызы, Жазгүл КЕНЖЕТАЕВА

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРИНИН КЭЭ БИР ДЕПУТАТТАРЫНЫН ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫН МӨӨНӨТҮНӨН МУРДА ТОКТОТУУ, ДЕПУТАТТЫККА ТАЛАПКЕРЛЕРДИН ТИЗМЕСИНЕН КАТТАЛГАН ТАЛАПКЕРЛЕРДИ ЧЫГАРУУ ЖАНА БОШ КАЛГАН МАНДАТТАРДЫ ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРДИН ДЕПУТАТТЫГЫНА ТАЛАПКЕРЛЕРГЕ ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ ЖӨНҮНДӨ СОКУЛУК, ЫСЫК-АТА, МОСКВА, ӨЗГӨН, НООКЕН, АКСЫ ЖАНА БАТКЕН АЙМАКТЫК ШАЙЛОО КОМИССИЯЛАРЫНЫН ЧЕЧИМДЕРИН БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясына жергиликтүү кеңештердин кээ бир депутаттарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу, депутаттыкка талапкерлердин тизмесинен катталган талапкерлерди чыгаруу жана бош калган мандаттарды жергиликтүү кеңештердин депутаттыгына талапкерлерге өткөрүп берүү жөнүндө аймактык шайлоо комиссияларынын төмөнкү чечимдери келип түштү:

1) "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесинин 1-пунктунун жана "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунун негизинде, депутаттык ыйгарым укуктарын тапшыруу жөнүндө жазуу жүзүндө арыз бергендигине байланыштуу жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жөнүндө чечимдери:

– Сокулук аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 30-июлундагы №7 Чүй облусунун Сокулук районунун Сары-Өзөн айылдык кеңеши боюнча;

– Ысык-Ата аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 30-июлундагы №8 Чүй облусунун Ысык-Ата районунун Узун-Кыр айылдык кеңеши боюнча;

– Москва аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 8-августундагы №8 Чүй облусунун Москва районунун Миң-Булак айылдык кеңеши боюнча;

– Өзгөн аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 31-июлундагы №9 Ош облусунун Өзгөн районунун Кызыл-Октябрь айылдык кеңештери боюнча;

– Ноокен аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 5-августундагы №8 Жалал-Абад облусунун Ноокен районунун Момбеков айылдык кеңеши боюнча;

– Баткен аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 7-августундагы №10 Баткен облусунун Баткен районунун Алтын-Бешик айылдык кеңеши боюнча.

2) "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесинин 11-пунктунун жана "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесинин 2-бөлүгүнүн 9-пунктунун негизинде, Жалал-Абад облусунун Аксы районундагы Сары-Челек айылдык кеңеши боюнча депутат каза болгондугуна байланыштуу жергиликтүү кеңешинин депутатынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жөнүндө Аксы аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 8-августундагы №4 чечими.

3) Жеке арызынын негизинде Баткен облусунун Баткен районунун Алтын-Бешик айылдык кеңеши боюнча депутаттыкка талапкерлердин тизмесинен катталган талапкерди чыгаруу жөнүндө Баткен аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 7-августундагы №10 чечими.

4) "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесинин 1-бөлүгүнүн 1-пунктунун негизинде, бош калган мандаттарды тиешелүү көп мандаттуу шайлоо округу боюнча добуш берүүгө катышкан шайлоочулардын добуштарынын көбүн алган шайланган депутаттан кийинки талапкерге өткөрүп берүү жөнүндө чечимдери:

– Сокулук аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 30-июлундагы №7 Чүй облусунун Сокулук районунун Сары-Өзөн айылдык кеңеши боюнча;

– Москва аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 8-августундагы №8 Чүй облусунун Москва районунун Миң-Булак айылдык кеңеши боюнча;

– Өзгөн аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 31-июлундагы №9 Ош облусунун Өзгөн районунун Кызыл-Октябрь айылдык кеңештери боюнча;

– Ноокен аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 5-августундагы №8 Жалал-Абад облусунун Ноокен районунун Момбеков айылдык кеңеши боюнча;

– Аксы аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 8-августундагы №4 Жалал-Абад облусунун Аксы районунун Сары-Челек айылдык кеңеши боюнча;

– Баткен аймактык шайлоо комиссиясынын 2025-жылдын 7-августундагы №10 Баткен облусунун Баткен районунун Алтын-Бешик айылдык кеңеши боюнча.

Аймактык шайлоо комиссияларынын кабыл алынган чечимдери "Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча шайлоо комиссиялары жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 20-беренесинин, "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесинин жана "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесинин талаптарына ылайык келет.

"Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 4-беренесинин 1-бөлүгүнүн 28-пунктуна ылайык, "Борбордук шайлоо комиссиясы жергиликтүү кеңештин депутатынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жөнүндө, жергиликтүү кеңештин депутатынын бош калган мандатын өткөрүп берүү жөнүндө, жергиликтүү кеңештин депутаттыгына талапкерлерди катталган тизмеден чыгаруу жөнүндө аймактык шайлоо комиссияларынын чечимдерин бекитет".

Аймактык шайлоо комиссияларынын бекитүүгө келип түшкөн чечимдеринин "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесинин жана "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3, 5-беренелеринин талаптарына ылайыктуулугун карап чыгып, "Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8-беренелерин жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Төмөнкүлөр бекитилсин:

– Сокулук, Ысык-Ата, Москва, Өзгөн, Ноокен, Аксы жана Баткен аймактык шайлоо комиссияларынын жергиликтүү кеңештеринин кээ бир депутаттарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жөнүндө чечимдери 1-тиркемеге ылайык;

– Баткен аймактык шайлоо комиссиясынын депутаттыкка талапкерлердин тизмесинен катталган талапкерди чыгаруу боюнча чечими 2-тиркемеге ылайык;

– Сокулук, Москва, Өзгөн, Ноокен, Аксы жана Баткен аймактык шайлоо комиссияларынын бош калган мандаттарын тизмеде катталган талапкерлерге өткөрүп берүү жөнүндө чечимдери 3-тиркемеге ылайык.

2. Жергиликтүү кеңештердин 1-тиркемеде көрсөтүлгөн депутаттарынын күбөлүктөрү ушул токтом жарыяланган күндөн тартып анык эмес деп таанылсын.

3. Сокулук, Москва, Өзгөн, Ноокен, Аксы жана Баткен аймактык шайлоо комиссиялары жергиликтүү кеңештердин шайланган депутаттарын 3-тиркемеге ылайык каттасын жана аларга белгиленген үлгүдөгү күбөлүктөрдү жана төш белгилерди тапшырсын.

4. Бул токтом "Эркин-Тоо" гезитине жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

5. Бул токтомдун көчүрмөсү тиешелүү аймактык шайлоо комиссияларына жана жергиликтүү кеңештерге жөнөтүлсүн.

6. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары А.С.Жупуевага жүктөлсүн.

7. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Төрага **Т.ШАЙНАЗАРОВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 15-августу, №60

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2025-жылдын 15-августундагы №60 токтомуна 1-тиркеме

Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулгандыгы жөнүндө аймактык шайлоо комиссияларынын чечимдери

№	Депутаттын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу боюнча АШКнын чечиминин номери, датасы жана чечимге негиз	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулган жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын Ф.А.А.
Чүй облусу			
Сокулук району			
1.	Сокулук АШК, №7, 30.07.2025-ж. (21.07.2025-ж., өз арызы)	Сары-Өзөн айылдык (№5 Сары-Өзөн шайлоо округу)	Долоталиев Манас Джолдошбекович
Ысык-Ата району			
2.	Ысык-Ата АШК, №8, 30.07.2025-ж. (21.07.2025-ж., өз арызы)	Узун-Кыр айылдык (№3 шайлоо округу)	Гаук Александра Васильевна
Москва району			
3.	Москва АШК, №8, 08.08.2025-ж. (04.08.2025-ж., өз арызы)	Миң-Булак айылдык (№6 шайлоо округу)	Лугма Паншер Ибларович
Ош облусу			
Өзгөн району			
4.	Өзгөн АШК, №9, 31.07.2025-ж. (24.07.2025-ж., өз арызы)	Кызыл-Октябрь айылдык (№3 Кызыл-Сеңир шайлоо округу)	Мурзанбетов Акжол Абдашимович
Жалал-Абад облусу			
Ноокен району			
5.	Ноокен АШК, №8, 05.08.2025-ж. (30.07.2025-ж., өз арызы)	Момбеков айылдык (№3 Чек шайлоо округу)	Тажик уулу Максаткул
Аксы району			
6.	Аксы АШК, №4, 08.08.2025-ж. (Каза болгондугу тууралуу №KGZ07 0319774 күбөлүгү Аксы райондук ЖААК бөлүмү тарабынан 29.07.2025-жылы берилген)	Сары-Челек айылдык (№1 Мукур шайлоо округу)	Узенбай уулу Улан
Баткен облусу			
Баткен району			
7.	Баткен АШК, №10, 07.08.2025-ж. (28.07.2025-ж., өз арызы)	Алтын-Бешик айылдык (№5 Сай шайлоо округу)	Мамырова Шайыргүл Мамытовна

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2025-жылдын 15-августундагы №60 токтомуна 2-тиркеме

Жергиликтүү кеңештердин депутаттыгына талапкерлердин тизмесинен катталган талапкерлерди чыгаруу жөнүндө аймактык шайлоо комиссиясынын чечими

№	Тизмеден чыгаруу боюнча АШКнын чечиминин номери, датасы жана чечимге негиз	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Катталган талапкерлердин тизмесиндеги талапкердин Ф.А.А.
Баткен облусу			
Баткен району			
1.	Баткен АШК, №10, 07.08.2025-ж. (04.08.2025-ж., өз арызы)	Алтын-Бешик айылдык (№5 Сай шайлоо округу)	Закиров Бадал Абдугапарович

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2025-жылдын 15-августундагы №60 токтомуна 3-тиркеме

Жергиликтүү кеңештердин шайланган депутаттары деп таанылгандыгы жөнүндө аймактык шайлоо комиссияларынын чечимдери

№	Бош калган депутаттык мандатты ыйгаруу боюнча АШКнын чечими	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Жергиликтүү кеңештин кийинки шайланган депутатынын Ф.А.А.	Иштеген жери, ээлеген кызматы
Чүй облусу				
Сокулук району				
1.	Сокулук АШК, №7, 30.07.2025-ж. (22.07.2025-ж., өз арызы)	Сары-Өзөн айылдык (№5 Сары-Өзөн шайлоо округу)	Анарбек кызы Гулира	Мугалим
Москва району				
2.	Москва АШК, №8, 08.08.2025-ж. (08.08.2025-ж., өз арызы)	Миң-Булак айылдык (№6 шайлоо округу)	Маслянов Мухамед Идрисович	Жеке ишкер
Ош облусу				
Өзгөн району				
3.	Өзгөн АШК, №10, 31.07.2025-ж. (30.07.2025-ж., өз арызы)	Кызыл-Октябрь айылдык (№3 Кызыл-Сеңир шайлоо округу)	Мурзакаримов Баяс Камчыбекович	Жеке ишкер
Жалал-Абад облусу				
Ноокен району				
4	Ноокен АШК, №8, 05.08.2025-ж. (04.08.2025-ж., өз арызы)	Момбеков айылдык (№3 Чек шайлоо округу)	Урбаев Зайирбек Кадырович	№21 "Кызгалдак" балдар бакчасында кароолчу
Аксы району				
5	Аксы АШК, №4, 08.08.2025-ж. (07.08.2025-ж., өз арызы)	Сары-Челек айылдык (№3 Чек шайлоо округу)	Нурматов Дурусбек Турдубаевич	Аксы райондук билим берүү бөлүмүнүн бухгалтери
Баткен облусу				
Баткен району				
6.	Баткен АШК, №10, 07.08.2025-ж. (06.08.2025-ж., өз арызы)	Алтын-Бешик айылдык (№5 Сай шайлоо округу)	Мадеминов Жылдызбек Иматалиевич	Убактылуу иштебейт

БИШКЕК ЖАНА АКСЫ АЙМАКТЫК ШАЙЛОО КОМИССИЯЛАРЫНЫН КУРАМДАРЫНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

"Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 4, 8-беренелерине, "Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча шайлоо комиссиялары жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 1-беренесине, 22-беренесинин 10-бөлүгүнүн 1-пунктуна, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2019-жылдын 6-декабрындагы №176 токтому менен бекитилген "Шайлоо комиссияларын түзүү, таркатуу жана шайлоо комиссияларынын резервин түзүү, жүргүзүү тартиби жөнүндө" жобого ылайык, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы,

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Бишкек аймактык шайлоо комиссиясынын курамына төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

– жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өкүлчүлүктүү органынан көрсөтүлгөн Жайнакова Болдубубу Жунушовна берген арызына ылайык комиссиянын курамынан чыгарылсын;

– жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өкүлчүлүктүү органынан көрсөтүлгөн Айыпова Салтанат Айыповна резервден комиссиянын курамына киргизилсин.

2. Аксы аймактык шайлоо комиссиясынын курамына төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

– жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өкүлчүлүктүү органдарынан көрсөтүлгөн Таалайбекова Алтынай Таалайбековна, Ажыбек кызы Айпери берген арыздарына ылайык комиссиянын курамынан чыгарылсын;

– жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өкүлчүлүктүү органдарынан көрсөтүлгөн Кутманова Феруза Абийбиллаевна, Масалбекова Рахат Масалбековна резервден комиссиянын курамына киргизилсин.

3. Бул токтом "Эркин-Тоо" гезитине жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

4..Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары А.С.Жупуевага жүктөлсүн.

5. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Төрага **Т.ШАЙНАЗАРОВ**

Бишкек ш., 2025-жылдын 15-августу, №61

Мырзаканов Исмайил Исакбаевичке тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт (сериясы ЧН№1098454, берилген күнү 03.02.2023-ж., идентификациялык код 3-10-09-1005-0412) жана техникалык паспорту жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Д-05

МИНИСТЕРСТВА ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ, ЭКОЛОГИИ И ТЕХНИЧЕСКОГО НАДЗОРА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Объявляет конкурс на предоставление юридическим лицам права ведения охотхозяйственной деятельности на определенных охотничьих угодьях Кыргызской Республики:

№	Номера лотов	Номера участков охотничьих угодий и наименование региона их расположения	Площадь участков (в га)
1	4	Жалал-Абадская область	235 149,4
2	5	Жалал-Абадская область	220 136,0

В конкурсе могут принять участие юридические лица, имеющие соответствующие учредительные документы, которые подтверждают направление их деятельности в сфере охоты и охотничьего хозяйства, руководители которых имеют государственные охотничьи удостоверения категорий «А»; «Б».

Участники конкурса могут получить пакет форм конкурсной документации по адресу: **г. Бишкек, бульвар Эркиндик 2, кабинет 146.**

№ телефона +996 (559) 30-11-20 Акпаралыев Д.В.

Заявка, конкурсная документация и дополнительные документы принимаются **с 19 августа 2025 года по 18 сентября 2025 года**, по адресу: **г. Бишкек, бульвар Эркиндик 2, кабинет 146.**

График проведения конкурса:
– **8 октября 2025 года в 10.00 часов** – по лотам № 4, 5;
по адресу: **г. Бишкек, бульвар Эркиндик 2, 1 этаж, кабинет 145.**

С/О 729

"НУР Телеком" ЖЧКсы ("О!")

2025-жылдын 29-августунан тартып өзүнүн абоненттерин "Бүткүл Дүйнө!" кызматынын алкагында Россияга, Өзбекстанга, Түркмөнстанга жана Турцияга эл аралык чалуулардын баасы көтөрүлө тургандыгын маалымдайт.

Толук маалыматты сиздер компаниянын **www.o.kg** расмий сайтынан же О! тармактарынын ошондой эле бекер сурап-билүү тейлөө кызматынан жана сатуу кеңселеринен **707, 789 телефону** боюнча алууга болот.

КРМТжБМК караштуу МБАнын: № 6-0062-КР, 06.12.2016-ж., №16-0063-КР, 06.12.2016-ж. лицензиялары.

С/О 726

ООО «НУР Телеком» («О!»)

уведомляет своих абонентов о том, что в рамках услуги «Весь Мир!» с 29.08.2025 будет повышена стоимость международных вызовов в Россию, Узбекистан, Туркменистан и Турцию.

Более подробная информация размещена на сайте www.o.kg, также информацию можно узнать в бесплатной справочной службе О! по тел. 707, 789 и в офисах продаж и обслуживания сети О!.

Лиц. №16-0062-КР от 06.12.2016, №16-0063-КР от 06.12.2016 ГАС при ГКИТиС КР

ТРАНСПОРТ ЖАНА КОММУНИКАЦИЯЛАР МИНИСТРЛИГИНИН ЖЕРДЕ ЖҮРҮҮЧҮ ЖАНА СУУ ТРАНСПОРТУ ДЕПАРТАМЕНТИНИН ЧҮЙ-БИШКЕК АЙМАКТЫК БАШКАРМАЛЫГЫ

төмөнкү маршруттар боюнча автомобиль транспорту менен жүргүнчүлөрдү ташууларды уюштурууга сынак жарыялайт:

№	Лоттун номуру	Каттамдын номуру жана аталышы	Автобустарды жөнөтүү убактысы	Автобустарды жөнөтүү орду	Автобустардын керектүү саны
I	II	III	IV	V	VI
1	25	№351 "Бишкек (ЧАБ) – Кемин АС"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	14
		№352 "Бишкек (ЧАБ) – Орловка ш."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	7
		№361 "Бишкек (ЧАБ) – Ак-Түз а."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	2
		№384 "Бишкек (ЧАБ) – Кызыл-Суу а."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	2
		№388 "Кемин АС – Токмок АБ"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	2
		№194 "Кемин АС – Кызыл-Октябрь а."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	2
		№192 "Кемин АС – Орловка АК"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	5
2	26	№1 "Базар-Перевал база» (шаардык Кемин ш.)"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	4
3	27	№351 "Бишкек (ЧАБ) – Кемин АС"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	4
		№352 "Бишкек (ЧАБ) – Орловка ш."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	2
		№388 "Кемин АС – Токмок АБ"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	4
		№325 "Бишкек (ЧАБ) – с .Бейшеке" (экспресс)"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	3
		№191 "Кемин (АС) – с. Бейшеке"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	3
		№189 "Кемин (АС) – Ак-Түз а."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	2
		№913 "Кемин (АС) – Кызыл-Суу а."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	3
4	28	№351 "Бишкек (ЧАБ) – Кемин АС"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	8
		№352 "Бишкек (ЧАБ) – Орловка ш."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	3
		№361 "Бишкек (ЧАБ) – Ак-Түз а."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	3
		№384 "Бишкек (ЧАБ) – Кызыл-Суу а."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	3
		№388 "Кемин АС – Токмок АБ"	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	5
		№387 «Бишкек (ЧАБ) – с. Ильич» (экспресс),	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	3
5	29	№309 "Бишкек (ЧАБ) – Тегирменти а."	ыраатама менен	кыймыл-чиймеге ылайык	12

Конкурска юридикалык же жеке жактар, ишкердик иш субъекти катары катталган жүргүнчүлөрдү ташууга тиешелүү уруксаттамасы бар ишкерлер катыша алат.

Конкурстун катышуучулары, Жерде жүрүүчү жана суу транспорту департаментинин официалдуу сайтына **(aat.gov.kg) 2025-жылдын 19-августунан баштап 2025-жылдын 17-сентябрь саат 18.00гө чейин** катыша алышат.

Маалымат алуу үчүн **Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Байтик Баатыр көч., 7Б, Байланыш телефон: (0312) 54-14-30** кайрылса болот.

Сынак **2025-жылдын 18-сентябрь күнү саат 10.00дө** Автоматташтырылган электрондук сынак боюнча иштелип чыккан программаны колдонуу менен өткөрүлөт.

Сынак комиссиясы

С/О 728

ЖОГОЛДУ
УТЕРЯ

Джолдошева Кулбайра Толукбаевнага тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мам.актысы №0037338 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-413

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Абдрахманов Рустам Абдрахманович код ОКПО 22804147 считать недействительным.

М.б.

Сыдыгалиев Олжобек Болоткановичке тиешелүү жер үлүшүнөн пайдаланууга укук берүүчү күбөлүгү №0084204 (10.01.1996-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-417

Рахматбек уулу Нуржанга таандык мамлекеттик каттоо жөнүндөгү жеке ишкердик күбөлүгүнүн ОКПО коду 29565616 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

К.Т.

Алмазбеков Бектурга таандык мамлекеттик каттоо жөнүндөгү жеке ишкердик күбөлүгүнүн ОКПО коду 28005298 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

К.Т.

«Кыргыз Эко Экспорт» ЖЧКга тиешелүү кыймылсыз мүлкүнүн техникалык паспорту (идентификациялык коду 3-01-07-013-637) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Д-05

Сулайманов Санжарбек Ырысбаевичке тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт (сериясы ЧН№495243, идентификациялык код 3-04-09-0008-0089) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Д-05

Пратов Турдушали Чокмаковичке тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт (сериясы ЧН№372656, берилген күнү 23.03.2012-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Д-05

В связи с утерей Гос. акта о праве частной собственности на земельный участок №Ч 125778 на имя Исаковой Гулийпы Исановы считать недействительным.

П/П 413

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности на земельный участок Ч №388420 на имя Иваненко Зинаиды Павловны считать недействительным.

Н-420

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы

КЫРГЫЗ БАНКЫ

төмөнкү багыттар боюнча ачык сынак жарыялайт:

- ***Төлөм системалары методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгынын санарип жана финансы технологияларын өнүктүрүү бөлүмүнүн башкы адиси бош кызмат ордуна – 1 бирдик;***
- ***Юридика башкармалыгынын мыйзам долбоорлору менен иштөө бөлүмүнүн башкы юристи бош кызмат ордуна – 1 бирдик.***

Документтер **2025-жылдын 1-сентябрында саат 17.00гө чейин** кабыл алынат.

Сынакка катышуу үчүн талапкерлерге карата коюлган квалификациялык талаптар, алардын функционалдык милдеттери жана тиешелүү документтердин тизмеси Улуттук банктын **www.nbkr.kg** расмий интернет-сайтында *(«Ишке кабыл алуу»/«Бош турган кызмат орундары» бөлүгүндө)* жайгаштырылган.

Бардык суроолор менен Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168 дареги боюнча жайгашкан Улуттук банктын Персонал менен иш алып баруу бөлүмүнө же (0312) 66-90-18 телефондору аркылуу кайрылууга болот.

Открытое акционерное общество «Фрунзенский домостроительный комбинат»

уведомляет о проведении Внеочередного общего собрания акционеров, которое состоится: 18 сентября 2025 года в 11.00 ч. по адресу: г. Бишкек, ул. Ауэзова, 1/34 в здании управления (конференц-зал) ОАО «ФДСК».

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Утверждение состава счетной комиссии.
2. Об увеличении уставного капитала ОАО «ФДСК».
3. О внесении изменений и дополнений в Устав, и принятие его в новой редакции.
4. Об одобрении сделок, совершенных Обществом в первом полугодии 2025 года.

Начало регистрации **в 9.30 ч.**

В случае невозможности Вашего участия в работе собрания Вы можете передать право голоса своему уполномоченному представителю по доверенности, оформленной в соответствии с требованиями законодательства Кыргызской Республики.

С материалами, подлежащим представлению акционерам при подготовке к проведению собрания, можно ознакомиться у секретаря Общества, у главного бухгалтера.

Справки по телефону: 63-73-36, 63-73-87.

С/О 727

Абасова Айгульга тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мам.актысы Ч №1308586 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-414

Аппазова Назокатхон Исраиловнага тиешелүү мамлекеттик каттоо жөнүндөгү жеке ишкердик күбөлүгүнүн код ОКПОсу 28973483 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын

Н-415

Пазылова Зарина Маматалиевнага тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мам.актысы №147993, сатуу жана сатып алуу келишими №7012021-57455 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

М.б.

Сыдыгалиев Жекшенбек Болоткановичке тиешелүү жер үлүшүнөн пайдаланууга укук берүүчү күбөлүгү №0082079 (10.01.1996-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-416

Беккожоева Маанагуль Шаршекеевнага тиешелүү жер үлүшүнөн пайдаланууга укук берүүчү күбөлүгү сериясы ЧА №1077 (12.12.1998-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-418

ОАО «МФК «ИнвесКор СА»

информирует о выплате доходов по шестому процентному периоду второго транша по именным процентным облигациям первого выпуска

- **Номер выпуска:** KG 0201224613;
- **Ставка доходности:** 19% годовых;
- **Номинальная стоимость облигаций:** 1000 (одна тысяча) сом;
- **Дата начала выплат дохода:** 21 августа 2025 года;
- **Дата составления списка владельцев ценных бумаг для получения дохода:** 15 августа 2025 г.;
- **Форма выплат:** денежные средства;
- **Место выплаты:** ОАО «МФК «ИнвесКор СА», г Бишкек, ул. Коенкозова, 75 либо путем перечисления на банковский счет держателя облигаций согласно поданного заявления.

ОАО «Акжолтой»

Настоящим уведомляет о существенном факте:

Выплаченные доходы по ценным бумагам (начисленные дивиденды)

Период выплаты дивидендов за 2024 год.

Начала выплаты дивидендов 10.04.2025 г.

Количество акционеров, имеющих право на получение дивидендов 240 человек.

Общая сумма начисленных дивидендов - 3769524 сом.

Количество акционеров, получивших дивиденды - 73 человек.

Общая сумма выплаченных дивидендов - 3347466 сом.

Количество акционеров, которым не выплачены дивиденды - 167 человек.

Общая сумма не выплаченных дивидендов - 422058 сом.

Количество ценных бумаг, по которым не выплачены дивиденды - 111068 простых акций.

Причины невыплаты: неявка акционеров.

С/О 724

Отчет ОАО «МФК «АБН»

о выплате дохода по облигациям пятого транша четвертого выпуска (рег.№ KG 0204211518 от 11.01.2023 г.) за девятый процентный период, дата выплаты с 10 августа 2025 г.

Общее количество владельцев облигаций (физ. и юр. лица)	51
Общая сумма начисленных доходов (сом)	1 187 500,00
Общее количество владельцев облигаций, получивших доходы (физ. и юр. лица)	46
Сумма выплаченных доходов, в сомах	1 180 612,50
Сумма не выплаченных доходов, в сомах	6 887,50
Количество владельцев облигаций, по которым не выплачены доходы (физ. лица)	5
Количество облигаций, по которым не выплачены доходы (экз.)	29
Причина невыплаты	не востребованы инвестором*

* Причина невыплаты и предполагаемая дата выплаты: На дату предоставления отчета проценты не востребованы инвесторами. Выплата процентов будет производиться по мере их явки в ОАО “МФК “АБН”, предполагаемая дата выплаты: с даты востребования.

С/О 723

Решением Свердловского районного суда г.Бишкек от 11 октября 2024 года, ОсОО “НАРКТОО” признан несостоятельным (банкротом).

Собрание кредиторов ОсОО “НАРКТОО” **02.09.2025 года в 11.00 часов** по адресу: **г.Бишкек, пр. Жибек-Жолу, 503.**

Повестка дня:

1. Информация специального администратора.
2. Вопрос о реализации активов должника.
3. Разное

Представителям кредиторов должны при себе иметь оформленную обоснованную претензию и доверенность.

Н-412

Токтогул районуна караштуу Токтогул шаарынын тургуну Медетбеков Арзыбек Фронтбековичке тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мам.актысы Ч №129156 (28.02.2008-ж.) иден. коду: 3-07-01-1001-1662 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-419

Гезитибиздин 2025-жылдын 15-августундагы №61 (3717) санынын 6-бетиндеги Калыбаева Ракыя Абдыкапаровнанын жарыясы (П/П-038) жараксыз деп табылсын.

П/П 255

ЖОГОЛДУ
УТЕРЯ

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности на земельный участок Ч №062586 на имя Омуровой Анары Шакировны считать недействительным.

Н-404

Бейшенбаев Айдарбек Токторбаевичке тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мам.актысы Ч №181783 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-406

Чаканов Эдилбек Сайпидиновичке тиешелүү адвокаттык лицензиясы №3262 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-407

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Туйтуев Азат Темирбекович код ОКПО 30872134 считать недействительным.

М.б.

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей №0582 (от 15.02.1999 г.) на имя Джалпановой Душенкуль Токшаревны считать недействительным.

М.б.

Батырбеков Марат Турдубаевичке тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мам.актысы Ч №1256190 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-409

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей №147781, 147761 на имя Джумабекова Урмата Мырзабековича считать недействительным.

Н-410

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей №669 (от 18.02.1999 г.) на имя Служаевой Натальи Павловны считать недействительным.

Н-411

Өзгөн районунун тургуну Усонова Айимбу Ажигитовнага тиешелүү мамлекеттик каттоо жөнүндөгү жеке ишкердик күбөлүгүнүн код ОКПОсу 29830998 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

П/П 546

ЭРКИН-ТОО
Гезит ээси: КР Министрлер Кабинети

Биздин реквизиттер: р/с №1280010019784103 БИК 128001 ОКПО 20108596 ИНН. 00107199210141 ЗАО Кыргызский-Инвестиционно-Кредитный Банк (КИКБ)

Башкы редактор
КАРБОСОВА
Жазгүл
Жузуповна

Кабылдама
62-38-75

Башкы редактордун 1-орун басары
КАЛЫКОВ Шекербек – 62-38-77

Башкы редактордун орун басары
РЫСПАЕВ Курманбек – 62-38-78

Жооптуу катчы
КУЛАТАЕВА Бактыгүл – 62-38-71

Бөлүмдөр:
Саясат, укук жана экономика бөлүмү – 66-22-27
Маданият, адабият жана спорт бөлүмү – 62-18-64
Жарнама жана аймактар менен иштөө бөлүмү – 62-19-06 факс
Уюлдук тел.: (0705) 11-75-87
(0773) 11-75-87
Веб-сайт – 62-38-71
Коммерциялык бөлүм – 62-18-66

"Нормативдик актылар" журналы – 62-38-71
Башкы эсепчи – 62-38-73
Компьютердик борбор – 62-38-74

АЙМАКТАР:
Баткен облусу (0772) 07-60-60
Жалал-Абад облусу (0772) 12-82-67
Талас облусу (0700) 90-62-61
Ысык-Көл облусу (0702) 87-98-79
Чолпон-Ата шаары (0500) 20-89-70
Токтогул шаары (0220) 70-71-32

Жарнамалар кыргыз, орус, англис тилдеринде берилет.

Жарнамалардын мазмунуна редакция жооп бербейт.
Мыйзамдар бир эле мезгилде кыргыз жана орус тилдеринде "Эркин-Тоо" гезитинде жарыяланып, ал расмий жарыялоо болуп эсептелет.
Автордун көз карашы редакциянын позициясын билдирбейт.

Биздин дарегибиз:
Бишкек шаары, 720040,
Абдумомунов көчөсү, 193.

erkintoo@mail.gov.kg

● Юстиция министрлигинен берилген катталуу күбөлүгү №592

Жумасына эки ирет: шейшемби, жума күндөрү чыгат.

Индекси: 68451

"Учкун" ААКнын басмаканасында басылды.
Буйрутма 379. Нускасы 5197
Басууга 18.08.2025-ж. саат 20.00дө берилди
Сатык келишим баада

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
ЭРКИН-ТОО

ПИКИР

“Эчкилүү-Тоо” туристтик жайга айланышы керек

Биз кылымдап дүйнө эли суктанган керемет тоолорубузду малга пайдаланып келдик. Доор алмашып, заман өзгөрдү. Бүгүн алтындай тоолорубузду туризмге пайдаланууга мезгил келди. 2003-жылы Швейцариялык адистер келип: “Кыргызстан туристтик өлкө” деп бизди окутушкан. Тилекке каршы туризм өзүнчө тармак болбой, адистештирилбей, ар кимге көз каранды болуп, туризм жөнүндө түшүнүгү жок жетекчилер тармакты башкарып, туризм өнүкпөй келген. 2023-жылдан бери Президентибиз Садыр Жапаров туризм тармагына өзгөчө көңүл буруп баштаганы жакшы болду. Биз улуу баатыр Манасыбыз жана улуу керемет Ала-Тообуз менен сыймыктанабыз. Дүйнөлүк тажрыйба көрсөткөндөй, өнүккөн өлкөлөрдө туризм өнүгүүнүн сап башына чыгып, мамлекетти тааныткан, көп каражат түшүргөн тармакка айландырышып, техникалык жетишкендиктерди колдонушуп, көп каражат түшүрүп жатышат.

Эмне үчүн, биздин колдон келбейби? Ооба, мал чарбачылыгы илгертен келе жаткан ата кесип. Байыртадан кыргыз эли малдан агарып-көгөрүп келген. Бирок, заман бир ордунда турбайт экен да. Азыр 21-кылым илим менен техниканын заманы. Биз цивилизациядан артта калбашыбыз керек. Туризм тармагы мал чарбачылыгына караганда көп эсе пайда берип, жумуш ордун түзүп, экологияны сактаганга шарттайт. Бизде мал көбөйүп, жаратылышыбызды, бак-дарактарды кемирип талкалап жатат. Ошол себептен, туризм тармагын да колго алып, иштейм дегендерге мал күткөндөй эле мүмкүнчүлүк бериш керек. Эгерде биз ата-мекенибиздин келечегин ойлосок, туризм тармагын кеңири жайылтышыбыз керек.

Кийинки кезде мезгил талабына туура аракет болуп, туризм тармагы колго алынганы жакшы болуп жатат. Кыргызстанды таанытуу, жумуш орду жана каражат түшүрүүнүн кыска жолу туризм. Ушундан улам Манас районундагы тарыхый мааниге ээ “Эчкилүү-Тоо” аймагын туристтик жайга айландыруу учурдун талабы болуп турат. Ошол себептен менин сунушум:

1. “Эчкилүү-Тоонун” керектүү чек арасын аныктап, инвентаризация жүргүзүп, улуттук корукка алып, тарыхый-маданий мурастык эстелик жай катары ЮНЕСКОго каттатуу;
2. “Эчкилүү-Тоону” Эл аралык ыйык тоолордун уюмуна каттатуу (Япония);
3. “Эчкили-Тоону” жайы-кышы иштөөчү республикалык маанидеги туристтик базага айландырып, туризмге, альпинизмге, дельтапланеризмге, зыяратчыларга жана окуучуларга шарт түзүп берүү үчүн ТУРИСТТИК БАЗА АЧУУ;
4. “Эчкилүү-Тоого” асма (канатный) жол салдыруу;
5. “Эчкилүү-Тоонун” алдындагы ат майданды мамлекет колго алып, талаптагыдай ат-майдан курууну колго алышса.

Эгерде бул сунуштар ишке аша турган болсо, Ыйык касиеттүү Эчкилүү-Тоого оомат келип, Манас атабыздын арбагы колдоп, Эл аралык туристтик Борборго айланар эле.

Анаркул МАМЫТОВ,
“Эчкилүү-Тоо” ЖЧКсынын уюштуруучусу, жетекчиси

ЧЕТ ЖЕРДЕГИ МЕКЕНДЕШТЕР

Мадина ИЛИЯЗОВА:

“Түркияда медицина мыкты өнүккөн”

Мадина Илиязова 24 жашта. Баткен облусунун Кадамжай районундагы Кара-Жыгач айылында төрөлүп өсүп, Ноокатка келин болгон. Кесиби боюнча кийим тигүү, мода дизайнери. Үй-бүлөлүү, жолдошу экөө бир уулду тарбиялап жатышат. Мекендешибиз 4 жылдан бери үй-бүлөсү менен Түркияда жашайт. Анткени, жолдошу кесиби боюнча кардио-хирург, медициналык билимин Түркияда жогорулатып жатат. Жаш жубайлардын изги тилеги, алган билим-тажрыйбасын Кыргызстанга арнасак деп тилек кылышат. Мекендешибиз Мадина Илиязова Түркиядагы жашоосу, таасирленткен окуялары тууралуу ой бөлүштү.

- Түрк эли меймандос, бай маданияты бар, боорукер калк. Бул өлкөдө жарандар арасында кайрымдуулук иштерине өзгөчө басым жасалаары да кубантат. Ар бир калк же жарандын жашоого, маданиятка карата баалуулуктары сыяктуу, бул шаарда өзүнө тиешелүү болгон сапат, өзгөчөлүктөр бар. Түркияда үй-бүлө курган адамдарга “качан балалуу болосуңар?” деп суроо салуу өөн учурайт. Анткени эки жаш бири-бирине толук көзү жетип, жада калса, үй-бүлөлүк кирешесине карап эсеп менен гана балалуу болууну пландашат. Бала пландоого кеминде 5-6 жыл сарпташат.

АЙНЕК ИДИШКЕ КУЮЛГАН “ТҮРК ЧАЙЫ” ЖАНА ТАҢКЫ ТАМАКТАНУУ

- Түркия дегенде, албетте түрк ашканасы оюбузга келет. Кызарта демделген тюльпандын элесинде жасалган айнек идишке куюлган чайы канчалаган адамдарды өзүнө тартаары анык. Негизинен түрк ашканасынын тарыхы терең, ар биринин жасалуу эрежеси катуу сакталган, өтө даамдуу жана ден соолукка пайдалуу тамак-ашка бай десем жаңылбайм. Түрктөрдүн туура тамактануусу куйрук май, ич май деген түшүнүктөн сырткары, тек гана зайтун, сары май колдонуудан баштайт. Айрымдар гана өсүмдүк май, маргарин колдонбосо, маргаринге бышкан токочтун даамын жытынан билишет. Негизинен түрк эли үйдүн тамагын аябай баалашат жана бир гана аял жасаш керек дебей, дайыма эркектери чогуу жардам берип, кол кабыш кылышат. Анан албетте, таңкы тамактанууга өзгөчө көңүл бурушат. Таңкы тамак, сөсүз жумуртка, зайтун, сыр, жашылча-жемиш жана көк чөп таза суу менен желип, тамактан жарым сааттан соң гана кара чай, кургатылган жемиш же таттуу менен ичилет. Ашыкпай отуруп кара чай ичүү салты, аял менен эркектин махабатын ачкан, бири-бирине сыйлуу адам катары маектештирип убакыт өткөрүүгө өбөлгө болчу эң сонун убак деп билишет.

САПАТТУУ ТАМАК-АШ

- Тамак-аш азыктарына келсек, кез келген дүкөндөн каалаган азыктын халал түрүн табууга болот. Мындан сырткары шаардагы кичи райондордо жумасына 1 ирет жашылча базар уюштурулат. Ал жерден жер-жемиш жана мөмөнүн жаңы үзүлгөнүн (свежий) сүт азыктарынын түрүн дыйкан, фермерлердин колунан соодалашып алабыз.

МЕДИЦИНАЛЫК ТЕЙЛӨӨДӨ СЫЛЫК МАМИЛЕ ӨЗГӨЧӨ

- Баарыбыз билгендей, Түркияда медицина мыкты өнүккөн. Медициналык тейлөө кызматында сылыктык жана этиканы сактоо абдан жогору. Ар бир дарыгер өз жумуштарын так аткарышат. Жакын туугаңым түрк ооруканасынан көз жарып, тууганы катары жанында болгом. Көз жарган эненин жанына дарыгер келип «Шекерим, балым менин, өзүң кандай сезип жатасың? Бул дарыны бир аз суу менен ичип алсаң, сага күч-кубат болот, сен кандай азаматсың, дени сак баланы өз күчүң менен дүйнөгө алып келдиң!» деп бир таблетка дарыны ушунча алкоо сөз менен сунду. Мен өзүмчө, бул эмне деген адамгерчилик деп сүйүндүм. Түркияда мамлекеттик жумушта иштеген кызматкерлердин ичинен эң жогорку айлыкты дарыгерлер алышат. 2-орунда мугалимдер, 3-орунда аскер кызматкерлери. Ооруканаларга кайрылууда тил билбесең көйгөй жаралышы мүмкүн. Электрондук кезек системасы, оорукананын чоңдугунан сага керек дарыгердин иш бөлмөсүн таап баруу да өзүнчө бир түйшүктү жаратып калышы ыктымал. Билимдүүгө дүйнө жарык дегендей, Түркиядагы эң алдыңкы өнүккөн ооруканаларда иштеп да, билим алып да жаткан кыргыз мекендештерибиздин саны арбын.

“ТЕЛЕФОНСУЗ” БАЛА ТАРБИЯЛОО ЖАНА ТУУРА ТАМАКТАНУУ

- Телефон көзгө зыян дейбиз. Бирок, көздөн мурда, баланын мээсине зыяны көбүрөөк. Мындан улам, уулубузга телефон, телевизор көрүүсүн чектеп койгонбуз. Ал нерсенин жыйынтыгы абдан сонун. Балада өзгөрүүлөр, умтулуулары, аракеттери өзгөчө, башкача экени туюлат. Телефонсуз жашоо баланын физикалык, психикалык абалына оң таасирин тийгизет. Тамак кеч бысса, үйүм жыйналбай турса мейли, мен ар убак баламды карооо аракет кылам. Бизде телефон менен баланы алаксытуу деген түшүнүк жок. Балага телефонду берип кыйынчылык тартканга караганда, телефон бербей баланы кароо алда канча жеңил жана жагымдуу. Мындан тышкары туура тамактанууга да басым жасайбыз. Ушул багытта инстаграмм баракчам аркылуу жаш энелерге пайдалуу маалыматтар менен бөлүшүп, блог алып барам. Жаш балдарга таттууну ченемден көп берүү да зыян экени белгилүү. Үйдө таттуунун ордуна жашылчаларды колдонуу күнүмдүк рационго киргизилген. Балабыз жашылчаларды, өзгөчө кызыл, жашыл, болгар калемпирлерин момпосуй сыяктуу жейт. Ата-эне жакшы көндүмдөрдү кайталаса эле, бала сөзсүз аны аткараарына

шек жок. Жаш эне катары дүйнөдө бир нече жаңы оорулардын пайда болушу мени абдан тынчсыздандырат. Андыктан, ар бир ата-эне жана балдардын саламаттыгы үчүн туура тамактануу, сергек жашоону тандоо, стресс чыңалуулардан оолак болуу зарыл дейт элем. Аны менен катар балабызга кыргыз калпагын кийгизип жүрүүнү адат кылганбыз. Бул нерсе уулубузду мекенин сүйүүгө, патриоттуулукка үндөйт деп ойлойбуз. Сейил бакта, эс алуучу жайларда калпак тууралуу сурап, кызыккандар көп болот.

МЕКЕНДЕШТЕР ЖОЛУГУШУП ТУРАБЫЗ

- Түркиядагы кыргыз мекендештер байма-бай жолугушуп турабыз. Сүйлөшкөнүбүз Кыргызстандагы өзгөрүүлөр, билим алуу, балдарды тарбиялоо сыяктуу, заман талабындагы темалар болот. Жолугушуубуз ар дайым жаңы маалымат, инсайттар менен толукталып турат. Соңунда даамдуу кыргыз, түрк тамактары менен тамактанып, үйлөрүбүзгө тарайбыз. Чет жердеги бардык мекендештердин тилеги – сапар карыганда, бары бир өз өлкөбүзгө барып жашап, кызмат кылсак деген аруу тилектебиз.

Даярдаган
Мээрим БАКТЫБЕК кызы